ڦاٽي ٿي ڦاٽي، دُنيا دَمُ نہ هيڪڙو،
لَٽي لوڙهہ لُٽن سين، جوڙيندءِ جاني!
ڪوڏِر؛ ڪاڻي، آهِ سِرِ سيکهين.

ڦِريا پَسي ڦيٽُ، ڪَرِين ڪِيرُ نہ چِڪٿو،
دُنيا ڪارڻ ڏين، وِڃاٽي وِلها لنا.

وِتا مور مَري، هَنجُ رَهيو نہ هيڪڙو،
وَطنُ ٿيو وِري، ڪوڙن ڪانيرن جو.

فاني ئي فاني، دُنيا دَمُ نه هيڪڙو،
لَئي لوڙهُ لَٽُن سين، جوڙيندءِ جاني!
ڪوڏَرِ، ڪاني، آهِ سِرِ سَپڪين.

ڦريا پَسي ڦيڻُ، ڪُرَنِ ڪيرُ نه ڇِڪئي،
دُنيا ڪارَڻ دِينُ، وِڃائي وِلها لِنا.

وِتا مورَ مَري، هَنجُ رَهيو نه هيڪڙو،
وَطَنُ لئو وَري، ڪوڙَن ڪانيَرَن جو.

مُون مَنجهيئي ميهُ، ڪوهُ ڪَرينديسِ ڪَڪَرين؟
سَرَلو سارو ڏينهُ، مُون پِرِيان جو نه لهي.

تَرُ انداهي راتِڙي، چالهُوئِي چالدا،
اوري مِهارا، مُنهُ مَ پَسان ڪو پنوا

جا هَڙَ اَندَرِ جيءَ، ساهَڙَ ڏِئي ساهَ کي،
سا هَڙَ جُڙي نه ساهَ جي، سا هَڙَ ساهَڙَ ريءَ،
ساهَڙَ ميڙُ، سَميعَ! نه سا هَڙَ جُڙي ساهَ جي.

”مُون“ مُهين مِ سَمجهي، مُون کي ”مُون“ جُڳاءِ،
مُهين جي ساڃاءِ، مُهين مَنجها مُون لَهي.

لو جَنين جي لاءِ، تَنِ پُٺِ آهي تُهجِي،
ڪَاڏ ڪُرُونِي اَڏ ڪُرڪُمِ، اي پُرُوڙِجِ راءِ،
هَٿ ڪالي ڳُڙُ واءِ، پُڄِنُ پَرِ پِرِينِ جي.

اَندَرِ وَهي نه کَهٽَ، سُمِيرَانِ جي ڳالِڙِي،
جاڳَرَ سَهي نه سَٽَ، جُ مِهرانَ مَوجَ کي.

مُون مَنجهيئي ميهُ، ڪوهُ ڪَرينديس ڪَڪَرين؟
سَرَلو سارو ڏِينهُ، مُون پِريان جو نه لَهي.

وَرُ اُنداهي راتڙي، ڇانئُوٽي ڇانئا،
اوري مِهارَ، مُنهُ مَ پَسان ڪو پِنوا

جا هَڙَ اَندرِ جيءَ، ساهَڙَ ڏِني ساهَ کي،
سا هَڙَ جُڙي نه ساهَ جي، سا هَڙَ ساهَڙَ ريءَ،
ساهَڙَ ميڙُ، سَميعَ! نه سا هَڙَ جُڙي ساهَ جي.

”مُون“ مُهين مَ سَمجهي، مُون کي ”مُون“ مُڃاءِ،
مُهين جي ساڃاءِ، مُهين مَنجها مُون لِيي.

لو جَنين جي لابِ، تَن پُٺِ آهي تُنهجي،
نادُ ڪُرُونجي اَڌ ڪُرڪَن، اي پَرُوڙج رابِ،
هَٿِ ڪالي ڪُڙُ وابِ، پُڇَڙُ پَرِ پِرينِ جي.

اَندرِ وَهي نه گهٽَ، سُميرَان جي ٽالڙي،
جاڪَرَ سَهي نه سَٽَ، جُ مِهراڻَ مَرجَ ڪِي.

ماڻڪ، موتي، لعل

مُٿي ماڙِي لي مامرو، اَچي ڪِيو اَلڏَن،
مَنازِن مٿن سمن، اکين ڪِين پسَن،
فِي التحقيق ميل کي، سَچا سُجاڻِن،
سَندي سَردارن، بَصيرَت بِينا ڪري.

اَکر سُڪَ سکين، نه وِسالڊ لکين،
جيڪا اُچي ساموُهين، پايين سا سَٽين،
موڙِي ڪره مَٿين؟ جن سَجيُون راتيُون سُمهين!

ٻاڙِي مَٿي ڇُھرَاڙا، مُرِڪ اَچ مَرِن،
ساها اوڏو سُپرين، اوچي تان نه لهَن،
دَمُ نه سُجاڻِن، داڻون ڪِن مُٺَن جن.

پڙهيو تا پڙهَن، ڪڙهَن ڪِين قُلُوبَ ۾،
پاٿا ڏوهَ چڙهَن، جن وَرَق وَرائِن وَرا.

عالَمُ آئُون ساڳِي، پڙهو لو ليرَ ڪَري،
ٻاڪَ نه آهي جاڳُ، مالِهي مَنڊُ پکيڙئو.

مانڪ، موتي، لعل

مٿي هاڙي لي مامرو، اڃي ڪنو اڏن،
مناڙن ڪٿن سين، اکين ڪين پسن،
في التحقيق نيل ڪي، سڄا سڄاڻن،
سندي سرداري، تصيرنه پينا ڪري.

اکر سڪ نڪتين، نه وسالد لئين،
جيڪا اڇي سامهين، پانين سا سئين،
موڙي ڪره مٿين؟ جن سڄڻن راليون سمهين!

پائي مٿي حورازا، مورڪ اچ مرن،
ساها اوڏو سپرين، اڇي تان نه لهن،
دم نه سڄاڻن، داڻون ڪن مٿن جن.

پڙهو نا پڙهن، ڪڙهن ڪين قلوب ۾،
پانا ڏوه چڙهن، جن ورق ورالن ورا.

عالم آئون ساڻ، اڙنو لو پير ڪري،
پاڻ نه آهي جاڻ، مانڊيءَ منڊ پکيڙنو.

وَڳُرُ سو وِڻاءِ، جو ٻَئي ٻُرانُون نه لِبي،
واڇيندي وِلاڻ ۾، ڏورِ لِبي نه ڇاءِ،
ساڪا هَڙُ هَلاءِ، آڳِہ جِه جي اُڀين.

ڏِل جو دِلبرُ هيڪڙو، گهڻان ٿان نه ڪِڇَن،
ڏِل ۾ ڏِجي هِڪَ کي، لوڙي سَوَ سِڪَن،
سي چِلولا چَنڊَنِ، جي ڏرِ ڏرِ لائِن دوستي.

اِکيُون سيڻي ڏارِ، جَنِ سان پَسين پِرِيَ کي،
اِي ڏاهَ ڪِيمَ نهارِ، گهڻُون وِسارا سُپرِين.

اَمَلَ آهِ مَرانِ کي، جي نه ٻَرُوڙنِ مَت،
جِين گَڏجيئي حوضِرِي، مائِڪَ لِتَهِم مَت،
جَنين سون سِهن سَت، تن هَٽِي رِئَي وَدِڪئو.

لَرڪَ ڪَرِ لَرڪَ کي، وَجَهُ کَما رَجُ،
آهي اِي اُهُجُ، سُٺي سُنالِيجِ لُون.

جي لِيامَ مِڙَنِ، نه ڪَرَ اوڏا سُپرِين،
لِهان ٻري سَڄَنِ، واڌايُون وِصالَ جِيُون.

وَڪَڙُ سو وِهاءِ، جو پَڃِي پُراڻُون نه لِبي،
واڇيندي وِلائَتَ ۾، ڏورِ لِبي نه ڏاءِ،
سا ڪا هَڙُ ھَلاءِ، آڳِ جه جي اوھين.

ڍِل جو دِلبَرُ هيڪڙو، کُهڻان ٿان نه ڪڇَن،
ڍِل پِي ڏِجي هِڪَ کي، لوڙي سَوَ سِڪَن،
سي چِلولا چَنڊَن، جي ڏَر ڏَر لائِن دوستي.

اَکيُون سيڻي ڏارِ، جَن سان پَسين پِرِيَ کي،
پي ڏاڪ ڪيمَرِ نهارِ، کُهڻُون رِساڙا سُهِرِين.

اَمُلَ آهِ مَرِ اَنِ کي، جي نه پَرُوڙِن مَت،
جِسِ کُلجِيڻي حوھَري، ماڻِڪَ لِتَهِر مَت،
جَنِين سونَ سِين سَت، تَن هَڻي رِنّي وَرِ ڪِئو.

لَرڪَ ڪَرِ لَرڪَ کي، وَجهُ ڪَما وَچ،
آهي اِي اُهَمُ، سُٺي سُٺاليج ٽُون.

جي لِيامَ مِڙَن، نه ڪَرَ اوڏا سُهِرِين،
لِهان لِري سُڃَن، واڌايُون وِصالَ جيئُون.

وَڏي وَڳَر هيرُئين، چُڳي نہ پِڻ ڳَڻُ،
ڪُونجَ ڪَرِيندي سَڏُ، وِڃي وِهامِي راتِڙِي.

وَڳَر ۾ واڳِي، ڪالَ تُهِجي ڪُوانڙِي!
سَرَ ۾ سارِيَنَئي گهڻُون، پيرَ ۾ پاڻِي،
پَسين نہ ڦاهِي، جا مارِي سَندي مَنَ ۾.

جوڀن ٻه ٽي ڏيهڙا

وِسارِجِ نہ وِيڄَ، جوڀَنَ ٻه ٽي ڏِيهڙا.
لونيُون سَهَڻِ لوڪَ جا، وِهاڻِي لِيُون وِيڄَ،
جوڀَنَ ٻه ٽي ڏِيهڙا.

اَصلِ اَسانِ جا، سُتي وِئَڙا سِيڄَ،
جوڀَنَ ٻه ٽي ڏِيهڙا.

هيڏَهُون جي مان وِسَهُه، نِنڊَ مَ هيرِيو نيڄَ،
جوڀَنَ ٻه ٽي ڏِيهڙا.

راتِڙِيُون جاڳِنِ جي، سي آئُون ڪَندَڙِي سيڄَ،
جوڀَنَ ٻه ٽي ڏِيهڙا.

وَڏي وَڳَرَ هيرُئين، چُڳي نہ ڀِڃَڻ ڳُڙُ،
ڪُوڄَ ڪَرِينديُ سَڏُ، وِڃي وِهامِي راتَڙِي.

وَڳَرَ ۾ واڳِي، ڪالَ نُهِجِي ڪُوانڍِڙِي!
سَرَ ۾ سارِينَئِي ڳهِڻُون، ٻيئَرُ؛ ٻانِي،
ٻَسِين نہ ڦاهِي، جا مارِي سَندِي مَنَ ۾.

جوين ۾ ٿي ڏيڀهڙا

وِسارِجِ نہ وِيڃَ، جوڀَنَ ۾ ٿي ڏِيهَڙا.
لونيُون سَهُنِ لوڪَ جا، وِهاڻِي لِيُون وِيڃَ،
جوڀَنَ ۾ ٿي ڏِيهَڙا.
اَصلِ اَسانِ جا، سُتي وِڙَا سيڃَ،
جوڀَنَ ۾ ٿي ڏِيهَڙا.
ميڏِيُون جي مان وِسَهُو، نِنڊَ مَ هيرِيو نيڃَ،
جوڀَنَ ۾ ٿي ڏِيهَڙا.
راتِڙِيُون جاڳَنِ جي، سي آئُون ڪَندَڙِي سيڃَ،
جوڀَنَ ۾ ٿي ڏِيهَڙا.

مَنُ نہ آهيرِ بانئي اِجرو، قَلبُ بہ ڪارو،
اُهڙا زبُ زَبانَ سين، دِل ۾ ڦچارو،
اَنَ اِئَرِ وِيچارو، وِڃهو ناهِ وِصالَ سين.

اِنسان اڳيان آرسي

بارُ سَڏائي سَهڪري، جاءِ زُباني،
آهي آساني، ڪَرَ پَٽي اِي ڪَلَ ٿوي.

آدمين اِخلاصُ، مَنائي مالو ڪِئو،
هاٿي ڪاني ڦرڪري، ماڙهوءَ سَندو ماسُ،
دِلبَرَا هِن دُنيا ۾، وَڃِي وَهَندو واسُ،
بي سَبب اوڪَ لباسُ، ڪرِ هڪَدِل هُندو هيڪَڙو.

ٻڏندي اُوڙَنِ کي، ڪي هالڪَ هَمت وِجهَن،
تہ ولَم، لَطيفُ چئي، ڪيڏي کي ڪَکَن،
لوڪي ڪَنڌي ڪَنِ، لائُه ساٿُن وَڃَن سِيرَ ۾.

مَنُ نه آهي رهائڻي اِجرو، قلبَ ۾ ڪارو،
ٻاهرا زيبُ زبانَ سين، دِل ۾ ڪچارو،
اِنَ ٻرِ ويچارو، وڃڻو ناهه وِصالَ سين.

اِنسان اڳيان آرسي

ٻارُ سڌائي سڀڪو، جاڻي زباني،
آهي آساني، ڪمَ پئي اِي ڪَل ٿوي.

آدِمِين اِخلاصُ، مَنائي مالو ڪِٿو،
هاڻي ڪاٿي ڪرڪو، ماڙهوءَ سَندو ماسُ،
دِلبَرَا هِنَ دُنيا ۾، وَڃي وَهَندو واسُ،
بي سَب اوڪ لِباسُ، ڪر ڪِدِل هُندو هيڪڙو.

ٻڌندي اُوڙَنِ ڪي، ڪي هاڪَ ڪئَ وِڃهنِ،
تَـو لَم، لَطيفُ چي، ڪيڏي ڪي ڪَڪنِ،
لوڻي ڪَيڏي ڪَنِ، لائَه ساڻن وَڃنِ سير ۾.

”وَڃِ سُڀِ لِيءِ سَرهو، مَ رِکين آءِ، مَ ڳاءِ،
جاجڪا! لوَمتاءِ، مُلڪُ مڙُ وِلي ڳهورِيان.“

ڪَنجهي ڪيرَبِ ڪيمَرو، واڄو وِلاڻِي،
هَٿِي نَندُ حُضورَ ۾، نه پارِسَ پيرائِي،
ڏَسِيدِه ڏِياجَ ڪي، طاهِرُ لِتو ذاتِي،
ڪَبڙِي نه ڪاڻِي، وِڏو ڪَرمُ ڪماڙَ ۾.

ڳُلُ ڇپو ڳرنارَ جو، ٻَنَڳا ليڙون پيئن،
سَهَسِين سُرونِدِ جهَڙَيون، اُپيون اوسارِين،
چوتا چارَڳا هَڪَ ۾، سُرُ سيڪارُ تو ڏِين،
ناڙيون ناڏَ ڪرين: ”راڳا راڻ رمڪيو.“

اِنَ پر نه ايمان

اَن پَرِ نه ايمانُ، جن ء ڪَلمي ڳُر ڪرائِين،
دَغا ٿِيوي دِل ۾، شِرڪُ ء شيطانُ،
تَمَه ۾ مُسلمانُ، اَللهَ آڏُ آهِين.

”وڃڻ سڀ ليڪ سڙهو، مَر ڪين آءُ، مَر ڳاءُ،
جاڳڪا! لو مَتاءُ، مُلڪُ مڙ ولي گهوربان.“

ڪَنجهي ڪيرَن ڪيرُو، واڄو وِلائِي،
هَنِي تَندُ حُضُورَ ۾، لِڪ پاڙِس پيرائِي،
ڏَسَندِه ڏِياڄَ ڪي، طاهِرُ لِتو ذالِي،
ڪَڍي لِڪ ڪالِي، وِڌو ڪَرِتُ ڪَمارَ ۾.

گُلُ چِنو ڪِرنارَ جو، پَتَنَا لِيڙن پِتِين،
سَهَسِين سوزَنِ جهوڙيُون، اَپِيُون اوسارِين،
چونا چارِنَا هَٿ ۾، سڀُ سيڪارُ لو ڏِين،
نارِيُون ناڏَ ڪَرِين: ”راڄا رابِ رَمڪَير.“

اِن پِر نه ايمان

اَن پِر نه ايمانُ، جِنءَ ڪَلِمي گُر ڪرنائِين،
دَغا تُنهِجي دِل ۾، شِرڪُ ۽ شيطانُ،
مَنَه ۾ مُسلمانُ، اَندر آذُرُ آهِين.

”پاڻي پَٽ ڪَٽا، مُون لاءِ مُور نه مَڱنو،
ٽاڙي ٽِبلِن پر، گهوڙا گهر گهٽان،
هاڻي ڪاڙهِ هيڪڙي، آءٌ ڪا نَندُ هٽان؟
جا مَٽي لو مَٽا، ته پِرَ جو آهيان سيڪڙُو.“

”پُرَدِيسا پَندُ ڪَري، سُٽِي آئُس شانُ،
مَڱان ڪهڙي مَعه سين؟ لسُو و نادانُ!
سو ڪو ڏي ٻار ٻين ڏانُ، جو طَمَعَ ڪي تَرڪ ڪَري.“

”ٻِنا دَرَ ڏيئي اِنَ ڪي، آئُس لُڇِي دَڙ،
سُنهارا سورَٺ وَرَا ڪا مُهِڙِي ڪَڙ،
ٻِلا! پِيري پَڙ، پالهو پانڌُ پيار جو.“

”مَڱَ نه جَهليان، مُورِهِر، نه مُون پَندُ پَري،
ٻُٽِي آئُس ٻاڙي، ٻُڇِهِي لو ڳَري،
سا سُمُجِهيج، سورَٺ وَرَا وِيندُس ڪينَ وَري،
پَرَتا پِيرَ پَري، لو لَه آئيو آهيان.“

”پاڻي پَڌَ ڪَنا، مُون لاءِ مُور نہ مَگڻو،
ٽاڙي طبلن پر، گھوڙا گھر گھٽان،
ھاڻي ڪا رِڻ ھيڪڙي، آءُ ڪا ٿيندُ ھٽان؟
جا مَڻي ٿو مَٽا، تہ پيرَ جو آھيان سيڪڙو.“

”بَرَدِسا بَنڌ ڪَري، سُٽي آئَس شانُ،
مُکان ڪھڙي مَمعہ سين؟ لسُورو نادانُ!
سو ڪو ڏ پاريين ڏانُ، جو طَمَعَ کي تَرڪَ ڪَري.“

”ھا ذَرَ ڏيٽي اِنَ کي، آئَس ٿُھڄي ڏَڙ،
سُنھارا سورَٺ وَرا ڪا مُھڄي ڪَڙ،
ڳِلا! پيري پَڙ، پالھو پاندُ پنارَ جو.“

”مَگَ نہ جَھليان، مُورِھر، نہ مُون بَندُ پَري،
ڳِٽي آئَس پاڙي، ڳجھي ٿو ڳَري،
سا سَمُجھي، سورَٺ وَرا وِيندَس ڪينَ وَري،
پَرتا پيرَ پَري، ٿو لَہ آئيو آھيان.“

آئِلِ! ڍولئي ساڻ، اَچي نہ جهيڙيان،
لائيءِ ڏيہ ڪيهاڻ، مون سين ڪيءِ لوڙا.

لاڄون تا لون، اَڄ سڙہ اُبتا،
ڪارڻ تن ٻرن، وڃي واٽ نهاريان.

ڪوهن سِر وانيون، وانئين سِر ڳنڍ،
ڪيڙي ڪيڙي ڪنڍ، ماءُ! سامونڊي آئيا.

ڪاري ڪيڙائون، مٿي مِلي مونکا،
سودو ڪين نہ سون جو، ڏڌا ورهائون،
موليٰ جي مهراڻ جا، تن جا طاماءُ،
سامونڊي سائون، لڏڪا لوبي آئيا.

جنين ڪارڻ مون، تُرُ ٻوجارا ٻوجتا،
پيئر اميدون، سيئي سڄڻ آئيا.

آيل! ڏولڻي ساڻ، اڃي نہ جهجهڙيان،
لاهہ ڏٻہ ڳيهاڻ، مون سين ڪي لوڙڙا.

لاڇو تا لون، اڃي سڙه ابتا،
ڪارڻ تن برين، وبني وات نهاريان.

ڪوهن سر والٽيون، والٽين سر ڳنڍ،
ڪيڙي ڪيڙي ڪنڍ، ماءِ! سامُنڊي آليا.

ڪاري ڪيڙاٽن، متي ملي مونٽا،
سودو ڪن نہ سون ھو، ٽڏا وھاٽو،
مولي جي مهراڻ جا، تن جا طاماٽو،
سامنڊي ساٿو، لڏڪا لوبي آليا.

جنين ڪارڻ مون، تڙ بوڇارا بوڇيا،
پنير اميدون، سيئي سڄڻ آليا.

لَڪا لَڪا ڪَنِ، لَءِ لَڪا جي اوڙِنا،
مُٿي سونَ لَڪا جو، سُکُ نه سامُنڊِيَنِ،
پِرهَ پَکَهَ ڄوڙِنا، ڪاري ڪيڙائِنِ،
وَڏي پاکِي پِڙَنِ، جي کَپِيا ڪارڻِ يارَ ڏي.

لَنگَرَ ۽ ناڙُهون، پَکَهَ ڪَٽي پَندِ لِٿا،
نِندَرَ پارِهُون، سُڃا سامُنڊِيَنِ ري.

سامُونڊِيڪَر سَگُ، آهي کُندَرَ ناڏُنون،
اَلکِنِ چاڙهي اَگُ، وِتو وَڻجارو اوهَري!

سِيٺي جوئِن ڏِيهَ، جَڏهه سَڄَڻا سَفَرِ هَلِيا!
وَتان، رَهَنِ نه سُپِرين، آيا! ڪَرِيان ڪيئن؟
مُنکي چاڙهي چِيَّ، وِنو وَڻجارو اوهَري!

اوراهي پِر اُهَري، جَڏهه جي وِنا،
ساڏاري سَمُونڊَ جي، ڀوڙي ڀِنا!"
وَڃي لِپ لِنا، جِسِ اِهايَ ناو ڪا.

لَنَ جَنين جي لانگَ، سي سَڄَڻ سَفَرِ هَلِيا،
لِنجِ لاسِ، لَطيفُ چئي، ڪَڏهه اِيندَمِ؟ ڪانگَ!
ڪِو سنائي سانگَ، پِرِين پَرڏيهي ڪِيا.

لَنڪا لَنڪا ڪَنِ، لَءِ لَنڪا جي اوڪَرِ تا،
مُٺِي سونُ لَنڪا جو، سُکُ نه سامُنڊِيَنِ،
ٻِرهَ ٻَکَهَ ڄوڙِ تا، ڪاري ڪيڙائُنِ،
وَڏي ڀاڳَ ڀَرُنِ، جي ڪَهيا ڪارُنِيارَ ڏي.

لنگَرُ ٽاڙِئُون، ٻِکَهَ ڪَٽي ٻَنڌِ لِٺا،
ٻَنڌَرُ ڀارارِئُون، سُڄا سامُنڊِيَنِ ري.

سامُونڊِيڪر سُکُ، آهي ڪُنڌَرُ ٽاڏئون،
اَلڳِ چاڙهي اُڳُ، وِتو وَڻجارو اوڪري!

سِيڙِي جوڙِيَنِ ڏيهَه، جَڏهِ سَڄڻ سَفَرِ هَلِيا!
وِئا، وَڻَنِ نه سُڃِرين، آئي! ڪَرِيان ڪِيئَن؟
مُنکي چاڙهي چِئي، وِتو وَڻجارو اوڪري!

اوراهي پر اَڪَرِي، جَڏهِ جي وِتا،
سانداري سُمُرنڊَ جي، ڀوڙي ڀِنا!"
وَڃي لِيکِ ڀِنا، جيئِن اڀائِنَ ناو ڪا.

لو جَتين جي ٽانگَ، سي سَڄڻا سَفَرِ هَلِيا،
لَنجِ لاسِ، لَطيفُ چئي، ڪَڏهِ ايندَمِ؟ ڪانگ!
ڪِهو سنائي سانگُ، پِرين پَرَڏيهي ڪِيا.

هيٺِ جَرُ مَٿي مَڇُرُ، ٻاهِر ٻِرن سَندامِ،
ڪَرڙين ڪاڄَ سِدامِ، اَڄُ سِڌو ڪونَ رَهو.

ميءُ هَٿَ ۾ مَڪُڙي، ڄامَ هَٿَ ۾ ڄارُ،
سَڄو ڏِينهُ شِڪارُ، ڪِنجهُرَ ۾ ڪالَ ڪُڙُ.

ساهونديڪو سڱ

وِهِيڻي وِسِري شالَ! جو لو سودو سَڪِڙُ،
اَڄا آئين ڪالَ، ٻُڌِ لو سَفَرَ سَنبهن!

وَڻِجاري جي ماءُ! وَڻِجارو نه ٻَلين؟
آيو ٻارهين ماهُ! ٻُڌِ لو سَفَرَ سَنبهي!

اَڄُ ٻُڌِ وائُون ڪَنِ، وَڻِجارا وَڃڻَ جيُون،
اَلِئِي ٻَهَرَ آئُنِ، سَعيو ڪه سَفَرَ جو.

آئي نَرَ مُنڊَ، هِيين اَڏڪر نه لَهي،
وَنين لاڄو ٻنڊَ، ٻِهَرَ مَڪين ٻيڙائون.

هيٺ جَرُ مٿي مُڃَرُ، ٻاسي ٻرين سَدائِين،
ڪوڙين ڪاڄ سِڌائِين، اُڃَ سِڌو ڪونَ رَهو.

ميءَ هَٿَ ۾ مُڪُڙِي، ڄامَ هَٿَ ۾ ڄارُ،
سَچو ڏِٺُو شِڪارُ، ڪِڇُهَرَ ۾ ڪالَ ڪُٺو.

سامونڊيڪو سُر

وَڻِجي وِسِري شالَ! جو لو سودو سَڪِئَر،
اَڄا آئين ڪالَ، ٻِيءَ لو سَفَرَ سَنبهين!

وَڻِجاري جي ماءُ! وَڻِجارو نه وَلِيين؟
آيو ٻارهين ماهُ! ٻِيءَ لو سَفَرَ سَنبهي!

اَڄُ ٻِيءَ واهُون ڪَنِ، وَڻِجارا وَڃَڻَ جيُون،
اَلَئي ٻَهَرَ آئي، سَعيو ڪِه سَفَرَ جو.

آئي تَرَ مُنڍَ، هِيين اُڪَر نه لهي،
وَنين لاڄُو ٻنڌَ، ٻيهَرَ مَڪين ٻيڙُون.

مُنڌالِي جي مَنَ ۾، نه ڳيرَبَ، نه ڳاءِ،
لِيڪَن سين نازُ ڪَري، رِنڌاڻِين راءِ،
سَمُون سَڀَنِ مُلاءِ، هيرِياڻِين جِرَئِنَ سين.

ڪو جو ڪامَڻ مي، آهي اُڪَڙِيَنِ ۾،
تَنُ تَماچِي جامَ جو، نايُون ناهو ني،
عِشقُ ايَّ ڪَري، جنءِ جارو جامَ ڪُلي ڪِئو.

ڌَڻِين، پيراڻ، آرِڪِڻين، مُڪ نه مُهاڻِي،
جنءِ سَڪو وِچَ سُرُندڙي، تنءِ راڻِنِ ۾ راڻِي،
اَصلِ هُئِي اَنَ ڪي، اَهلَ جاماڻِي،
سِمي سُجاڻِي، پيڙو ڀَڏُسِ ياڻ ۾.

لِهِڙو ڪنڌَهُرَ ۾ ڪِمَ ڀِئو، جهُڙي سُمَهَ سَندِ پاسِ،
مَڏَ مِياڻِيُون، مَڪُڙا، مِڙَلِي صافُ لِباسِ،
مُورڇَلَ مَناسِ، اِڀرِ تَماچِي لِي هَٿِي.

لِنا تَماچِي جامَ سين، مُهانا مَحرُو مَ،
لَنڍِي وِڏِي ڳَنڍِري، مَڇِي مارِي ڏُومَ،
جي ڪيڏهُن، جي رُومَ، سي سَڀ العامِي لِنا.

مُهاڻي جي مَنَ ۾، نه ڪِبرُ، نه ڪاڻ،
نيڻَن سين نازُ ڪَري، رِجهائِين راڻ،
سَمُون سَڀِن مُلاڻ، هيرائِين حِرفت سين.

ڪُو جو ڪامڻ مي، آهي اُڪنڍِ ۾،
تَنَ تَماچي جامَ جو، نائُون پاتو ني،
عِشقُ اِيَّ ڪَري، جنهن جارو جامَ ڪُلي ڪِيو.

هٿين، پيراڻ، آرڪٽين، مُنهِ نه مُهاڻي،
جنهن سَڪو وچ سُرندڙي، تِنهن راڻِن ۾ راڻي،
اَصلِ هُئي اُن ڪي، اَهلَ جاماڻي،
سمي سُڃاڻي، پيڙو نَڌسِ پاهَ ۾.

لِهڙو ڪِنڊهُرَ ۾ ڪِين پئو، ڇهڙي سُنهَ سَندِياسِ،
مَڏَ، مياڻيُون، مَڪُڙا، پڙلي صافُ لِباسِ،
مُورِڇَلَ مَناسِ، اَهو تَماچي لي هَٿي.

لِنا تَماچي جامَ سين، مُهاڻا مَحرُومَ،
نَبِڻي زَڏي ڪَندري، مَڇي مازِيَ ڏُومَ،
هي ڪِينڊهُر، جي رُومَ، سي سَبِ العامِي لِنا.

هورن هاڙو لنگهيو

هورنِ هاڙو لنگهيو، لِڳي جرِ بدي، جوءِ!
هُوندِ جَنِين سين هوءِ، هوءَ نه هُوندو تَنِ سين.

هورنِ هاڙو لنگهيو، مِلي! مُوسَمَ جِهڙِ،
"لا" سين اِلي لَڏِ، 'ڪِينَ' وَساڻي ڪيچَ کي.

هورنِ هاڙو لنگهيو، ڳوڙهئون باسي ڳوٺَ،
ڪيچ ٿيڻ کي ڪوٺَ، 'ڪينَ' جَنِين جي ڪَنهَ ۾.

هورنِ هاڙو لنگهيو، ڳوڙهئون ليئُون ڳَمَنِ،
هاڃي نه ڦَٽَنِ، ڏارا سِڪَ، سَيدُ چي.

سمون ۽ گندري

تُون سَمُون، آئُون گندِري، مُون ۾ عيبَنِ جوءِ،
ٻِسي وائِي وِوءِ، مَتان ماڳِ مَٽين!

تُون لماڃِي، تُون ڏِڻي، آئُون مُهاڻِي مي،
مُون ڏُهاڳُ مَرڏي، آئُون جا لائي سُيَس تُهجي.

هورن هاڙو لنگهيو

هورنِ هاڙُو لنگهيو، لئي جَهرڪي، جوءِ!
هُوندي جَنين سين هوءِ، هوت نه هُوندو اُن سين.

هورنِ هاڙُو لنگهيو، مُيي! مُوسَم چڙي،
'لا' سين اِلي لڏِ، 'ڪين' وساڻي ڪيچ ڪي.

هورنِ هاڙُو لنگهيو، ڳورڙن پاسي ڳوٺ،
ڪيچ لنئين ڪي ڪوٺ، 'ڪين' جنين جي ڪيچ ۾.

هورنِ هاڙُو لنگهيو، ڳورڙن ليڙن ڳمن،
هاڃي نه هڻن، ڏارا سڪي، سيد چئي.

سمون ۽ ڳندري

تُون سمون، آئُون ڳندري، مُون ۾ عيبن جُوءِ،
ٻيئي راڻي وُءِ، متان ماڳ مٽيين!

تُون لباچي، لڙ ڏٺي، آئُون مُهاڻي مي،
مُون ڏهاڪ م ڏي، آئُون جا لالي سمس ٿيهي.

هو چوڻيءِ، تون م چئو، وانا ورائي،
اِڳه اِڳرائي جو ڪري، خطا سو کائي،
پاندَ ۾ پائي، وِلو ڪِيئي وارو ڪِين ڪِين.

ڪَين ڪِين ٻرائين، ڪيئي منجها ڪِين،
جي هوءِ سڻائي سيگهه، ته رهه چئي جوکو ليئي.

اَڄ چندن م چئو، چندن چيو وسار،
اَلِبي ٻهڙ اَدب سين، ٻر اهاڻي ٻار،
ٻاهو مٺ موکن ۾، غربت ساڻ گذار،
مُٺي منجهه وهار، ته قاضي ڪاليارو نه ليين.

چِڻ لوه م چئن، ٻاهه اميري اَن سين،
جي هو اوکا ڪيئي، اسهين! تون ٽکاڻئي رکن،
پاندُ جهلئو تون ٻن، هن سهاري سگهه ۾.

ڪِين ماليندا من ۾، خودي ۽ خدا،
ٻن ٽراون حاء، ڪالهه دک مياڻ ۾.

هُو چوڻِيِ، تُون م ڇِڏِ، وانا وراڻي،
اِڪا اِڪرائي جو ڪَري، خَطا سو ڪاڻي،
پالڻ پالي، وِلو ڪيئي وارو ڪِينَ ڪِينَ.

ڪَين ڪِينَ پراليو، ڪيئي مَنجها ڪِينَ،
جي هُوءِ سَتائي سيڳُ، ته رِهَه ڇِني جوڪو لِيي.

اَڱَ ڇِندَنِ م ڇِڏِ، ڇِندَنِ ڇِيو وِسارِ،
اَلِهي ٻِهَرِ اَدَبَ سين، پَرِ اِهائِي پارِ،
ٻاهو مُڻُ مُوڙنِ ڀر، غُربَتَ ساڳُ گُذارِ،
مُٺِي مَنجهه وِهارِ، ته ڦاٽِي ڪاليارو ته لِيين.

ڇِڻِ لوهه م ڇِنُّ، پاڻ اَميري اِنِ سين،
جي هُو اوڳُڻَ ڪِنِي، اَسُهين! تون ڳُڻائِي ڳِنُّ،
پالڻ جهلِيو تون پِنُّ، ڄڻ سُتهاري سَڳُ ڀر.

ڪِين ماڻِيندا من ڀر، ڪُوڙي ۽ خُدا!
اِن تَراڙِ حاءِ، ڪالهه ڊِڪ مياڻ ڀر.

سَڀيئي سُهاڳڻيون، سَڀِني ڳِچي هَسَ،
ٻَنهَ ڪارَڻ ٻِري جي، وَڌا ڪِتائون وَسَ،
ڍولُ ڏِنين جي ڳَسَ، هيڻاهِيُون هَلَنِ جي.

سَڀيئي سُهاڳڻيون، سَڀِني مُنهَ جَڙاءُ،
سَنِڪي ڀاليو ڀاڳَ ڪي، ايندو مُون ڳِرِ راءُ،
ٻيلو ڪِنِ ڏِراءُ، جي ٻَپي ڀاڳُ لَڄاڻيُون.

تَڏَ ٻَڌي تُون ڪِينَ، ٻُهُتيڻِنءَ ٻُهُوءَ سين؟
جنءَ سِمُون ساهِين، سَتِيا لِيِين ڪوارُون لِينَ،
مِلي ا لِي مِڪِينَ، هِمَتَ هوتَ وِڃاليو.

ليلا ليلائيچ

چَڱِي چَميسَرَ جامَ سين، لِيلا لَڪاهه مَ ڪُون،
اِي ڪالهُ ڪِهِڙو نه لِيي، نه ڪا مُون نه ڪُون،
وَنِدَيُون ڏِلِيُون مُون، اَنَ ڏَرَ مَتِي داڏِليُون.

لِيلا لُهَهُ مَ اتِرو، اَلِي اَکِيُن سرِ،
آبِ ڏالُو گهورِ، ٻاڻَ سُوڌو ٻري تان.

سَيئِي سُهائِيُون، سَيئِي ڳَڙهِي هَسَ،
ٻَنھَ ڪارَڻِ ٻَرِي جي، وِڙا ڪَنائُون وَسَ،
ڍولَ نَيڻِين جي ڪَسَ، هِيئاهِيُون هَلَنِ جي.

سَيئِي سُهائِيُون، سَيئِي مُڪَ جَڙاءَ،
سَڪَ ٻاليو ٻانھَ کي، ايندو مُون ڳِرِ راءَ،
ٻيلو ڪِن ڏراءَ، جي ٻَہِي ٻانھُ لَڄائِيُون.

ڪَڏَ ٻَڏِي ڏُون ڪِينَ، ٻَهُڻِيدِنءِ ٻُهُوءِ سين؟
جنءِ سِمُون ساهِينِ، سَٽِي! لِيين کهوارُون لِينَ،
مُلِي! لِي مِڙڪِينَ، هِمَتَ هُوءَ وِڃالِيو.

ليلا ليلائيچ

چِڙِي چَنيسَرَ جامَ سين، لِيلا! لَکاه مَ لُوڻ،
اِي ڪالھُ ڪيهڙو نه لِيي، نه ڪا مُون نه تُون،
وَلِڙيُون ڏِٺيُون مُون، اَنَ ڏَرَ مَٿي ڏاڏِليُون.

لِيلا! لِنءَ مَ اترو، آلِي اکيُون سِرِ،
آبِ ڏاڏو کهوري، ٻانھَ سُوڌو ٻري تان.

وڏيري ڦياس، سڙو مون ڪهڙ سڙليس،
هٿ ڇڏيا هار جي، ڪڙي ڪالهه لباس،
ٻولي ٻيلياس، آيم ڏنڌ ڏهاڪ، جو.

مٽي مٿي جي هٿا، ڏن چٽن ڦٽيرم چت،
هار ڪندس هوڏ ڀر، ليڪا لڏم لت،
ڪڙٽو جو ڪرت، منهنجا مٿاهون لٿو.

هار هٿان مون ڇڏيو

آه، ٻرين! ڪهڙ ٻيهي، ميان ڇيسرا!
هار هٿا مون ڇڏيو.

ٻڌن ليلا، هر ڪن حيلا، اوڙا اڄڪو ابڙي،
هار هٿا مون ڇڏيو.

دوس ليائون داسڙو، ونهي ڏر واڙي،
هار هٿا مون ڇڏيو.

اوڳڻ، عيب، مثاليون، ٻولا ٻڪ سمڪي،
هار هٿا مون ڇڏيو.

وڏيري ھياس، سڙو مون ڪھر سريلين،
ھت ڇوٽا ھار جي، ڪڙي ڪالھ لباس،
ٻولي ٻلباس، آيم ڏينھ ڏھاڪ، جو.

مٺڙي مٽي جي ھتا، لن چتن ڏيرام چھت،
ھار ڪتندين ھوڏ ٻر، ليڪ ڏلدم لسٺ،
ڪوڙوء جو ڪرسٺ، منھا مناھون لٺو.

ھار ھتان ھون ڇڏيو

آه، ٻرين! ڪھر ٻيھي، ميان ڇيسرا!
ھار ھتا مون ڇڏلو.

ٻچين ليلا، ھو ڪن جيلا، اڙرا اڄڪو ايڙي،
ھار ھتا مون ڇڏلو.

دوس ليائون داسڙو، وساھي ڏر واڙي،
ھار ھتا مون ڇڏلو.

اوڳٺا، عيسه، مناليون، ٻولا! ٻڪ سبھئي،
ھار ھتا مون ڇڏلو.

ڪڏهن ڪريان، ڪاڏي وڃان؟

ڪنءَ ڪريان؟ ڪاڏي وڃان؟ مون کي سرهو سَڏهه نه ٿي،
راتو راتِ وُسي ولو، ڪَرَ لي ڪُلُ مٿي،
ڪنءَ ڪَريان؟ ڪاڏي وڃان؟

اَچُو آئيءَ وارِ ئون، طَعنا ڏِيئِي لي،
ڪنءَ ڪَريان؟ ڪاڏي وڃان؟

ٻَڌو وارَ وِڃاڻيان، رِڙهي راڻي کي،
ڪنءَ ڪَريان؟ ڪاڏي وڃان؟

ڪاراڻان ڪِيرولِيئُون، چارِيان چالڪي کي،
ڪنءَ ڪَريان؟ ڪاڏي وَڃان؟

اَدِئون! عَبدُاللطِيفُ چي، اِيندُم هوندُ هِتي،
ڪنءَ ڪَريان؟ ڪاڏي وڃان؟

هاڻ دل آزار

چَنيسَرُ ڇڙَوَنگُ، پرَنگو لوڪُ پئو،
نه سِن جِيڪو سَنگُ، وَڃو هارَ هَڻي ڇهن.

ڪهڙن ڪريان، ڪاڏي وڃان؟

ڪِنءَ ڪَريان؟ ڪاڏي وَڃان؟ مون کي سرتيون سُڌ نه ڏي.
راتو راتِ وُسي وِئو، ڪَرَ لِي کُلُ مَٿي،
ڪِنءَ ڪَريان؟ ڪاڏي وَڃان؟

اَڄُ آنڌَ وارِيُون، طَمَا ڏِيئي لي،
ڪِنءَ ڪَريان؟ ڪاڏي وَڃان؟

ٻَئو وارَ وِڃالِيان، رِڃهي راتي کي،
ڪِنءَ ڪَريان؟ ڪاڏي وَڃان؟

ڪارايان ڪيرو ليُون، چارِيان چالڪي کي،
ڪِنءَ ڪَريان؟ ڪاڏي وَڃان؟

اَدِيُون! عَبدُاللطيفُ چي، اِهڙِي هوسُ هِتي،
ڪِنءَ ڪَريان؟ ڪاڏي وَڃان؟

هار دل آزار

جَهيڙو جُوڙَنگُ، پِرَنگو لوڪُ پِئو،
نه سِين جِيئو سَنگُ، وَڃُو هارَ هَمَڪَ جُهمن.

سوڍين جا سينگار

جهڙا گُلَ گُلابَ جا، تهڙا مٿن وسَ،
چوٽا ليلَ چنبيلنا، ها ها! هوا عميش،
پيشو سُنهَ، سَيدُ جي، ليهَ آهن لمش،
لالنَ جي لبيس، آئيا آگر نه آجهي.

جهڙا بانِ بنَ، تهڙن ساڻون مٿن سانيڻون،
عطرَ ۽ عنبرَ سين، تارا ڪيالون تنّ،
مرهڻا گهوٽن مشڪ سين، چوٽا ساڳُ چندنّ،
سنهن رُتبي سونَ سين، سدا سکاميا ڪنّ،
ڪيالين، لالُ لطيفَ جي، ونڌا وسَ ورنّ،
مندهه مرڪڻس منّ: "سوڍي سين سنگ ڪيو."

سونَ ورليون سوڍيون، رُتبي راڻيون ڪنِ،
آگر اوطاڻن ٻر، ڪڻڪوريون ڪتنِ،
اولياڻون عمرَ جا، مٿي طاق ترَنِ،
بانِ بيلن ٻڌيون، بسو سولهَ سرَنِ،
ٻنا لاهوري، لطيفُ جي، بنهَ ل ۽ ٻرنِ،
آجهي نا آهنِ، ڪاڪ ڪڪورنا ڪاٻڙي.

سوڍين جا سينگار

جهڙا گُل گُلابَ جا، ٽهڙا مَٿِن وَسَ،
چوٽا ليلَ چنبيلنا، ها ها! هوا عميشَ،
پيشو سُڌَ، سيڌُ چي، ليءَ اُهِن لمشَ،
لالَنَ جي لبيسَ، آتِي اَکڙ نه اَجهي.

جهڙا ٻانِ ٻَنَ، ٽهڙُن ساڻُون مَٿِن ساليُون،
عَطرَ ۽ عَبيرَ سين، ٽارا ڪيالون ٽنَ،
مَڙهيا ڪهڻُن مُشڪَ سين، چوٽا ساڳُ چَندَنَ،
سُهڻين رُبي سونَ سين، سَدا سامِيا ڪَنَ،
ڪيالين، لالُ لطيفَ چي، وَڏا وَسَ وَرَنَ،
مَندهه مَرڪَنِس مَنَ: "سوڍي سين سُکَ لِئو."

سونَ وَرَليُون سوڍيُون، رُبي راندئُون ڪَنِ،
اکَر اوطاقِن ۾، ڪنُورِيُون ڪَتَنِ،
اوليائُون عَبيرَ جا، مَٿي طاقِ تَرَنِ،
ٻانِ ٻيلُن ٻڌيُون، ٻسو سَولهَ سَرَنِ،
ٽنا لاهُوري، لطيفَ چي، ٻَنا لَ ۽ ٻِرَنِ،
اُجهي نا اُنِ، ڪاڪ ڪَڪورِتا ڪابِڙي.

سوڍين جا سينگار

جهڙا گل گلاب جا، تهڙا منهن وٽس،
چوٽا ليل چنبيلئا، ها ها! هوا! قميص،
بيشو منهُ، سيدُ چي، ليءَ اچن ليش،
لالن جي لبيس، آڻي اکو نه اجهوي.

جهڙا بانڊ تن، تهڙن سالن منهن ساڻن،
عطر ۽ عبير سين، ٽارا کيالن لن،
مرهنا گهوڙن مشڪ سين، چوٽا ساڳ چندن،
سهڻي رهي سون سين، سدا ڪامڻ ڪن،
کيالين، لال لطيف چي، وڏا وس ورن،
منهه مرڪنس من: "سوڍي سين سڪ لئو."

سون ورايون سوڍين، رهي رالڊين ڪن،
اکر اوطاقن بر، ڪٿوريون ڪن،
اوليائون عبير جا، متي طاق ٽرن،
هالن هلون ٽڏيون، بسو سوله سٽرن،
ٽنا لاهوري، لطيف چي، بسو له بڙن،
اجهي نا اچن، ڪاڪ ڪڪورنا ڪاپڙي.

سوڍين جا سينگار

جهڙا گل گلاب جا، ٿهڙا مٺڻ ويس،
چوٽا ليل ڇبيلڙا، ها ها! هوا قميص،
ٻيٺو سُٺو، سيڏ چي، ليڪ اڇن ليش،
لالن جي لبيس، آئي اکر نه اچوي.

جهڙا باڻي ٽڻ، ٿهڙيون سالون مٺن سانيون،
عطر ۽ عنبر سين، تارا کيالون لڻ،
مُرهنا گهٽون مشڪ سين، چوٽا ساڳ چندن،
سُنهن ڏٻي سون سين، سدا ڪامڻ ڪن،
ڪيالين، لال لطيف چي، ڏڏا ويس ورن،
مندهه مرڪيس منءِ: "سوڍي سين سڳ ليو."

سون ورليون سوڍيون، ڏبي راڻيون ڪن،
اکر اوطاقن ٻر، ڪٽوريون ڪتن،
اولياڻون عنبر جا، متي طاق ڪرن،
هالن ٻيلون ٽڏيون، ٻسٺو سولڪ سڙن،
لتا لاڪولي، لطيف چي، ٻسڪا ل ۽ پوين،
اجهي نا اچن، ڪاڪ ڪڪورنا ڪاٻڙي.

هڪِي ٻاجهي ڄمَن، اِي جا ڪَري اللهُ،
ٻاٻِه وِجهي ڪَنَ، ٻاٻِه اُڪاري اوڙاهُ،
لِه واحِد کي واهُ، جو سُتُرُ سَهيڙي ڪَري.

حاڪمڀائو حسن

جوڳِي حاڇالي، ماري وِڌو ماڄِري،
لڙهه ٿُڏُلي ڪَنِڌ ٻين، اَميو آهي،
زجو جي ڪاهي، تہ ٻِڪُرن ٻسو لِيهَ جِهوُن.

هَلو، هَلو ڪاڪِ ٽَڙٻن، جتِي لِمهَ اڄَلُ،
نہ ڪا جَهلُ نہ ٻَلُ، سَهڪر ٻسي ٻرِي ڪي.

هَلو، هَلو ڪاڪِ ٽَڙٻن، جُوُ جِس چڙهنِ،
ڪرڙٻن رَنگَ رَچَنِ، ٻاروڙي ٻڪَ سمن.

مُومَلَ کي مَجازَ جا، اَکِنِ ۾ اَلماسَ،
نہ ڪا عامَ نہ خاصَ، جي وِٺا، سي وِڍيا.

هڪِي ٻاجھي جسَ ۾، اِي جا ڪَري اللهُ،
ٻاجھ وِجھي ڪَنَ ۾، ٻاجھ اڪاري اوڙاهُ،
لِه واحِد کي واهُ، جو سُتَرُ سَهيڙي ڪَري.

حاڪماڻو حسن

جوڳي حاڻالي، ماري وِڏو ماڻري،
لڳ لُڏُلي ڪَنڊِيس، اَميو آهي،
زجو جي ڪاهي، نه بِڪُون ٻيو لِيهَ جهڙُون.

هَلو، هَلو ڪاڪِ تَڙين، جتي لِهَ اَجَلُ،
نه ڪا جَهلُ نه پَلُ، سَهڪر ٻَي ٻري کي.

هَلو، هَلو ڪاڪِ تَڙين، جِرُو جسِ جَڙهنِ،
ڪرڙين رَنگَ رَجَنِ، ٻاروڙِي ٻِڪَ سمن.

مُومَلَ کي مَجازَ جا، اَکِنِ ۾ الماسُ،
نه ڪا عامَ نه خاصَ، جي وِٺا، سي رُڙِ ٿا.

ابتدا، عبداللطيف چئي، آس اميد نه لاهيان،
ڪا مون سار لهيجا.

قضا جو قلم

لوڙي ولاڙون ڪريان، لوڙي هلين وڪ،
لکئي منجها لک، ذرو ضايع نه ٿئي.

لکيو جو لراڙ، سو الڪ ڪياڙي نه لهي؛
ٻاڙو وهي ٻاڙ، جيڪي لاڻ لکيو لوح ۾.

جتي جيترا ڏين، لکيون لوح قلم ۾،
لتي ليترا ڏين، ڪوڙ ڏين ڪهارڻ آئيون.

مولڪي مون ٻرين، ٻڌي وڌو ٻار ۾،
آيا ائين چون: محيط بالدُّ بسائين.

آئون ڪي نه ڄاڻان ائي؟ نه جر ڪوڙيي جوڪو لي،
قضا جا ڪرم جي، نه ڪان ڪنڌ ڪيو ڪي؟
هڪ لکئي، اي ليئه، آلي اوليس اول ۾.

ابدال عبداللطيف چئي، آس اميد نه لاهيان،
ڪا مون سار لهيجا.

قضا جو قلم

لوڙي ولاڙون ڪري، لوڙي هلين وِڪ،
لِکئي مَنجها لِڪ، ذرو ضايع نه ٿئي.

لِکئي جو لِڪاءُ، سو الڳ ڪِيائڻ نه ٿئي،
بازو ويٺي باز، جيڪي لاڻِ لِکئو لوح ۾.

جتي جيترو آن، لِکيون لوح قلم ۾،
لَتي ليترو آن، گهڙيون گهارڻ آئيون.

مُولڪي مون برين، ٻڌي وڏو بار ۾،
اها انءَ جوڻ: مَٿِڙ ڀالڻ ٻسالين.

الٿون ڪِ نه جاڻان اَيٌ؟ نه جَر گهڙي جوڪو ٿئي،
قضا جا ڪرم جي، ته ڪان ڪيڏ ڪِيو ڪي؟
هڪ لِکئي، اي لِئي، آلي اوليس اول ۾.

سُورَنِ سانگهارو، ڪَڏهه ٿانءُ ڪورَ ڪِٿو،
آئِل! اوهارو، ٻاڙوڏو ٻوڙ ڌڪي.

سُور نه ساڳاهِن، ڏِٺِ اُڏما اوچتا،
مُون ڪي مُون پِرينِ جا، اَميا آهِنِ،
لَڳُون هي لاهِنِ، سيڻي لِيمِ سامُهان.

سُرَليَن سَهجَ مَنجهاءُ، لي ڪولَ وِراهيا ڪَهِڙا،
نَڏه مُوهِي ماءُ، لي پَهَڻ آڻِئا پَٻ جا.

حَقيقَتَ هِنَ حالَ جي، جي ظاهِرُ ڪَرِيان ڏَرِي،
لڳي مانڊ مِرُوتَنِ کي، ڏُکڙَ ٻُوڻِ ڏَرِي،
وَڄَنِ وَڻا اُري، اوڙَ اُڀري ڪِين ڪِينءُ.

ٻاٻِي حالَ ڪَلِي وِتا، ڪِهڙا کي سُورَ سَلان؟
ڪَٿو لَڳَ، لَطِيفُ چي، لَکَنِ مَنجهه لِڪان،
ٻالِڊي ڪيرُ اِڃان! وِهان ٿانءُ نه وَسِ پِئو.

ڪوجهو وَرِيي وَڻُ، جِنءِ وَڻا وِڏِ ٻالِين وَڏَ سِين،
ڏُک ڏُکِي کي ڏَڻُ، جِنِ ڏِلي سي ڏُکِتا لَتا.

سُورَنِ سالڪيارو، ڪَڏهه ناهِ ڪونَ ڪِنو،
آئِل! اوهارو، هاڙوڏو هوڙ ڙهي.

سُور نه ساڳاهِين، ڏِٺِ اَڏما اوچتا،
مُون کي مُون پِرِيَنِ جا، اَميا آهِينِ،
لَڳُون هي لاهِينِ، سيڻي لِيَرِ سامُها.

سَرَلِيَنِ سَهجَ مَنجهاءِ، لي ڪرڙَ وِراهيا ڪَيِڙا،
لَڏِه مُوڄِي ماءِ، لي بُهَڙَ آڻِيا پَبَ جا.

حَقِيقَتَ هِنَ حالَ جِي، جي ظاهِرُ ڪَرِيان ڏرِي،
لڳي مابِ پِرُوڙِنِ کي، ڏُنگرَ پُونِ ڏَرِي،
وَڄِنِ وَڻَ اَرِي، اوڙَ اُبِرِي ڪِين ڪِينْ.

هالِي حالَ ڪَلِي وِنا، ڪِهِ کي سُورَ سَلان؟
ڪَٿهو لِيَم، لَطِيفُ چَي، لَڪِنِ مَنجهه لُڪان،
هالِڊي ڪيرُ اچان! وِڻان ناهِ نه وَسِ ڀِنو.

ڪوجهر وَڏي وَڏُّ، هِنءِ وِڻا وِڌ هالِين وَڏَ سين،
ڏُک ڏُکي کي ڏَڏُّ، جَن ڏلي سي ڏُکيا لڳا.

ڏاڪڻ، ڏيرن، ڏونگرن، ليئن ڏمر ڏک،
سي سڀ پاليم سک، هيڪاند ڪارڻ هوت جي.

سسئيءَ جا سور

ٿيڙل لي واهون ڪري، ڪنل ڪرڪاري،
هٿ ٻٽ ٻيهڻا سارنا، هيءَ ڪمجون هلڻ لء هاري.

ٻڌا ڏکر ٻيڙ، ٻڪڙ مٿي ٻول جا،
ٻون پاليو لئه ويڙ، ڪوڄهي ڪندو ٻڙٻڙي.

ڏيهي سيڻ ڪڄڻ، ٻرڏيهي ڪهڙا ٻران؟
ڪلڙو، لاڏوٿا ڪٿو، ٻيڄي ڏيهِ وڄڻ،
ٻڄاٿا ٻرنِ، ڪڄي اس ٻهور ڪان.

ڏيٿاليس ڏاڙبان، مٽ ميءَ جا ڏِٿا،
مدي ڏيرن مَن ۾، ڪلئو ڪدڪاريان،
صبوح لي ساريان، ته اُت ته اوطاقن ۾.

ڏاکڻ، ڏيرن، ڏنگرن، ليمن ڏئم ڏک،
سي سڀ پاليم سُک، هيڪاند ڪارڻ هوت جي.

سسئيءَ جا سور

ونئل لِي واٽون ڪري، ڪُنل ڪُرڪاري،
هن پن پيچا سارنا، هي ڪنڌون هٿن لَه هاري.

ٻوچا ڏکيز پيو، پکڪا مَٽي پول جا،
مُون پاليو ته وري، ڪوجهي ڪندو پڙي.

ديسي سيڻ ڪِٿي، پرديسي ڪِٿڙا پريان؟
ڪيڏو، لاڏوٽا ڪِٿو، پيچي ديس وڃي،
ٻچاٽا پرين، ڪِٿي اسي ٻهور ڪان.

ڏرتاليس ڏاريان، مت مُٽي جا لتا،
مَدي ڏيرن مَن پر، ڪلٿو ڪڏڪاريان،
صَبُوح لِي ساريان، ته اُنت نه اوطاق پر.

ڪِرڙا ڏُنگَر، ڪَهَ ڪُهِٽي، جِنِ مارُ مَتاهِين،
سڄڻ لا، سَنڌَ جي، اِنِ مُرون مَهالِين،
ڳون، آرِيالِي! آهِين، مَنهِ مَعذُورانِ جي.

ڪِرڙا ڏُنگَر، ڪَهَ ڪُهِٽي، جِنِ وانِ لي واري،
آڏا لَڪَ، لَطِيفَ جي، تَرَ سُڄڻ ٻاري،
جا مَنزِلُ ماري، سا، نادِرا ڪيئن وَساريان.

ڪِرڙا ڏُنگَر، ڪَهَ ڪُهِٽي، جِنِ رِڻُ، لتو واتو،
لتُو لِيي مَر لَنِ کي، ڏُنگَر ۾ ڏاتو،
جَڏهِ جامُ ٻُڌو جاتو، لَڏهِ لِي وَسَ وَتِڪار ۾.

ڪِرڙا ڏُنگَر، ڪَهَ ڪُهِٽي، جِنِ بَرَبَدَ بَرانُ،
ڏاهن ڏاهَپَ وِسَري، لتا حَرِيفَ لي حيرانُ،
سَنِڌِي لَکِيُو، سَيدَ جي، مُحَمّدَ سين مَيدانُ،
جا جو آرِيالي اِڪرانُ، سه جي ڪالهه پاڪ بَهبر ۾.

ڪَرِڙا ڏُنگَر، ڪَهَ ڪُهِٽِي، جِتِ مارُو مَاڙهِين،
سَڄَڻِ لا، سَنڌَ جِي، اُتِ مُرُونِ مُهاڙِين،
ڳُون، آرِياڻِي! آهِين، مَنَ مَعذُورَنِ جِي.

ڪَرِڙا ڏُنگَر، ڪَهَ ڪُهِٽِي، جِتِ واڳُنِ لِي وارِي،
آڏا لَڪَ، لَطِيفُ چِي، ڀَرَ سُڄَڻِ ڀارِي،
جا مَنزِلَ مارِي، سا، نادِرا ڪِيئِن رَساڻِيمِ.

ڪَرِڙا ڏُنگَر، ڪَهَ ڪُهِٽِي، جِتِ رِڇُ، لَتُو وانُو،
لَتُو لِيِي مَرَنِ ڪِي، ڏُنگَرُ ۾ ڏانُو،
جَڏهِ جامُ ڀُهُوَ جانُو، لَڏهِ لِي ڌَسَ وَٽِڪارِ ۾.

ڪَرِڙا ڏُنگَر، ڪَهَ ڪُهِٽِي، جِتِ ڀَرَڀَٽَ ڀَرانُ،
ڏاهَنِ ڏاهپَ وِسَرِي، لِنا حَرِيڪَ اِي حَيرانُ،
سَٽِي لَنکِهنُو، سَيدُ چِي، مَحَبَتَ سِين مَيدانُ،
جَا جو آرِياڻِي اُڳرانُ، لَهِ جِي ڪالهِ ڀاڪَ ڀَهرَ ۾.

اڱڻ مٿي اوبرا، جَڏِهِ ڏِيندءِ اُٺَ،
ڏاڍيءَ ڏ ڏاگهنِ کي، اوڙي! ساڳُ اڳتَ؟
ڏ هُندَ ڏ نُوڙجي هَٿَ، سُورَ پِرالا، سَٿِي!

اڱڻ مٿي اوبرا، جَڏِهِ ڏِيندءِ لوڏا،
وِنگيءَ ڏ وارِنِ سين، ڪِنِ گورِنِ جا گوڏا؟
ڏ لَڪِنِ جا لوڏا، هُندَ ڏ سَندءِ، سَٿِي!

آءُ تراجا، آهڙا

آءُ تراجا، آهُڙا، ڏُنگرَ کي ڏاڪا،
ڙِلي ڙرُ وآتَ ڙِتا، اَرِ ڇڙهِي ٻاڪا،
ڦتنا پيرَ ٽلپرِ جا، چڙهَندي چڙهاڪا،
هُنِ جي آندَرِ جا ڪا، وِنا ٻچالي پاهجِي.

آءُ تراجا، آهُڙا، ڏاڪا ڏُنگرَ کي،
عُوجي ڙرَ وِندرَ جا، مارِلدا مُولڪي،
هاڙ هيٺيءَ کي، لنگهائيِ، لَطيفُ چي.

اڳيا مڪي اوبرا، جلدي ڏينداءِ اُٺ،
ڏاڍيءَ نه ڏاگهن کي، اوڙي! ماڻ آڳت؟
نه هِند نه ڳُوڇي هَٽَ، سُوَرَ ٻِرالا، سَٽِي!

اڳيا مَٽي اوبرا، جلدي ڏِينداءِ لوڏا،
وِلکيءَ نه وارَن سين، ڪَنِ ڳوڙَن جا ڳوڙا؟
نه لَکِن جا لوڏا، هِندَ نه سَندَءِ، سَٽِي!

آڏتراڇا، آهڙا

آڏتراڇا، آهڙا، ڏُنگرَ کي ڏاڪا،
ڙِلي ٿَرُ وانَ ٽِنا، اَرِ ڦِڙهي ٻاڪا،
ڦِٽا ٻيرَ ٽِلِيرِ جا، ڦِڙهَندي ڦِڙهاڪا،
هُوِنِ جي اَنڊرِ جاڪا، وِنا ٻِچالي ٻاهِڙي.

آڏتراڇا، آهڙا، ڏاڪا ڏُنگرَ کي،
ڳُو جي ٿَرُ وِندَرَ جا، مارِندا مُوڪي،
هاڙِ هيٺِي کي، لَنگهالِي، لَطيفُ چي.

اڳيان مٿي اوبرا، جِڏهه ڏِسڻ اَڻ،
ڏاڍيءَ نه ڏاگهڻ کي، اوڙي! ماڻ اَڳڻ؟
نه هُند نه اُهڃي هَٽ، سُور پِرايا، سَسُئي!

اڳيان مٿي اوبرا، جِڏهه ڏِسڻ لوڏا،
وِلکيءَ نه وارَن سين، ڪِن ڪوڙن جا ڪوڏا؟
نه اَکِن جا لوڏا، هُند نه سَنڌ، سَسُئي!

آڏ تراڇا، آهڙا

آڏِ تراڇا، آهُڙا، ڏُونگَر کي ڏاڪا،
وَلِي وَڻُ وانَ لِنا، اَڙِ چڙهِي ٻاڪا،
ڦِٽا پيرَ پَٿرِ جا، چڙهَندي چڙهاڪا،
هُوءِ جي اَلدَرِ جا ڪا، وِنا ڀُنالي ٻاهڙي.

آڏِ تراڇا، آهُڙا، ڏاڪا ڏُونگَر کي،
هَر جي ٿَرَ وِلڏَر جا، ماڙِلدا مُولکي،
هاڙُ هيٺِ کي، لنگهائيم، لَطيف چئي.

اڳيان مٿي اوبرا، جڏهه ڏٺاهه اُٺَ،
ڏاڍيءَ نه ڏاگهنِ کي، اوڙي! ساڻُ اَڳَٺَ؟
نه هُندَ نه اُهڙي هٺَ، سُورَ پِرايا، سَسُئِي!

اڳيا مٿي اوبرا، جڏهه ڏٺاءِ لوڏا،
وِلکيءَ نه وارِن سين، کِنِ کورِن جا کوڏا؟
نه اَکِنِ جا لوڏا، هُندَ نه سَسُئه، سَسُئِي!

آڏ تراڇا، آهڙا

آڏَ تراڇا، آهُڙا، ڏُنگرَ کي ڏاکا،
ڦِلي ڦرُ واٽَ لِڪا، پَرِ چڙهِي ٻاکا،
ڦِٿيا پيرَ پَٿرِ جا، چڙهَندي چڙهاڪا،
کُهيِن جي اَندرِ جا ڪا، وِتا پِهالِي پاهجِي.

آڏَ تراڇا، آهڙا، ڏاڪا ڏُنگرَ کي،
عُمر جي ڦرَ وِلڊرَ جا، مارِندا مُولکي،
هاڙ ويٺي کي، لکهالِي، لَطِيفُ چئي.

آئون نه ڳنڍي ڳري کي، عمر تان وڃي،
ولڙيي ڏينهن وڃائيا، سرليون! سڀئي،
پيري ۾ پيئي، اکيون آري ڏي ڪٽي!

آئون نه ڳنڍي ڳري کي، جوڻ وڃو جاءِ،
آڏا آريجن کي، جاڙهڪا ۽ جاءِ،
مون ملي ڪان نه ليي، وڏيرا مدهه ولاءِ،
عمر سڀ آواءِ، ويسرا اِي واڪا ڪريان!

آئون نه ڳنڍي ڳري کي، ٻوٽون ليو پساهُ،
سڪان لي سڪرامه ۾، روهو نهان راهُ،
شال م ڏجيم ساهُ، ڏارا ٻنڌا ٻري جي!

آئون نه ڳنڍي ڳري کي، هي ٻڌا ڏينهن وڃن،
لهوڙي لاٿن سين، مون کي اينه لئن،
ملي موٽ لئن، "ٻئي، ٻئي" ڪندي پنڌ ۾.

آئون نه ڳنڍي ڳري کي، تون لو لهين، سچ!
آئون جي ڏينهن سڌيا، ليڙي ٻرهان کي ڏچ،
ڙجي ڪيم جنم، نه "وڃاري وات مُئي!"

آئون نه ڪَڍي ٻري ڪي، عُمر تان وڃي،
وِلِڀي ڏِٺَ وِڃائيا، سَرَليون! سڀئي،
ٻيڙي ۾ ٻيٺي، اِکيُون آڙي ڏي ڪَٽي!

آئون نه ڪَڍي ٻري ڪي، جوڻُ وِلو جاڙَ،
آڏا آڙاڻِ ڪي، جاڙهڪا ۽ جاڙَ،
مُون مَلِي ڪان نه لِيي، وَڏَيَا مَدِهه وِلاڙَ،
عِمر سَب اُواڙَ، وِسَرا اِي واڪا ڪِرهان!

آئون نه ڪَڍي ٻري ڪي، ٻوهون لِيو پَساهُ،
سِڪان لِي سَڪراتَ ۾، روهو نُهان راهُ،
شالَ مَ وِحيمِ ساهُ، ڏارا ڀَڳا ٻري جي!

آئون نه ڪَڍي ٻري ڪي، ڄي ٻُڙ ڏِٺَ وِلو،
ڀوڙي لاڻِ سين، مُون کي اِيهَ لِٿو،
مُلي مَوتَ لِٿو، "ٻِيُ، ٻِيُ" ڪَندي ٻَندَ ۾.

آئون نه ڪَڍي ٻري ڪي، تون لو لَهِين، سچ!
آئون جي ڏاڙه سَيها، ليڙي ٻِڙهان ڪي ڏِڃ،
وَڃي ڪيم جِنهِن، نه "واڄاري وات مُنهي!"

وڄڙيل جا ورلاپ

عرش نه ڏٺائون، ڏوهه نه ڏٺائون جيڏين،
مون جنءِ ڏٺائون، مٺي ڪنو هٿڙا.

مون پاليو پرمان، هميشه هوندا پرين،
ڪُوڙي ڪميٽي ملنا، ڪهل ڪيائون ڪان،
ڏيئي وتا ڏاهه ڪي، سورن جا سامان،
جورو راڄ جوان، جيڏيون حسد ڪري وتا.

اسڪ وڃي، اولاڙ وڃي، واڙي لٽوڙ ڏير،
ڇولون وڃي واءُ لڳو، جه لڪنا ٻهڙيءَ پير،
ٻيڙون وڃي سچ لڳو، جه الهي ڪي اوير،
ڇڙون وڃي ڇڙو لڳو، جه سڙان نه ڪنا سير،
ستون وڃي ڇڏ لڳو، جو ڪڙڪو نه ڏڏي وير،
واهيري جي وير، ڇلون ڪرهان ڇپرن!

ووه! ووه! ڪندي رت، مچايا 'ووه!' وسارين!
باڻي هار مر بڌرو، رو منجهائين رت،
صبر وڏو سمت، سگها ميڙي سپرين.

وڇڙيل جا ورلاپ

عرش نہ ڏٺائون، ڏوهہ نہ ڏٺائون جيڏيون،
مون جيءَ ڏٺائون، مٿي ڪنو هيترا.

مون پاليو پرمان، هميشہ هوندا ٻرين،
ڪُٺي ڪميڻي ملنا، ڪهڙا ڪياڙون ڪانَ،
ڏينهن ورنا ڏاهو ڪي، سُورن جا سامانَ،
جورو رابع جوان، جيڏيون حسن ڪري ونا.

اللہ وڃي، اوتار وڃي، وڃي لنڊام ڏيئي،
چولون وڃي واءُ لئو، جہ لنٽا ٻيهوءِ ٻيرَ،
ٻيڙون وڃي سمُ لئو، جہ الهي ڪي اوڀرَ،
ڄاڙون وڃي ڄمُرَ لئو، جہ سران نہ ڪنا سيرَ،
سٽون وڃي ڇنڊُ لئو، جو ڪزلو نہ وڏي وارَ،
واهيوي جيءَ وارَ، ڄلون ڪرهان ڄمرن!

ووه! ووه! ڪندي وڃُ، مڇلا 'ووه!' وسارين!
پاڻي هاڙ مر ٻڌرو، رومنجهالين وڃُ،
صبر وڏو سڀڪ، سگها ميڙي سُپرين.

اِلا! اِيءَ مَ ھوءِ، جيءَ آءٌ مَران بَندَ ۾!
جِسو زَنجيرَن ۾، وارو ڏيهان وڃي،
پيرائي وَڃان لوڏ، پوءِ مُون پَکِيرَ ڏيهڙا!

وَطن رهي ويهي، جي هيڪ گهاريم ڏيهڙا،
اوءَ مارُو ڏِندم مُنهن ۾، ڏاڏاڻا ڏيهي،
بَکِنِ ۾ بيهي، شَلَ مُحلن جي مُون ڏئان.

واجهائي وَطن کي، ساري ساهُ ڏِيان،
جي سِرَ سارِيهَ سامهُون، مُنهنجو لِڄ، ميان!
مُنامِياڻي مارُئين، وَڃي گِرِ ليان!
مِياڻي جهان، جي وِڃي مُڙهُ مَلير ڏي.

واجهائي وَطن کي، ساري، ڏِيان ساهُ،
ٻَئي مُنهنجو بند ۾، قيد ۾ ڪريحاهُ،
پَرَ ڏيهياڻي پِرِتِ ري، ڏار ۾ ڌراڄاءُ،
لَڏي وَسائِجاءُ لَرَن جي، مِٽي مَنَ مَٿاهُ،
جي پورون لِپي پاءُ، ته ڄاءُ مُڙهُ مَلير ڏي.

الا! اي مَر هوءَ، جنءِ آڻ مَران ٻَڌَ ٻا!
ڪُسو ڏَاڃيڙن ۾، رالو ڏهاڻ روءِ،
ٻيرن وَڃان لوءِ، ٻوءِ مَرُ ٻُڇير ڏهوڙا!

وَطَنِ رءِ ويهي، جي هيٺ ڪهارِيَر ڏهوڙا،
اوءِ مارُو ڏِندڙ مُنَهَ ۾، ڏاڏاڻا ڏيهي،
ٻڪن ۾ بيهي، شَلَ مُحَلِن جي مَرُ ڏٺان.

واجهائي وَطَنَ کي، ساري ساهُ ڏِيان،
جي سِرُ سانڍيا سامُهون، مُهِجو ليج، ميان!
مُنامياڻي مارُئين، وَڃي ڪُرِ لِيان!
مَياني جهان، جي وَڃي مُرهه مليرَ ڏي.

واجهائي وَطَنَ کي، ساري، ڏِيان ساهُ،
مُنهن مُهِجو بند ۾، قيد ۾ ڪرجاهُ،
ٻَرَڏ ٻِهياڻي ٻِري ري، ڏاڙ ۾ ڏرجاهُ،
لَڏي وِسالجاهُ ڪَرِن جي، مٽي مُنهن مٿاهُ،
جي ٻرهون ليي ٻساهُ، ته نجاهُ مُرهه مليرَ ڏي.

سُولتَ وِڃائي، سُومرا! لَڌئين ڪِنءَ قبُولُ؟
ڪوڙيہ سُهڳَ، ۽ سُولُ، ٻوڇي مُنهن ٻُهوارَ سين.

لِن مُنهَن موچارا مارُئين، مَليرُ جَنِين ماڳُ،
ناقِصَ آرازي گهٽان، سَندو ڪِنين سَياڳُ،
اَگِها مُون اُباڳُ، حُسُنَ لي هِنءَ لِئو!

وطن لاءِ واجهہ

ٻَهي سُکَ! ٻيرَنِ ڪِهڙا! ڪو لِبهَ نِيابُو مارُئين؟
اُسہ اڪِيدي آهيان، لہ آئِئَ، لہ ڏِيهَ،
سَندي جا سارِيهَ، ڪہ ڪُٺُوري ڳالِيان.

سَيِهي سُڃي سيرُو، مون مارُوءَ سين ساهُ،
وِٽِي سارِيان، سُومَرا! گولاڙا ۽ گاهُ،
هِيُون مُهنڊو هُسِ لِئو، هِسِ مِڙِي ۽ ماهُ،
ٻَڪَنِ مَنجِهہ ٻَساهُ، قالِبُ آهي ڪوٽَ ۾.

جِڪُسِ اُنا مِيہَ، مُنهان ٻوءِ مَلِيرَ ۾؟
ڪالَ سَجُوڙي ڏِيہَ، مُهجي اَکِڙِنِ اڪِيرُو.

سُونَهَن وِچان، سُومَرا! لِڌئين ڪِن ۽ قَبُولُ؟
ڪوڙي سُهڻا، ۽ سُولَ، ٻُوچِي مُنهن ڀُنڀوارَ سين.

لِنُ مُنهَن موچارا مارُئن، مَليرُ جَنِين ماڳُ،
ناقِصَ آرازي گَهٽان، سَندو لَڳين سَياڳُ،
اَڳِا مُون اَباڳُ، حُسَن لي ڇِنءِ لِکيو!

وطن لاءِ واجهه

ٻِهي سُکَ! ٻيرَنِ کهڙا! ڪو نِبهَ نِيايو مارُئين؟
اَسِي اڪَنڊي آهيان، نه آنگَ، نه ڏِيهَ،
سَندي جا سانڍِيهَ، نه کَتُورِي پاليان.

سَنڀهي سُنجي سيڄ، مون مارُوءَ سين ساهُ،
وِيٺي سارِيان، سُومَرا! ڳولاڙا ۽ ڳاهُ،
هُيُون مُهجو هُنِ لِکو، هِتِ مِڙِي ۽ ماهُ،
ٻَکَنِ مَنجهه پساهُ، قالِبُ آهي ڪوٽ ۾.

جِڪُسِ اُنا مِينهَ، مُنهان پوءِ مَلير ۾؟
ڪالَ سَجهورِي ڏِيهَ، مُهجي اَکِڙِنِ اُکيرا.

سُونهن وڃايم، سُومرا! لڌيس ڪِن ۾ قبولُ؟
ڪوريءَ سُهڪُ، نه سُولُ، پُڇي مُنهن پُهوارَ سين.

ڪِن مُنهَن موچارا مارُئين، مليرُ جنين مائِٽَ،
ناقصَ آوازي گهڻا، سَندو ڪنين سِياڻَ،
اکيون مُون اياڻَ، حُسنَ لي هِن ۾ لِڪو!

وطن لاءِ واجهه

ڀِڄي سُڪَ! ڀِرَنِ ڪِيهَ! ڪو نِيهَ نِيابو مارُئين؟
اُت اُڪنڊِي آهيان، نه آنڱَ، نه ڏينهن،
سَندي جا سانڍيهَ، ڪهَ ڪُٺوري پانيان.

سِنهي سُٿي سيهو، مون مارُوءَ سين ساهُ،
وِنِي سارِيان، سُومَرا! گولاڙا ۽ گاهُ،
ڄيئرو مُهجو هيت لِکو، هيت مِٽِي ۽ ماهُ،
بکِ مَنجهه پُساهُ، قالِبُ آهي ڪوٽ ۾.

ڪُڪَ انا مِيا، مُنهان پوءِ مَليرَ ۾؟
تان سَجڻي ڏينهَ، مُهجي اکڙِيُن اکيرا.

سُونهن وڃائي، سُومرا! لڌئين ڪيئن قبولُ؟
ڪوڙئه سُکـ، ۽ سُولُ، پوچي مه ڀهوارُ سين.

ڪِن مُنهَن موچارا مارُئن، مَليرُ جِنين ماڳُ،
ناقصَ آوازي گهٽان، سَندو ڪَنين سَياڳُ،
اَگهُ مُون اَياڳُ، حُسن لي هِن ۽ لَٽو!

وطن لاءِ واجهه

ڀِڄي سُکَ! ڀرِن ڪيئَا! ڪو لِيئَه نياپو مارُئين؟
اَٿ اُڪَنڊي آهيان، نه آڻَ، نه ڏيئَ،
سَنڌي جا ساڙيئَ، ڪِهَ ڪُٺوري پانيان.

سَنهي سُٺي سيبو، مون مارُوءَ سين ساهُ،
ويني سارِيان، سُومَرا! گولاڙا ۽ گاهُ،
جِيءَ مُهجو ڦِٽ لَٽو، هِتِ مِڙي ۽ ماهُ،
بکِ مَندهه پَساهُ، قالِبُ آهي ڪوٽَ ۾.

ڪَڪَ اُنا مِيءَ، مُنهان ٻوءِ مَليرُ ۾؟
ڪالَ سَجري ڏِيهَ، مُهجي اَکڙِين اَکيرا.

جِن ڪراين ڪيچ جا، وَرُ ساهيڙيون سي!
اَنهن اڱڻ آهيان، مَنهَه مارُوءَ جي،
ٻَڪَن سين نه ٻاڙيان، هَنڌَ هتي جا هي،
اَهلَ اُباڻن کي، مَري شالَ مَلهائيان!

ڪراين ڪروڙ جا، چُوڙا ڪُوڙا جَن،
سو مَرڪ مارُوئڙَن، جِتان لوڪَ لَهَ لِئي.

لئي نه مارُن ريبءِ، جنءَ سبڙَ مَٿان سونَ لي،
اُچي اَمرڪوٽَ ۾، ڪَنڌيس ڪانَ ڪُريبءِ،
ٻَڪن جي ٻريبءِ، ماڙي سين نه مَٽيان.

عُمَرَ! اَچا ڪَپڙا، ڪاڻيارين ڪِنءَ ڪَن؟
جَنين جا اُرن ۾، وَرَ نا ويڙَ سَهن،
هُوءِ جي حقَ اَهَنِ، سي ڪِنءَ سِٽيون؟ سومرا!

آئون ڪِيئن سَوَڙين سُهان؟ مُون وَرُ ڏٺاري وِلَّ!
ڪٿيري لان ڪِلُّ، عُمَرا! ڪيچ مَ ابهڙي!

آئون ڪِنءَ سَوَڙين سُهان؟ مُون وَرُ کهاري سُڄَّ!
ڏ، اباڻن سين اڄُ، ڪوه شَرَمُ تُنهجو، سُومَرا!

جن ڪراين ڪچ جا، ور ساهيڙين سي!
اُڀ اکيڙي آهيان، مٺا ماروءَ جي،
ٻکين سين نه ٻاجهان، هنڌ هتي جا هي،
اهل اباڻن کي، مري شال ملهائيان!

ڪراين ڪروڙ جا، چوڙا ڪوڙا جن،
سو مڙڪ مارُوئڙن، جنان لوڪ لنءَ لڳي.

اُئي نه ماڙين ريهه، جنءِ سڀ مٽائين سون لئي،
اچي امرڪوٽ ۾، ڪيڏيس ڪان ڪريهه،
ٻکين جي ٻريهه، ماڙي سين نه مٽيان.

عمر! اُجا ڪپڙا، ڪاڻياريون ڪنءِ ڪن؟
جهين جا اُرن ۾، ور نا ويڙ سنوڻ،
هوءَ جي حق اچن، سي ڪنءِ سٽيون؟ سومرا!

اٺون ڪنءِ سوڙيون سڌيان؟ مون ور ڏٺاري ولَ!
ڪٿيري لاءِ ڪلَ، عمرا! ڪيچ م ابوڙي!

اٺون ڪنءِ سوڙيون سڌيان؟ مون ور گهاري سڄ!
ڏ، اباڻن سين اُڄ، ڪوه ٿربهه ٿوءِ سومرا!

پکن جي پريت

جو ڏٺو ڏاڏاڻيا آليو، ڏُمر لڌو طعنو:
"پالي وڌو مَ پلنگين، ڳچي سرِ ڳالو،
مَتا لڳَ، لطيف جي، ڪانھ مَ کڙالو،
سَرَليُن سيلُ چرائيو، جو رِ کٽي جاتو،
لتو سَڌُ سمائو، ڪرفَ لتي هيڪڙي."

مِنڌا ڏوھ نہ ماڙُلي، مُحَلين ماڙُنيا ڏارَ،
پائو ميٿ مِلير ري، مُنڌ نہ وڙھي وارَ،
جا هُتيجن هارَ، سا ڪِينَ وِهَندي ڪوٽ ۾.

مِنڌا ڏوھ نہ ماڙُلي، آهِسِ مَنِ مَلِيرُ،
ڪَڏي نہ ڪاڻِ لَهي، هِتان هِيُ هَمِيرُ،
ڪاڻُرِ پنِ ڪِبرُ، جي اُمانَتَ اُتي رَجي.

مُون سين ماروئڙان، ڪھڙي رِاھ رسَدِاُون؟
چوني ۾ جِهڙُ پِٽو، پين رَتُ جُڙون،
نيٺِن لِڏا وڻ لِيي، ساري ساڏو ھيون،
هتي جي هُيون، ته سُڌِ پيين سيلَ جي

ٻڪن جي ٻريت

جو ڏٺو ڏاڏاڻا آئيو، ڏُمر نہ طعمو:
"ٻالي وٺڻ مَ ٻلنگين، ڳچي سِر ڳالو،
مَتا لڳَي، لطيف جي، ڪانهہ مَ خزانو،
سَرَلين سِيل ڇوائيو، جو رِ هٿي جانو،
لٿو سَڏُ سَماو، حرف لٿي هيڪڙي."

مِنڌا ڏوھ نہ مارُئي، مَحلين مارِئا ڏاڙَ،
ٻاٻو ميٺ مَلير ري، مُنڌ نہ وڙهي وار،
جا هُتيجَن هار، سا ڪِين وِهندي ڪوٽَ ۾.

مِنڌا ڏوھ نہ مارُئي، آهِسِ مَن مَلِير،
ڪَڏي نہ ڪاڻِ لهي، هِتان هِيُ هَمِير،
ڪاٽُرِ پَنِ ڪِپڙ، جي اَمانَت اُبَ وَڃي.

مُون سين مارُوئڙَن، ڪِهڙي رِاهِ رَسَندڙُن؟
چَرِني ۾ چيڙُ پئو، پَنِ وَٽ جُڙُن،
نيٺين لنڌ وھ ليي، ساري ساڏوهيُن،
هِتي جي هُيُن، تہ سَڌ پَيَن سِيلَ جي

وِلر واڃهه وِڃڻي ڇِڙن، ٻَرِ ۾ ٻُهراڙن،
ابي اُڪَندي آهيان، ڀاڱ ۾ ٻِرين،
ڪَرِيان ٻي نہ ڪَنِ، وِلدِيس وَطَن سامُهين.

وِلدِيس وَطَن سامُهين، مَلِيرُ مُهجو ماڳُ،
ڏُکُ ڇُڏِيندِيس ڏيهہ ۾، ساڻُ سَرَلين ساڳُ،
نہ مُون سُڱون سياڳُ، جي وِڃڻي ليان وَرَ کي.

جِي ڄَنِيدي ڄَڻُن مَڄِهه ڄِنيدِ ۾، لَي مُون مَنِ مارُوئڙن جيرُن،
ڏِيئي نُسَ، ٻُڌڻُ ٻي، هِيڙي ڪي هَمِير،
وِڃي [illegible] [illegible] [illegible] جوڙِلدَس، سُومرا!

[illegible] [illegible] [illegible] سُومرا! لِي ٻهراڙن ٻَچار؟
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ۾ لُبار،
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] مَڄهه هَزار،
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]!

وِلر واڳهه وِڃِي هيُون، بَرِ ۾ ٻَهُراڙَنِ،
اُبِ اُکَنڊي آهيان، ٻاکُرَ ۾ پِرِيَنِ،
کَرِيان پِي نه کَنِ، وِلڊِيَسِ وَطَنَ سامُهِين.

وِلڊِيَسِ وَطَنَ سامُهِين، مَلِيرُ مُهِنجو ماڳُ،
ڏُکُ ڇُڏِيندِيَسِ ڏيهَ ۾، ساٿُ سَرِلِيَنِ ساڳُ،
نه مُون سَڱُون سَياڳُ، جي وِڃهِي لِيان وَرَ کي.

جِن ۾ ڄَنِيُون ڄَمِيون مِڇِي ڄَنِيون، تِن ۾ مُون مَنِ ماروئڙَنِ جيُون،
ڏِنيُون تَنِ، نِڪِفُ پِي، هيڙِي کي هَمِيرَ،
وَڃِي مَنجهه [illegible] ڇوڙِلڊَسِ، سُومَرا!

[illegible] سُومَرا! تَنِ ٻَهُراڙَنِ پَچارَ؟
[illegible] ۾ لُبارَ،
[illegible] مَنجهه هزارَ،
[illegible]!

آلا! اولي آڳين، جي ليايا لين!
آئُون اُنين جي آهيان، لوڻي مُون نه مَڃين،
مَسُ مُهِجِي هَٿَ پر، ڪاغَذُ ڪي آڻين!
لِڙڪَ نه لِڪَنُ ڏِينِ، ڪِرِ ٿا پُون قَلَمَ تي.

سَهَسين سِپا ڪَنجُري، لوڻي لِيڙَ لِڱامَ،
اُباڻُنِ جي آسَري، ڪَتِي ڪانَ ڪِتامَ،
جا پَڻ پَرڪِيامَ، لِهجو، پَرِوَرَا! پَنُ وَهائين!

سَهَسين سِپا ڪَنجُري، لوڻي لِيڙُون لِڱَ،
واسي وارَ نه وِڙهيان، مَرُ ڇڳُون رَهَنِ ڇِڱَ،
مارُوءَ جي مُهاڙِ رِءَ، اَندَرِ ناهِ اُڪيرُ،
هَڙُو حالُ، هَمِيرَا! وَلِي شالَ وِڙ وَڃان!

سَهَسين سِپا ڪَنجُري، لوڻي سين لِيڙُنِ،
هَڙُو حالُ وَلِي ڪَرِي، وَڃانِ مَنجهه ڪُرِنِ!
مارُو مانَ چَوَنِ، نه هُتِي اُساهين آسَري!

آلا! اولي اٽين، جي ليايا لين!
آئون اُنين جي آهيان، لوٽي مون نه مڃين،
مُس مُهجي هَٿَ پر، ڪاغذُ کي آٽينِ!
لڙڪَ نه لکڻ ڏينِ، ڪريو پُونِ قلمَ لي.

سَهَسين سيا ڪنجري، لوئي ليڙَ لتام،
اباڻنِ جي آسَرى، ڪتي ڪانَ ڪيام،
جا پَٽ پَڪيام، لهو، پروَرا! پَڻُ وَهائين!

سَهَسين سيا ڪنجري، لوئي ليڙون لڙَ،
واسي وارَ نه ويڙهيان، مُرُ ڇڳون رَهَنِ ڇيڙَ،
مارُوءَ جي مُهاڙ ۾، اندَرِ ناهِ اڪيرَ،
ههڙو حال، هَمِيرَ! وڃي شالَ ويڙ وڃان!

سَهَسين سيا ڪنجري، لوئي سين ليڙَنِ،
هَهڙو حالُ وڃي ڪَري، وڃان منجهه ڪُڙنِ!
مارُو مانَ ڇڙنِ، نه هُئي اساهين آسَري!

سَرَلِيَنِ سِنڌُ ڇڏِيو سَتِين ٻالِ سُڃي،
مارُئي ماڙِيُنِ ۾، ڪَڏهن ڪانَ هُٺي،
عُمَرَ! آن نه مُٺي، اَنَ اوڀائِتا اَکِيرِ!

مارُن مُنجهه مياس

جي ڪَرَ لَڏائُون، نه ٻَڌي ٻَڌَ نه سارِيو،
مارُوئڙِنِ آئُون، ڇِڪُسِ ويَسِ وِسِري!

لِنگڙِيارِي لوءِ ۾، جَنِين لَءِ لِباسِ،
لَبين لِرَ جيتَرو، ٻَلَڪُ نه ٻُچياسِ،
جَهرُوڪَنِ جهرو ۾ هِيُون، ڪرڻِنِ آئُون ڪِلياسِ،
مارُن منجهه مُياسِ، ناتَ ماڙِيُنِ مارِيَسِ ڪِينَ ڪينَ.

ماڙِيُنِ مارِيَسِ ڪِينَ ڪينَ، مُيَسِ مارُنِ لاءِ،
ڪَرَ لَهَندا ڪَڏهِر؟ مُهجِي اَڄِي، ماءِ!
سالِمِڙُن سَداءِ، ويٺو واجهه وِجهي هِيُون.

هيڪُ جِنءِ نه چاياسِ، ٻِيو چايَدي جي مَران!
کَهنڪهُو کِهئُون لِباسِ، چاڀِي، مارُوئڙنِ کي!

سَرَتِيَنِ سِڪڻُ جُڏِلو، سَيِنِ ڳالِ سُڃي،
مارئي مارُئِنِ ۾، ڪَڏهِ ڪانَ هُئي،
عُمَرَ! آن نه مُئي، اَنَ اوباڻِا اُڃهِرَ!

مارُن مُنجهَه مياس

جي ڪَرَ لَڏائُون، نه بَندِي بَندُ نه سارِيو،
مارُوئڙنِ آئُون، چِڪِسِ وِيَسِ وِسِرِي!

لِنگڙِ بارِي لوءِ ۾، جَنِين لَءِ لِباسِ،
لَيِين لِرَ جيتَرو، پَلَڪُ نه پَچِياسِ،
جَهَروڪَنِ جهوريو هِئُون، ڪوٽَنِ آئُون ڪَلِياسِ،
مارُنِ منجهه مُياسِ، ناتَ مارُئِنِ مارِيَسِ ڪِبَنَ ڪِبَنِ؟

مارُئِنِ مارِيَسِ ڪِبَنَ ڪِبَنِ، مُيَسِ مارُنِ لاءِ،
ڪَرَ لَهَندا ڪَڏِهِرَ؟ مُهِجِي اَڃِي، ماءِ!
سانِيهُڙَن سَداءِ، وِيَو واڃهِ وِجهِي هِئُون.

هيڪُ جِنءَ نه جاڀاسِ، پِتو جاڀَندي جي مَران!
کَهنگُهُو کَهٽُون لِباسِ، جاڀِي، مارُوئڙنِ کي!

سوهڻن سنيار

آئين ڪين چاڙهين، ڏُکَ ڏِٺا ٿِي، سُومَرا!
سَنا ڪئُو سَيَدُ چي، سائُون سُڪالِين،
مَنجهان لَبَ، لَطيفُ چي، چاڙُ ڪِئو چاڙهين،
ٻِلاءِ نه ٻاڙِين، عُمَرَ! آرا ڙِي سين.

وَرُ سي وَطَنَ جائيُون، صَحرا سَتُرَ جَنِ!
گولاڙا ۽ گُگرِيُون، اوچِهُ اَباڻَنِ،
ويڙهيا گُهمَنِ وَليِين، جهانگي مَنجهه جَهنگَنِ،
مُنکي مارُوئَڙَنِ، سُڃ ڳَنڍاڻي سيجَ ٻرا

ٻِلُو ٻِيهُه، اوجَهڙُ اَنُ، جَن جا بِرَ مَٿي پَتَ پاڪَ،
وِهَڙُ وَراڪَنِ ۾، اِن جي اَجرڪي اوطاقَ،
ٻاڪُ نه پَسَنِ ٻاڪَ کي، وِيچارا ئِي ڪاڪَ،
عُمَرَ! اوءِ نه عاقَ، ڏُکيا جِمُ ڏُکوليِن!

لوري لُونءَ ٽَوارِيا، وَهَنِ سَتَرَ سَنَڌِ،
ڪَتِي ۾ ڪِهِ ڪِلِنا، پُوکَنِ اَهڙِي پَتِ،
ٻَهُوارِڪي پَتِ، پيهي پُنهُ مَلِيرَ ۾.

سوهرن سنيار

اِلين ڪينءُ چاڙهين، ڏُٺَ ڏِٺائي، سُومرا!
سَٺا ڪِئو سَيدُ چي، سانُون سُڪالِين،
مَنجها لَبَ، لَطِيفُ چي، چائُرَ ڪِئو چاڙهِين،
ٻُلاءِ نه ٻاڙانِ، عُمَرَ! آرازِي سين.

تَرُ سي وَطنَ جائِيُون، صَحِرا سُتُرَ جِنِ!
گولاڙا ۽ ڳُگرِاٽُون، اوچَڱَ آباٽِنِ،
وِڙهِيا گُهمَنِ وَلِيين، جهانگِي مَنجهه جهَنگَنِ،
مُنکي مارُوئَڙنِ، سُڃَ ڳَڻائِي سيجَ ٻرا!

ٻُلُرُ پِيَڻُ، اوڇَڻُ اَنَّ، جِنِ جا ٻرَ مَٿي پَتَ پاڪَ،
وِهَڻُ وَراڪَنِ ٻر، اِن جي اَجرَڪِي اوطاقَ،
ٻاڻُ نه پَسنِ ٻاڻَ ڪي، وِڇارا ٻي ٻاڪَ،
عُمَرَ! اوءِ نه عاقَ، ڏِڪنا جِمُ ڏُڪولِين!

لوري قُوتَ قَرارِنا، رَهَنِ سَٿَرَ سَنڌِ،
ڪَتِي ٻر ڪِڙِ ٻَڪلِنا، ٻُوٽِنِ اهِڙِي پَٽِ،
ٻهُرارِڪي پَٽِ، پيئي ٻَڄُ مَلِيرَ ٻر.

”لَاَیَعرِفُهُم غَیرِي“، پَرَ کي ڪِينَ پَسائي،
هُو جي جھُونا پَسجَنِ جھُوپڙا.

پَهچِي جُڏي پَٽَ ۾، رِڙُهه اُنهن جي رائي،
هُو جي جھُونا پَسجَنِ جھُوپڙا.

خدمَتَ ڪَرِ خُلقَ سين، پاندُ پَڇِيَ ۾ پائي،
هُو جي جھُونا پَسجَنِ جھُوپڙا.

اِدِئُون! عَبدُاللطيفُ چي، اِناهِن ڪِي آهي،
هُو جي جھُونا پَسجَنِ جھُوپڙا.

چرن چٽڪن چٽ ۾

چُرَنِ، چُٽڪَنِ چِٽَ ۾، وِسارِيان، ڪِينَ ڏري!
جَنِ اِي پَيُ پيارِيو، مَنجھا سڪَ سَري،
ڏَهڻِ وِڙائِنِ جي، سِنائِنِ سَرِي،
لَڙَنِ لوڪَ ڏري، اُني وِڳڙا اڪَري.

"لا يعرفهم غيري"، ٻَرَ کي ڪين پسائي،
هُو جي جهُونا پَسڻ جهوڙا.

ٻهڙي جهڙي ٻت ۾، رڙه اِنهن جي راني،
هُو جي جهُونا پَسڻ جهوڙا.

خدمت ڪر خلق سين، پاند ٻڌي ۾ پاني،
هُو جي جهُونا پَسڻ جهوڙا.

اَدِ اُون! عبداللطيف چي، اُناهن ڪِي آهي،
هُو جي جهُونا پَسڻ جهوڙا.

چرن چٽڪن چت ۾

چرن، چٽڪن چت ۾، وساريان، ڪين ڏري!
جن لئي ٻيٽ پيار ۾، منجها سڪ سري،
ڏهن وڙهن جي، سنائن سري،
ٽرن ٽوڪ ڏري، الي وڙا اڪري.

جِتان ڪوڙ ۽ ڪاليون، پنهنجين لڪن پاڻ،
ميو لئه ماڻاڻ، ڏيهاڙي ڏار چري.

تڪ لاڪيٺو ڪرهو، ڪوڙين ڏيئي پڪڙو مِ،
اڱڻ سونئه لنئو مِ، مِل مهانگو مَ چئو.

ٻهڊوارن پاٻوهيو

ٻهڊوارن پاٻوهيو، ڙرنا واهندا،
سارنر سبڪ، سيڊ چي، ڪاڏ بليون ڳندا،
ٻٽن ير هندا، ٻنکا پڙ ٻتار جا.

ٻهڊوارن پاٻوهيو، ڪي ڙس واهندن،
لتو سِيُّ، لطيفُ چي، ٻدو ڦڏ ڦرن،
اوه نا ڪورن ڪنٽري، سرليون! متاسَسن،
عمرا ان اڳيدري، پاسي ڪاند ڪتن،
ٻاٽر ڏليون ٻليون، لبدن اوراٻن،
ڪاٽر ڪتيون حاصيرن، اچي اس اچن،
ڪدلو ٻڄ ڪهن: "مليز ڳهرجي مارلي!"

جِتان ڪوڙ ۽ ڪاليُون، پَنجين لَکين پاءِ،
مَيو لِئه ماڻاءِ، ڏِيهاڙي ڏارَ چَري.

لَکَ لاکيڻو ڪَرَهو، ڪوڙين ڏيئي ڳِڏومِ،
اڳِ سُونئه لِئومِ، مِلِ مَهانگو مَ چَئو.

ٻهوارن پاپوهيو

ٻَهُوارَن پاپوهيو، وَرِ نا واهُندا،
ساوَنِ سَبِڙَ، سَيدُ چي، ڪاڏي پليُون گُندا،
پِتُن پَرِ هُندا، پُنگا پَرَ پَتارَ جا.

ٻَهُوارَن پاپوهيو، ڪِي وَسَ واهُندَن،
لَئو سِيُّ، لَطِيفُ چي، هَدو وَڻُ وَرَنِ،
اوه نا ڪورِن ڪُٽري، سَرَليُون! مَتا سَنَّ،
عُمَرا اَنّ اَگُدَري، پاسي ڪاندَ ڪِتَنِ،
پاٽُرِ ڏِليُون پُلهُون، لَڌَنِ اوراٻَنِ،
ڪاڙِ ڪَتِيُون حاصِيُون، اُچي اَيه اَچَنِ،
ڪَڍِئو ٻِئُ ڪَهَنّ: "مَليرِ گُهرجي مارُئِي!"

مُون اوهيسين ڏاڪڙي، اي ڪِهڙ مَ سَلُ،
هاڻ ڪَندو ڪَلُ، ته ڪِهاڙُن ڪَرِي ڪي.

ٻَلاڙيان، پِنوا اولاڙيو ته اِلي!
جيڏاهَ وَڳُ وِلو، اِيڏ تَرسي اوڏِهر.

چانگي چَٽِي ٽِڪياسِ، مَتاءِ اَڪَ ته الهي!
جِهِ ڙَلِ ڪَهٽا وِهالِئا، اَنَ سِين آرِ لَکِياسِ،
چوڏارِي چَمَڪَنَ وَڪَ، اَڄِي ٻُوحَ پِياسِ،
راڙِي رَسُ ڪِياسِ، جِنَ ڪُڏاڙُوري ڪَرَهي!

چانگا! چَندَنُ ته چَرِين، مَيا اِپِين ته موڪَ،
اَڪَرَ اوڏو ته ڦِرِين، لُڪِنو چَڏِيِن لوڪَ،
لاڙِي وِچا لوڪَ، تو ڪِهَڙِي اَڪَرَ آڙِي؟

ڪَرَها! ڪَسَرَ چَڙِ، وِڪَ وَڏِلِي پاءِ،
مُهِجو هَلِڻُ الِهر، جِتي جانِبُ جاءِ،
لوڪي چَندَنُّ چارِيان، پِنو وَڳُ لاڙِي ڪاءِ،
اِلهَر انڌُ! الاءِ، جِنءِ هِندِي رامِ هُمه مڙُون.

مُون اوھيسين ڀَالَوڙي، اي ڪِهڙ مَ سَلُ،
ھاھُرَ ڪندو ڪَلُ، ته ڪهاڻُون ڪَرِن ڪي.

ٻَلاڙيان، پِنوا اولاڙيو ته اِلي!
جيڏاهَ وَڳَ وِلو، اُڀو نَرسي اوڏِهر.

ڇانگي ڇَڙي ڇِڪياس، مَتاء اَڪَ ته اَلهي!
جه وَلِ ڳهٽا وِهالِيا، اَنَ سين آڙِ لَکِياسِ،
چوڏارِي چَمڪَنَ وَڪا، ڀَڙِي ٻُوحَ پِياسِ،
راڙِي رَسُ ڪِياسِ، جِنَ ڪُڏاڙُوري ڪَرَهي!

ڇانگا! چَندَنُ نه چَرِين، مَيا اِبِين ته موڪَ،
اَڪَرَ اولُو ڌ، ترِجين، لُڪِنو ڇَڏِين لوڪَ،
لاڙي وِڃا لوڪَ، تو کِهَڙِي اَڪَرَ اَڙِي؟

ڪَرَها! ڪَسَرَ ڇَڏِ، وِڪَ وَڏِندي پاء،
مُهِجو هَلَڻُ اُهِي، جتي جانِبَ جاء،
لوڪي چَندَنُ چارِيان، پِنو وَڳُ لاڙي ڪاء،
اهُم اَللهُ! الاء، جي ء هيڏي راسِ هُس مڙُون.

ڪانگل! سي ٿي ڪوهه، پرين جي پرڏيهه ويا،
جنين ۾ جيءَ مَ، اکڙين اوهه،
للهه لڳ، لطيف چئي، ڪج پاراچو ڪوهه،
هي ڏمرنا ڪِهه ڏوهه، سي اڏامي آڻ پرين.

آءُ ڪانگا! ڏِٺا ويهُه، سُڌ يون ڏي ساٿيهَ جيون،
چڱا ڀلا سپرين، ڪِ سُک وسي ساٿيهُ،
پرين لاءِ پرڏيهه، مون تان کهڪون اچارئو.

پرين جي پرديس ۾، لِکِي ڪانگا! ڪج خَبَرَ،
ته سڀ مڙهايان سون سين، پکي تنهنجا پَرَ،
گهِمي مٿاءِ گهَرَ، ڏج پارايا پري کي.

ڪانگل تريهي جا! اچي وِلي وَڻُ،
لو ۾ لوءِ ٻهارَ جي، مشڪ ڪٿوري مَٽُ،
اچي عجيبن جو، اوراڻگهه اڱڻُ،
لوڪي ٻَيِي لَڱُ، سُورَتِيا صافُ لِيِي.

ڪانگل! سي ٿي ڪوڪ، پرين جي پرڏيهه وڃنا،
جنين ۾ جهان ۾، اکڙيون اروڪ،
لله لڳ، لطيف چئي، ڪج پاراچو ڳوڪ،
حي ڏمرنا ڪه ڏوڪ، سي اڏامي آڻ پرين.

آءُ ڪانگا! وڻ ويهه، سڏيون ڏي ساٺيهه جيون،
چڱا ڀلا سيڻن جي، سک وسي ساٺيهه،
پرين ته پرڏيهه، مون تان ڪُوڪون اڀارئو.

پرين جي پرديس ۾، لنهي ڪانگا! ڪج خبر،
ته سڀ مڙهايان سون سين، پکي پنجا پر،
گهمي مٿاء گهر، ڏج پارايا پري کي.

ڪانگل قربن جا! اچي واڻي وڻ،
لو ۾ لوء پيار جي، مشڪ ڪٿوري مڻ،
اچي عجبن جو، اورانگهي اڱڻ،
لوڪي ٻسي لڱ، سورنا صاف ليي.

اَڄُ ٻِڌا اَچائِي، چوڏهيِ ماهَ چنڊَ جي،
مُون کَهِي مُون پرين جي، اَچڻَ جي والي،
مُون کَهِي واڌائي، ٻيئي ڪامَ ڪَرِي ٻه.

اَڄُ ٻِڌا امارو، چوڏهي ماهَ چنڊَ جو،
مُون کَهِي مُون پرين جو، اَچڻَ جو وارو،
سَڄڻَ سوڀارو، ٻيمَ ٻِئي کَهِي آيو.

دوست جو درٻاري

سو ڪانگ مَقاصدُ ڪَرِ، جو سَدا ٻُولندي ٻُوليءَ ڪي،
ڪِ ڪَندو ٻهڙي ٻيتَ جي، ڪِ وِيندو دوسَنِ دَرِ؟
جِهِ جي اولياڻي ”اَرِ اَرِ“، سو نياڻا ليئي رَهيو!

ڏاني چَڙهي ڏارَ لي، ڪِي جو ڪانگ ڪَهِيو،
سُورِيتي سُورِ ٻَکِي، ٻهو ٻَهِ هَيو،
نامي اَرڙُ ڪَميون وِچارِي وِرِهَن مان.

اَڄُ ٻُڌا اَچاڻي، چوڏهيِن ماهَ چنڊَ جي،
مُون ڪَيو مُون ٻرَنِ جي، اَچڻَ جي والي،
مُون ڪَيو واڌائي، ٻيئي ڪامَ ڪرَنِ ٻه.

اَڄُ ٻُڌا امارو، چوڏهين ماهَ ڇنڊَ جو،
مُون ڪَيو مُون ٻرَنِ جو، اَچڻَ جو وارو،
سَڄڻُ سوڀارو، ٻيمَ پِئي ڪَيو آليو.

دوست جو درباري

سو ڪالڳ رقاصد ڪَرِ، جو سَدا ڏُونديِ ڏُوندِ ڪي،
ڪِ ڪَندو ٻوڙي ٻيٽ جي، ڪِ ويندو دوسَنِ دَرِ؟
جِهَ جِي اوليائي "اَرَ اَرِ"، سو نياپا ليئي رَهيو!

ڏاني ڇَڙهي ڏارَ تي، ڪِي جو ڪانگ ڪَهِيو،
سُوريتي سُورِ ٻَڌي، ٻهو ٻَڌ هَنيو،
ناهي اَرڙُ ڪَنيو، وِچارِي وِرهَن ماه.

چَنڊَ! لَکِيِنئِي مَنڊَ، سَڌ جهيڙِي سڄڻَ لِئين،
ڪَرِ اَلڏاهِي اَنڊَ، تہ مِلان مَحبُوبَنِ کي.

چَنڊَ! چُئِنِ حَقُ، جي وِ ڏِسين جي وِچِرَنِ:
تہ اَکِيُنِ ڏٺو اَڪُ، تو بہ ناهہ پِرَنِ جهو.

چَنڊَ! چُئِنِ سَچُ، جي مَنِي نہ پاڻِيين:
ڪِڏهه اُڀِرَن سَيهرو، ڪَڏهه اُڀِرَنِ ڪَڄُ،
مَٿا بہ اَوهِنِي مَڃُ، تو بہ ناهہ پيشانِي پِرِينءَ جي.

پيشانِي بہ پِرِينءَ جي، ڀلانِي جا ڀيرَ،
اَڳِ اَڪنڊَنِ جي، ڏي ڀاڙهي ڀيرَ،
قمر بازي ڪيرَ، شَمسُ سُهِيرَنِ سين؟

اَلڏاهِي اَڏَ راسِ بہ، پِرِين ڀَسائو ڀاڳُ،
چَنڊُ ڪَتِنِ ساڳُ، ڀِيهي وِتو بَڙِ اوَ بہ.

سَهَسين سَڄَن اُڀري، چوراسِي چَنڊَنِ،
بِاللهِ، رَي پِرِيِنِ، سَڀَ ڏاهِي پانِيان.

چنڊ! لڪين منڊ، سڌ جهيڙي سيج ليين،
ڪرِ الاهي اَنڌ، تہ ملان محبوبن کي.

چنڊ! چئين حق، هي وِ هين جي وِچرَن:
نہ اکيون ٿو اَکَ، تو ۾ ناه پرين جهڙو.

چنڊ! چئين سچ، جي مڃي نہ پائين:
ڪڏهه اڀرين سنهڙو، ڪڏهه اڀرين ڳچ،
مٿا ۾ اوڻي مچ، تو ۾ ناه پيشاني پريءَ جي.

پيشاني ۾ پريءَ جي، ڀلاري جا پير،
اکيا اکڊين جي، ڏي پاڙهي پير،
قمر ڀاڙي ڪير، شمس سهڻن سين؟

الاهي اڌ راتِ ۾، پري پسائو پاڳ،
چنڊ ڪتين سانگ، پيهي وِٺو پڙاڏ ۾.

سهسين سج اڀري، چوراسي چنڊن،
بالله، ري پرين، سڀ اونداهي پائيان.

مُنڊَ لي، مَنڊَلَ مَنڊِنا، ڪِي اُرهيڙَنِ اوڪَ،
ڇاڇِرِ لي ڇَنَنِ ٻر، ميڻُون ڇَرَنِ موڪَ،
سَرَهِيُون لِنُون سَنگهارِيُون، ٻڙو ٻانِ طوقَ،
ميٺا، ڇيڙَ، ٽُنگيُون، جِيءَ لِين سَيَڻِي لوڪَ،
لاهيِن مَٿان لوڪَ، ڏولاڻي جا ڏِيڙا.

ٿَرَ وَنا، ٿَرَ وَنا، وَليُون ڪرايُون،
ٻِرڪ جو ٻَنَنِ لي، ڪَنِ وِلوڙا وايُون،
مَکَڻ ٻِرِاِن ڪَتَڙا، سَنگهارِيُون سايُون،
ساري ڏُکَنِ سامُهيُون، ٻولايُون وايُون،
ٻانِهيُون ۽ ٻايُون، ٻڪي سُڀَنِ ٻاهڙي.

ڏٺي ڏينهن ٿيا

ڏٺي لِنگهِ ڏِينهَن، ڪُهُ جاڻان ڪيڏا ٿين؟
لَڳا ٻَرِجي لِيڪَ، ٻَلِتا ٻارڻُ ڪري.

ڏِٺي ڏِينهَن نِنامِ، ڪُهُ جاڻان ڪيڏا ٿين؟
وِلِ جِنءَ وَرِهامِ، ٻُنڌو غَمَ ٻَرِيَنِ جا.

مُند لي، مَندَلَ مَندِنا، ڪي اوهيڙن اوڪ،
ڇاڇِر لي ڇنن ڀر، ميڙون ڇڙن موڪ،
سَرَهيون ٿيون سنگهارئون، ٻڌو ٻانهن طوق،
ميهان، ڇيڙ، ٽنگيون، جيئن لين سيڙي لوڪ،
لاهين مَٿان لوڪ، ڏولاني جا ڏينهڙا.

ٽو وَنا، ٽو وَنا، وَليون ڪرايون،
ٻرو جو ٻنن لي، ڪن ولوڙا وائون،
مَکڻ ٻراڻ کٽڙا، سَنگهارڻون سايون،
ساري ڏهن سامٽيون، ٻولايون رايون،
ٻانهيون ۽ ٻائون، ڪي ٿنڻ ٻاهڙي.

ڏٺي ڏينهن ٿيا

ڏٺي لٽم ڏينهن، ڪهڙا جانان ڪيڏا ٻرن؟
ليڪا ٻرجي نينهن، ٻَنِهنا ٻارڻون ڪري.

ڏٺي ڏينهن نتامِ، ڪهڙا جانان ڪيڏا ٻرن؟
وَرِي جيءَ ٽرٻام، ٽنڌر غمرٻرين جا.

اَڪَرَ ڪِنا اَللّٰهَ، لِکَہ بَسُ! لَطِيفُ چي،
ٻلَرَ جي ٻالوتَ سين، ٻَتَنِ جَهِلنا ٻاهَ،
واحِدَ وَڏائي ڪِنا، مَٿي ڪَسِ ٿاهَ،
سانگِنِ وَرِتا ساهَ، اُنِ آبُ اَکُوندِرو.

اَئُون ڪَکَرَ ڪَدَڙِيُون، اَڱَرَ ڏي آهِين،
ڪَري اَکَرُ آئِيُون، مُدَ نَ مَٽائِين،
مَٽاءِ لوڪَ، لَطِيفُ چي، ڳُوندَرَ ڳِرائِين،
ٻَلَرَ ٻيارِين، اَچِين آبُ اَکُوندِرو.

اَڄُ ٻِڄِ اُتَرَ ٻارَ ڏي، ڪَکَرَ لو ڪري،
وَسابو واتَڙِنِ لي، لو خالِقُ ڪَندَ ٻَري،
باساريان ٻَري، سانگِ مَ وَجِنِ سُهِرِين.

اَڄُ ٻِڄِ اُتَرَ ٻارَ ڏي، ٿاڙي ڪِي ٿوارَ،
ڇارِنِ ڇَرَ سَٻاجِيا، سَرَهَا ٿِنا سَنگِيارَ،
اَڄُ ٻِڄِ مُهِجي ٻارَ، وَسَڻَ جا وِسَ ڪِنا.

اَڄُ ٻِڄِ اُتَرَ ٻارَ ڏي، ڪَڪِرِيُون ڪارِيُون،
وِسي لو وَڏَ ڦُڙو، ٿَهَڪَنِ لِيُون ڏارِيُون،

آڪَرَ ڪنا اَللهَ، لِڳَا پَرَ! لَطيفُ چي،
بِلَرَ جي بالوتَ سين، پَنهِن جهڪيا پاهَ،
واحِدَ وَڏائي ڪِئا، مَٿي ڪَسِ ڪاهَ،
سالڪِ وَرِتا ساهَ، اُنِ آڪُ اَڳُوندرو.

اَپُون ڪَڪَرَ ڪَنڊَنِ پُون، اُڪَرَ ذي آهين،
ڪَري اَڪَرُ آئيُون، مُندَ نه مَٽائين،
مَٽاءِ لوڪَ، لَطيفُ چي، گُوندَرُ گَنوائينِ،
پُلَرَ پيارِنِ، اَجِنِ آڪُ اَڳُوندرو.

اَڪُ پُڄُ اُڪَرَ پارَ ذي، ڪَڪَرَ لو ڪري،
وَسايو واتَرِنِ لي، لو خالِقُ ڪَنڌَ پَري،
پاسارِنانِ پَري، سالڪَ مَ وَڃِن سَهرين.

اَڪُ پُڄُ اُڪَرَ پارَ ذي، تاڙي ڪِي ترارَ،
هارِنِ هُوَ سَنباهيا، سَرِها لِنا سَنگهارَ،
اَڪُ پُڄُ مُهِجي پارَ، وَسَڻَ جا ويسَ ڪِئا.

اَڪُ پُڄُ اُڪَرَ پارَ ذي، ڪَڪَرِ يُون ڪارِيُون،
وسي لو وَڏَ تُرُو، نَهڪَن ليُون نارِيُون،

سَڄَ سِپارو، پاڻي پار وَ، جِت جُهڙَ، جُهَڪَ ۽ جهولَ،
مَنَ اَندَرِ مِهارَ جا، هيڙي اَڃِ هولَ،
جيلاهَ ڀِڄَنِس اول، تي اُڙانگا آرَ ڪَران.

ڪَڙَ ڪَڙَ، ڪُنَا مَرَ وَحُ، پالڻي اوڙَ مَ پارِ مِ،
مُون لي جا مِهارَ جي، سا ڪِيءَ ڏُنان ذَحِ؟
تون ڳهڙ لڌس اَڄُ، جي اُبَتا آرَ ڪَرين.

دائِرُ جا دَرياهَ مِ، سا مَتِي ڪِئي ڪرهُ؟
آهس اِيءَ اَندوهُ، پاڻي ڪٽي نَ پيان.

ڪامان، ڪَچان، ڪَنڌران، لُچان ۽ اوچان،
تَنَ مِ تُنس پِرِيَنِ جي، پيان نَ ڌاپان،
جي سَمُنڊَ مُنهَ ڪَريان، تون سُرڪياڻِي نَ لَهي.

سَهَسين سائِرَ ڀوڙيُون، مُنڌ اوڙُنو مَهراڻُ،
وَهَ وِجائيو پاڻُ، ڪَٽي ڪَنڌُ ڪَرِنِ سين.

سَڄَ سِبارو، پاڻي پار، جت جُهڙُ، جُهڪَ ۽ جهولَ،
مَنَ اَندَرِ مِهارَ جا، هيڙي اَچِنِ هولَ،
جيلاھَ پَڊِ بَسِ اولَ، تي اُڙانگا آرَ ڪَران.

ڪَڙِ ڪَڙِ، ڪُنَ! مَرَ وَڃُ، پاڻيءِ اوڙِ مَرَ پارِ ۾،
مُون لي جا مِهارَ جي، سا ڪِنءَ ڏُنان ڏَڃ؟
توءِ گهڙَندَسِ اَڄُ، جي اَبَا آرَ ڪَرِين.

دانُهُ جا دَرياھَ ۾، سا مَڇِي ڪِجي ڪرهُ؟
آهسِ اِيءَ اَندوهُ، پاڻي ڪٽي نه پيان.

ڪامان، بَچان، بَچُران، لُچان ۽ اوچان،
تَنَ ۾ تَنس پِرِيَنِ جي، پيان نه دايان،
جي سُمُنڊُ مُنڌُ ڪَريان، توءِ سُرڪيائي نه لِيي.

سُهَسِين سانُرَ بوڙِيُون، مُنڌ بوڙُنو مَهراڻُ،
وَهَ وِچانِيو پاڻُ، ڪَٽي ڪَنڌُ ڪَرِنِ سين.

ساهڙ، سائڙ، سهڻي

ڪِري آڳهُ اُهڙو، جهڙي مُحَبَّت مَنِ،
اِيَّون اوريان پارَ ڏي، ڪُرڙاٽُن ڪَڪَ ٻُڌَنِ،
نَدِي نَنِ ليڙُ لِيي، جي رِءَ ڏُوهي ڏَنِ،
سِڪَ رَساڻي، سُوهَڻِي! اَصلِ عاشِقَنِ،
سي جهَلِيُون ڪِينَ ڪُنَنِ، ٻُڌَنِ جي مِهارَ ڪي.

ٻُڌِنِ جي مِهارَ ڪي، ٻُڌِي سي مِهارُ،
ڏُوهو نَڪِين ڀارُ، عِشقُ جَنِين کي آکَرو.

عِشقُ جَنِين کي آکَرو، ڏُوهو مَٿي نَنِ،
جي ساهَڙَ کي سِڪَنِ، نَڪِين جُرُ جَندُ لِيي.

ڏُوهو آهِ مُرُنِ کي، جَنِ عِشقَ سين آڳاهَ،
ٻُڌِي مَسَ مَلاحَ، ساهَڙَ مَٿي سُوهَڻِي.

اَڪيُون، مُنهُ مِهارَ ڏي، رَکيُون جَنِ جوڙي،
رِءَ سَنِهَ، سَيد چي، لارِ گهڙَنِ لوڙي،
نَڪِين کي ٻوڙي، سائرُ سَگهي ڪِينَ ڪِينَ.

ساهڻ، سائر، سهڻي

ڪرِ نه آڳهُ اهڙو، جهڙي مڇي مڻ،
ايئون اوڙين پار ڏي، ڪُرڙائون ڪڪ ٻچَنِ،
ڏَدِي ڏَنِ ليڙ لِيِي، جي ڄِ تُرهي تَرَنِ،
ٻڪَ رَسالي، سُوهَڻي! اَصلِ عاشِقَنِ،
سي جهليُون ڪِينَ ڪُنَنِ، ٻچَنِ جي مِهارَ ڪي.

ٻچَنِ جي مِهارَ ڪي، ٻچي سي مِهارُ،
تُرهو ڪِين بارُ، عِشقُ جَنين کي آڪرو.

عِشقُ جَنين کي آڪرو، تُرهو مٽي تَنِ،
جي ساهڙَ کي سِڪَنِ، ڪَين جُرَ جَندُ لِيي.

تُرهو آيِ مَ تَنِ کي، جَنِ عِشقَ سين آڻاه،
ٻچي مَس مَلاحَ، ساهڙَ مٽي سُوهَڻي.

اَڪيُون، مُنهُ مِهارَ ڏي، رَکِيُون جَنِ جوڙي،
ڄِ سَنڌَ، سِيد چي، تارِ گهڙَنِ لوڙي،
ڪَين کي ٻوڙي، سائرُ سَکهي ڪِينَ ڪين.

ڳِڙِي ڳِڙو هِمت ڪري، الاهي لُهارَ!
جَنگھ جَرڪي واڄَ ۾، سِپي ڪي سِسارَ،
ڇُوڙا ٻيڙا چڪَ ۾، لُڙَ ۾ لُڙِيَس وارَ،
لَڪين ڇُهيَس اوڇٽون، ليليون لَرِتون ڌارَ،
مِڙِتا مَنَ هزارَ، پاڻا لِيدي سُوهڻي!

ڪالدي ڪَنگَ لِتاس، وَهُڻُ جَبارو سُوهڻي،
ٻَڪا جي ٻيڻِن جا، ڳُلا تِنِ ڏِناسِ،
اَڪيين مَلَڪَ ڏِناسِ، لوءِ مَنَ ڪاڍِو مهارَ ڏي.

نه ڪَرَ ڪِنءِ مُٺي؟ جي سِيرَ نه ڳِنڍِي سُوهڻي،
هِيءَ خيالي ڏِٻيڙا، هَلِڻُ تانْ نه هُٿِي،
ڇُڪي لِئه ڇَرِي ڪِي، جو ڏُسِ اِن ڏُهِي،
سُهڻِي ڪي، سَيّدُ چئي، وِڏو قُربَ ڪِوِي،
ٺِهرُ هُندَ مُٺِي، بَرَ ٻُڏِيَ جا ٻيڙا لَنا.

ڳِهڙي ڳهڙو هَٿ ڪَري، الاهي لُهارَ!
جَنگهه جَڙڪي واٽَ ۾، سِپي ڪي سِسارَ،
ڇُوڙا ڀِيڙا چِڪَ ۾، لُڙَ ۾ لُڙيس وارَ،
لَڪين ڇُهِنُس اوڇِڻُون، ليليُون لَڙِڻُون ڏارَ،
مِڙِ تا مَنَ هَزارَ، پاٿا لِڀدي سُوهڻي!

ڪالدِي ڪَنگَ لِنَاس، وَهَڻُ جَبارو سُوهَڻِي،
ڀَڳا جي ڀِيڻِن جا، ڪُلا ٿِن ڏِناس،
اَکِين مَلڪَ ڏِناس، لوهه مَنَ ڪاڍِو مهارَ ڏي.

نه ڪَرَ ڪِنھ سُڻِي؟ جي سِيرَ نه ڳهڙي سُوهڻي،
هِيءَ حَيالِي ڏِيهڙا، هَڏهِ ٿانْ نه هُئِي،
ڇُڪي لِئه چَرِي ڪِي، جو ڏِسُ اَنِ ڏِهي،
سُهَڻِي ڪِي، سَيّدُ چئي، وِڌو قُربَ ڪُهِي،
ڦيهرُ هُندَ مُئِي، ٻَرَ ٻُڏي جا ڀِيڻا لِئا.

ڏَهشَتَ ڏَمرُ ڏَرياهَ ۾، جِتِ جانئُون جاناوَرِ،
اُڪر سَندو سيرَ جو، مَنُ نه مَلاحَنِ،
ڏِرندا ڏرياهَ ۾، واڪا ڪِنو ڦَرِنِ،
سَجا ٻيڙا ٻارِ ۾، هَلِنا هيبَتِ وَچِنِ،
ٻُرڙو ٻَڌا نه لِيي، ڪَختو مَنجها ڪَنِ،
ڪَرجو ڦَهُرُ ڪُنَنِ ۾، وِتا ڪِينَ ڦَرِنِ،
اِني اَڪَتارُنِ، ساهَڙُ! سيرَ لَنگهاءِ تُون.

ڏَهشَتَ ڏَمرُ ڏَرياهَ ۾، جِتِ ڪَيٻَتَ هُلاچو،
وِرچي وِيرِنِ وِچَ ۾، ڪاڏي وِنو ڪَچو؟
ساهَڙُ جامُ سَچو، ساٿي لِنڌُمِ سيرَ ۾.

ڏَهشَتَ ڏَمرُ ڏَرياهَ ۾، جِتِ لِکيُون تِوارُون،
مُهِجُون مانَ مِهارَ کي، پُهچَنِ پُڪارُون،
لَڏُ، ساهَڙُ! سَنبارُون، نه لَهِرِنِ لوڏِي نه مَران.

ڏَهشَتَ ڏَمُ ڏَرياهَ ۾، جِتِ جانُون جانارَنِ،
اَڪُر سَنڌو سِيرَ جو، مَنُ نہ مَلاحَنِ،
ڏَرِندا ڏَرياهَ ۾، واڪا ڪَنُو ڦَرَنِ،
سَڄا ٻيڙا ٻارِ ۾، ڦَلِتا هيبَتِ وَڄَنِ،
ٻُرِزُو ٻَڌا نہ لِيي، کَٽُو مَنجها کَنِ،
ڪِر جو ڪَهرُ ڪُنَنِ ۾، وِتا ڪِينَ ڦَرَنِ،
اُتي اُڪتارُنِ، ساهُڙَ! سِيرَ لَنگهاءِ تُون.

ڏَهشَتَ ڏَمُ ڏَرياهَ ۾، جِتِ ڪَيِّنَ ڪُلاچُو،
وِرچي وِيرِنِ وِچَ ۾، ڪاڏي وِئو ڪَچُو؟
ساهُڙُ جامُ سَچُو، ساٿي لِنگهِ سِيرَ ۾.

ڏَهشَتَ ڏَمُ ڏَرياهَ ۾، جِتِ لِکيُون لَوارُون،
مُهِجُون مانَ مُهارَ کي، ٻُڌَنِ ٻُڪارُون،
لَنگهُ، ساهُڙَ! سَنباهُون، نہ تَوَرِ اوڙي نہ مَران.

صورت ساهڙ جام جي

وِاهڙَ وَهَنِ نوان، اَڇا وَهُ اَکِي لِنئو،
گهرِ وينيُون نهٽا ڪَرِي، سَرَليُون! سڱ، سوان،
صُورَتَ جا ساهڙَ جي، سا جي ڏِني آن،
هُندَ نه ٻَلڪو مان، گهڙو سڀ گهڙا ڪٺي.

جيڏِيُون! ڏِنيائي، صُورَتَ ساهڙَ جامَ جي،
سُکَ لِي سَتيُون ڪِينَ ڪِي، ڪالدَنِ ٻاسي ڪِي،
مُهانِي اَکِي، گهڙو سڀ گهڙا ڪٺي.

جيڪي ڏِٺو مان، سو جي ڏِٺو جيڏِيين،
کَهرَ ترَنِدين سان، هُندَ گهٽِنِ گهوري چڙِٻا.

گهڙِنِ وارِاوُن لڙِنِ لي، گهڙِنِ گهٽيئي،
سيڪا جي: "آن سوهڻي، لَه پرٻان ايئي"،
صباحَ سڀئي، ٻسيُون ٻانارَ ٻ.

صورت ساهڙ جام جي

واهڙَ وَهَنِ نَوان، اَڃا وَهُه اَڳي لٽو،
گهر وڃيون نيٺا ڪري، سرليون اسگ، سوان،
صُورَتَ جا ساهڙ جي، سا جي ڏٺي آن،
هُندَ نه ٻڌو مان، گهڙو سَبِ گهڙا ڪڙي.

جيڏيون! ڏٺيانديِ، صُورَتَ ساهڙ جامَ جي،
سُکِ اِي سُتيون ڪينَ ڪي، ڪالهه پاسي ڪي،
مُنهانِي اَڳي، گهڙو سَبِ گهڙا ڪڙي.

جيڪي ڏِٺو مان، سو جي ڏِٺو جيڏيين،
گهر ڙونين سان، هُندَ گهٽِ گهوري ڇڏِيا.

گهڙن واراون لڙن لي، گهڙن گهٽيني،
سيڪا جي: "آن سوهڻي، لَهه پريان ايئي"،
صباح سڀڻي، ٻيئون پاتار ۾.

ٽِڙ مَ، لاڙائُو لِٽو، هَلِي ڪَرِ هِمَت،
سِجُ سامُهُون مُنهَ ٻ، مَتان ڪَرِيِن ڪَمَت،
سُهِڻان جي سَمَت، ڳاڙهي سِجِ ڳالِ مڙان.

وِهُ مَ، مُنڌا! پيٻور ٻ، ڪَرِ ڪو واڪو وَسُ،
ٻانهي ٻاروچڻِ جي، ڳولِ! چَڍِ مَ ڪَسُ،
ڏورَڻَ مَنجها ڏَسُ، پُڻدءِ هوتَ پُنهُوءَ جو.

وَڃارا! ويٺي، تو نه سَرَندي شاهَ ري،
مَکِ ٻِڇي مُڪُڙي، چِکِي ڪَرِ ڇيلي،
ٻاسي ٻاڪَڙِنِ جا، سَمَنڊُ تو سڪي،
جي لُڏا ٻ لبکي، وِيرِ وڙهندي ٽِنِ سين.

ويٺو ٽنَ ٽُبيس، مَکِ ڏِ ٻهاٽِي مُڪُڙِي،
سَنباهي، سَيَدُ چي، مَٽي ليڏوءَ لِبس،
وَٽالي وَڏالدرا، لاجُو لَڳاٽِبس،
آخِرِ اُهرائيس، ته جوڪر ليي نه جَهازَ ڪي.

هَي! تو وَڃي هوتُ، آلُون ڪِ اکِيَرِي لِبان،
مَتان چِي ٻَلوچُ: "ڪَميٺِي ڪان ڪِينَ ٽِڪو."

ڏُکَ مَ، لاڙائُو لئو، هَلي ڪَرِ هِمَتَ،
سِڄُ سامُهون مُنهَ ۾، مَتان ڪَرِين ڪَتَ،
سُهِڻيان جي سَتَ، ڳاڙهي سِڄِ ڳالِ مِڙان.

وِهُ مَ، مُنڌَا! پيهُورَ ۾، ڪَرِ ڪو واڪو وَسُ،
ٻاڙهي ٻاروچڻِ جي، ڳولي! چَڏِ مَ ڪَسُ،
ڏُورَڻَ مَنجها ڏَسُ، پُنڌُ هوتَ پُنهُوءَ جو.

وَڻجارا! وِهي، لو نه سَوَلڏِي شاهَ ري،
مَکِ ٻِهِجي مُڪُڙي، چِڪِي ڪَرِ چِهلي،
ٻاسي ٻاڪُڙنِ جا، سَمَنڊُ لو سِهڪي،
جي نِنڊا ۾ لِکي، وِيرِ وِڙهَندي نِنِ سِين.

وِهلو نَنَ نِيِس، مَکِ ڏِ ٻهاڙِي مُڪُڙي،
سَنباهي، سَيدُ چي، مَٿي ليڙوءَ لِيسِ،
وَڻالي وَڏالدرا، لاڄو لَڪاليسِ،
آخِرِ اُهرائيسِ، نه جوڪو لِيي نه جَهازَ ڪي.

هَي! لو وَڃي هوتُ، آلُون ڪِ اَکِيُرِي لِبان،
مَتان چِي ٻَلوچُ: "ڪُميڻي ڪان ڪِين لئو."

ٽِڙ مَ، لاڙائو لٿو، ڇَلي ڪَرِ هِمَتَ،
سڀ سامُهون مُنهن ۾، مَٿان ڪَريِن ڪِمَتَ،
سُهيڙن جي سَٽَ، ٻاڙهي سڀ ٻالِ مَرن.

وِهه مَ، مُنڌا! پيورَ ۾، ڪَرِ ڪو واڪو وَسُ،
ٻاڙهي ٻاروچَنِ جي، ڪُوڙي! جَڏِ مَ ڪَسُ،
ڏورَڻَ مَڇيا ڏَسُ، ٻُڌه هوتَ ٻُهوڙ جو.

ڏِٺجارا! وڻني، تو نه سَرَندي شاهَ ري،
مَکِ ٻَهِجي مَکُڙي، چَکي ڪَرِ چيلي،
ٻاسي ٻاڪَرِيَن ها، سَمَنڊُ تو سيڪي،
جي ڳُنڊا ۾ ليکي، ويرِ وڙهندي تن سين.

وڻو تَنَ ٽُنيس، مَکِ ڏِ ڀاڳي مَکُڙي،
سَماهي، سَيدُ چي، مٿي نيڙُوءَ ليس،
وَٽاڻي وَڏالدرا، لاڄو لَکاليس،
آخرِ اُهرائيس، نه جوکو ليي نه جَهازَ کي.

هي! تو وَجي هوتُ، آئون ڪِ اڪيري لِيان،
مَٿان چي ٻَلوچُ: "ڪَميٽي کان ڪِينَ لٿو."

ٽڙ ۾، لاڙائو لٿو، ٽلي ڪر همٿ،
سڀ ساٿيون مٿي ۾، متان ڪرين ڪٿ،
سُپيرين جي سٿ، ٻاڙهي سڀ ٻالِ مڙن.

وڌ ۾ مندا! ٻيڙو ۾، ڪر ڪو واڪو وس،
ٻاڙهي ٻاروچن جي، گولي! ڇڏ ۾ ڪس،
ڏورڻا متڇا ڏس، ٻُڌ هوت ٻُهوءِ جو.

ڙڄارا! ونئي، لو نه سرلدي شاهَ ري،
مک ٻِڇي مڪڙي، چڳي ڪر چيلي،
ٻاسي ٻاڪڙين ها، سمنڊ لو سيڪي،
جي ٻُدا ۾ ليکي، وڃ وڙهندي لڱ سين.

وڃو لڱ ٿيس، مک ڏ ٻهاڻي مڪڙي،
سماهي، سيدُ جي، متي نيڊوءِ ليس،
وڻائي ڙڏالدرا، لاڄو لکاٽيس،
آخر اُڇرائيس، نه جوکو ليي نه جهاز کي.

هي! لو ڙجي هوت، آلُون ڪ اڳيري لبان،
متان ڇي ٻلوچ: "ڪميڻي کان ڪِٻن لٿو."

وِهه مَ ويسري

وِهُه مَ وِسَرِي! ڪُون ڪِي جاڳِي اورِ اَللّٰهَ سين.
مَحَمَّدَ جي مَيدانَ ۾، سُڃِي ڳالِ ڳِري،
ڪُون ڪِي جاڳِي اورِ اَللّٰهَ سين.

سي ڀِڄُ رُوَندا رَتُ وِنا، مِڙِنا جي مَرِيب،
ڪُون ڪِي جاڳِي اورِ اَللّٰهَ سين.

سُتي سَجَڻُ نه مِلي، آهي اِئي ڪِرِي،
ڪُون ڪِي جاڳِي اورِ اَللّٰهَ سبن.

جي اوسيڙي آڏي اَلِن، ڪِين واڳَ تِرِي،
ڪُون ڪِي جاڳِي اورِ اَللّٰهَ سون.

اَدي ٻُون! عَبدُاللَطِيفَ جِي، ابدا شالَ تَرِي،
ڪُون ڪِي جاڳِي اورِ اَللّٰهَ سين.

ويھه م ويسري

وِهُهَ مَ وِسَرِي! تُون ڪِي جاڳِي اورِ اَللهَ سين.
مَحَبَّت جي مَيدانَ ۾، سُڃي ڳالِ ڳِرِي،
تُون ڪِي جاڳِي اورِ اَللهَ سين.

سي نِڪِ رُوئندا رَتُ وِتا، مِڙِتا جي مَرِي،
تُون ڪِي جاڳِي اورِ اَللهَ سين.

سُتي سَجَڻُ نہ مِلي، آهي اِئِي کِرِي،
تُون ڪِي جاڳِي اورِ اَللهَ سين.

جي اوسيڙي آڏي آئِن، تِنين واٽَ وَرِي،
تُون ڪِي جاڳِي اورِ اَللهَ سين.

اَدِ بُون! عَبدُاللَطيفَ چي، اِيئدا ڳالَ وَرِي،
تُون ڪِي جاڳِي اورِ اَللهَ سين.

سُٺ اِنهن جو سَگُرو، جي تو ۾ پچائين،
آوازُ اُرتَ جو، ساهَه نه سُڃائين،
لِکابو، لَطِيفُ چئي، ڪَيسُو ڪِڇائين،
جي مالِڪ موٽائين، تَه مُلُ مَهانگو اِن جو.

جا سُڃو نه سِڪي، سا مُرُ وَلڏالِي روڙي،
سُٺُ لَبِن جو سَگُرو، وِنا تُراڙي لوري،
ٿُلوي ۽ لوري، وِڇاڙيءَ سان وَڙُ پِئو.

ڇِرڪو پُوئي چيڪ سان، پِڙِي ٻِرِڪو جَنِ،
لوڙي ڪِي نه ڪَتَنِ، تَه ڪالهُ لَبِن جو ڪوڙيو.

نه سي ڌَوڙُ وَڪِنِ ۾، نه سي ڪاڪارِيُون،
پَسُو ٻاڙاوِيُون، هِيڙو مُون لُوڙُ لِيي.

ڏات نه آهي ذات تي

اِي نه ٻانِ ٻِرُ، جنهن ڪِينَرو ڪِيڙي تيگُهو،
سُنهاري صُبحَ سِين، رِڇيءَ ڊِٺين وِيُرُ،
لوڪي ڇولڊو ڪِيرُ، ڪِيرَتَ ڏارا، مَگُهو؟

سُٺَ اُنهن جو سَگهرو، جي ٻَرُ ٻريچالين،
آواز آرٿ جو، ساهَ نه سَٽالين،
لِکابو، لَطيفُ چِئي، ڪَيسُو ڪيائين،
جي مالڪ مونا لِئين، تَنِ مُلُ مُهانگو اِن جو.

جا سَيُو نه سيکي، سا مُرُ وَلدالي روڙي،
سُٺُ تَنِين جو سَگهرو، وِنا تَرازِي توري،
تَلوي ۽ توري، وِيڇارِي سان وَڙُ نِئو.

ڇِرِکو ٻَوڇي چِمَٽ سان، پِڙِي ٻرِکو جِنِ،
توڙي ڪِي نه ڪِتَنِ، تَنِ ڪانڌُ تَنِين جو ڪوڏ نر.

نه سي وَرَڪَ وَڪَنِ ٻر، نه سي ڪاڻارُنِ،
پَيسو بازاريُن، هيڙو مُون لُوڻُ ليي.

ذات نه آهي ذات تي

اي نه ٻاڻِ ٻيرُ، جن جيئرو ڪيرِي تيگھو،
سُنهاري صُبُح سين، رِڇوي وِهين ويرُ،
لوڪي چُولڊو ڪيرُ، ڪيرَت ڏارا، مڱڻو؟

ڪٽ تہ رهيٺي پٽ

جانءِ ڪتين تانءِ ڪتڻ، هيءَ هلِ وهاڻي،
ڪاٻاٽي سَڀڪا، ڪتي سيباڻي،
چالو جن چاڻي، تن هَٿا ٻهي نہ چڪِي۔

هيءَ هلِ وهاڻي، تون ڪَڙهُ ڪالوڻي ڏِيہَ ڪي،
اِلي اورِ آرٽ ٻين، وِيہُ مَر، وِهڪاڻي!
نہ صَراف سُڃاڻي، مولائي هَٽڪَتي اِ مُڪَ لي۔

هيءَ هلِ وهاڻي، جانءِ ڪتين تانءِ ڪتڻ،
ڪو ٻوڇي لڳ تون، ٻيري ڪِجهِ ٻرتڻ،
مَتان رُنين رَتڻ، صُبحَ وِچِ سَرَلين۔

ڪَتَڻ جي ڪان ڪَرين، سُتي سامين هَلُ،
صُبحَ اِسدءِ اوچتي، عِيدَ اُڻهارِنِ ڪَلُ،
جِيہِ سَرَلُون ڪَندءِ سُڳُ، اِيءِ سِڪَندي سيگارَ ڪي،

اَڄُ ٻُڊِ اَجهوڻَ ڪي مَرين، اَڪي ڪِمڻءِ ڪالَ،
ڊري! تو سين ٻالَ، ڪالهُ ڪَرِيندو ڪيترا؟

ڪت ۾ رهٽي پٽ

جانءِ ڪتين تانءِ ڪمُ، هيءَ هڏ وهاڻي،
ڪاڻيتي سيڪا، ڪتي سيباڻي،
چالو جن جاڻي، تن هٿا ٻهي نه ڇڏي.

هيءَ هڏ وهاڻي، تون ڪڙهُ ڪالوڻي ڏيهَ ڪي،
اڃي اوڙ اُرٽ ٻيين، وڃهُ مَر، وڃائي!
نه صراف سُڃاڻي، مولائي هٿڙيئي ا، مُڪَ لي.

هيءَ هڏ وهاڻي، جانءِ ڪتين تانءِ ڪمُ،
ڪو ٻوڙهي لڳ تون، ٻيو ڪجھ ٻڙهُ،
مَتان رُئين رَسهُ، صُبحَ ٻئي سَرتيين.

ڪتڻ جي ڪانَ ڪرين، سُتي ساهين هڏُ،
صُبحَ ابتداء اوڇتي، عيدَ اٿهاڙين ڳڏُ،
جيئن سَرتيُون ڪندءِ سڏُ، ايئن سڪندي سينگار کي.

اُٺ ٻُڌ اُڃهو کي مَرين، آڪي ڪمُءَ ڪالَ،
ڏاڍي! تو سين ٻالَ، ڪالهُ ڪريندو ڪيترا؟

پِرَه ڦُٽي، راتِ ڦِٽي، ڇِهِٽا لِيا لَڪَتَ،
هارِي! وِڃِي وَتَ، نِهَٽا هَٿِيدِ‍ءِ هَتَڙا.

غافِل! غَفلَتَ چوڙِ ٿون ڪين‍ءِ، اَٿاسِي! اوجهرِين؟
ڇُپانا ڇَڙهِي وِنا، وَڃي پُهتا لوڙِ،
نيٺين لِبدَ اَکوڙِ، جِمَر وَرَنِ مَ واڪا ڪرين.

بيٺِي جا بِرپاتِ، سا ماڪَ مَ بَسو ماڙهُتا!
روني ڇُڙِي راتِ، ڏِسِي ڏُکوانِ کي.

جي پالِيين پِرِبَ مِڙان، سِکُ چوران ڪي ڏاتِ،
جاڳُڻُ جَسُنُ جَنِ کي، سُکُ نہ ساري راتِ،
اَجي اُڃي آليا، والي ڪَنِ نہ واتِ،
سَلي سُورِي چاڙهِتا، بَيانِ ڪَنِ نہ باتِ،
لوٺِي ڪُسَنِ ڪاتِ، ساڳِي سَلِنِ ڪيڏَڪِي.

لَنُ لَسِيمَ، مَنُ مَطِيُون، دِل دَلبُرو جَنِ،
لَدُون جي طَلَبَ جِيُون، وَحدَتَ سِرُ وَڃَنِ،
وَحدَهٗ لاشَرِيڪَ لَہٗ، اِهو راڳُ رَڳُنِ،
سي سُتائي جاڳِنِ، لِلهَ عِبادَتَ اُنِ جِي.

پِرهَ ڦُٽي، راتِ ڦِٽي، جِهڙا لِيا لَڪَ،
هاري! وِڃي وَتَ، ڪُهڙا ڪَٽِيندين ڪَتِرا.

غافِلِ! غَفلَتَ ڇڏِ، تُون ڪِنءَ، اَٿاسي! اوجهرين؟
ڇُپانا چَڙهي وِئا، وَڃي پُهتا لوڙِ،
نيٺين لِبهَ اَکوڙِ، جِمَر وَڃَنِ ۾ واڪا ڪَرين.

بيٺي جا ٻِرهاتِ، سا ماڪَ مَ ٻَسو مارُهئا!
روني ڇُڙِي راتِ، ڏِسي ڏُکوئنِ کي.

جي ٻالِيلين ٻِرهِ ٻِڙان، سِڪُ چوران ڪي ڏاتِ،
جاڳُ جُسُّ جِنِ کي، سُڪُ نه ساري راتِ،
اُجي اُڄي آليا، والي ڪِنِ نه واتِ،
سَلي سُوري چاڙهِئا، بَيانِ ڪِنِ نه ٻاتِ،
لوڙي ڪُسَنِ ڪاتِ، ساڳِي سِلنِ ڪيڏَڪِي.

لُنُ تَسبيحَ، مُنُ مَٽيُون، دِلِ دَلبورُو جِنِ،
لَڏُون جي طَلَبَ جِيُون، وَحدَتَ سِرُ وَڃَنِ،
وَحدَهٗ لاشَرِيڪَ لَهٗ، اِهو راڳُ رَڳُنِ،
سي سُتائي جاڳَنِ، لِبهَ عِبادَتَ اُنِ جي.

وجود ۾ ونڪار

ڏور مَ ڏِٻا ڏارَ، ڏ ورَنُ کُھٽُون ڏاڪڙو،
ڪوڙين لَکَ دَرارَ، هِنَ اولداهيءَ اُندا ڪِيا.

وَڄِن ڇو وَنڪارِ؟ هِيءَ نَہ ٻُڌليين هوشَ ڪي؟
لِڪو ڪِينَ، لَطيفُ چئي، بارو ڇو اِي بارِ،
لِي سَتي، ٻُڌُ سَندِرو، ٻرِيا ٻُھُوءَ سين بارِ،
ٽالي ليڪَ لِهارِ، لو ٻ ڊيرو دوستَ جو.

ڪوڻ اُپ ڪوهيارُ، جِتِ لو، ٻڙِيءَ ٻانِيو،
بَنڌُ مَ ڪَرِ ٻَياڙَ ڏي، وُجُودَ لِي وِنڪارُ،
ڏارِنا ٻانِجِ ڏارَ، ٻُنُ ٻِرَهان ڪَرَ ٻاڪَ لُون.

ٻَرَ ڪَپِرَ ٻاسو ڪَري، ٻُنُ ٻِرَهان ڪَرَ ٻاڪُ،
سو ٽان ٽوهين ساڪُ، جِهِ لَہ ڄڻائُون ڪَرين.

جاڳ ته وريٺي ٻاڳ

ڄڻا! الي جاڳ، لِبَا نہ ڪِجِي اِتِري،
سڄڻ سڄاڳ، لِبنِ ڪَندي نہ لِبي.

وجود ۾ وڻڪار

ڏور مَ ڏِيا ڏارَ، ڏ ورَڻ ڪُٿون ڏاڪڙو،
ڪوڙين لَکَ ڏرارَ، ڄَنَ اولڏاهي اَندا ڪِيا.

وَڄن ڇو وَڻڪارِ؟ جيڪي نه ڳوليين هوس ڪي؟
لِڪو ڪِين، لَطيفُ ڇي، ٻاروچو ئي ٻارِ،
لِي سَتي، ٻُڌ سَندرو، ٻرِيه ٻُهوءِ سين ٻارِ،
ٿاڻي ليڙَ اٺارِ، لو ٻ ڏبرو دوستَ جو.

ڪونه اِيب ڪوهِيارُ، جيءِ لو، پوري اڄاڻيو،
ٻَنڌ مَ ڪَرِ ٻَپاڙَ ڏي، وُجُودُ لي وَڻڪارُ،
ڏارِنا پانچِ ڏارَ، ٻُجُ ٻِرِيان ڪَرَ پاڪَ ٿون.

ٻَرَ ڳيرَ پاسو ڪَري، ٻُجُ ٻِرِيان ڪَرَ پاڪُ،
سو ٿان ٿوهين ساڪُ، جه لَه جَٿاٿون ڪَرين.

جاڳ تہ وريٺي ٻاڳ

ڏڏ! الي جاڳ، لِبا نه ڪِڄي اتِري،
ستڏ سهاڳ، لِبن ڪَندي نه لِيي.

ڳنجو ٽڪر

ٻِيو جَنِ ٻَرو، ڳَنجي ڏُنگَرَ ڳامَ جو،
ڇَڏي کيٽ کَرو، لوڇي لاهُولي لِئا.

ٻيئي جَنِ ٻَڪِي، ڳَنجي ڏُنگَرَ ڳامَ جِي،
ڇَڏي نِندَ گَهڻي، لوڇي لاهُولي لِئا.

ٽيئي جَنِ ٻَرُوڙَ، ڳَنجي ڏُنگَرَ ڳامَ جِي،
ڇَڏي سَڀِ ضَرُورَ، لوڇي لاهُولي لِئا.

ڳَنجو ڏُنگَرَ ڳامَ، ٽيئي جَنِ ٻَرُوڙيو،
کَري تَنِ کَمامُ، لوڇي لاهُولي لِئا.

پيُر ٻَرُوڙي پاءِ، کَدِئي ۾ گُنَ گَهڻا،
کاهُوڙي گَرا وِيا، آکا اوڏِي ماءِ،
جَنين ڏِني جاءِ، تَين مولَڻُ مِهڻُون.

آٽ واري وات

اَچي پِنا آٽَ ۾، واٽَ وِڄاڻي جَنِ،
سي ڪيرانِ ٻَرَن ۾، اَلڏا لِڪو اُهِن،

ڳنڀو ڏُنگر

پيو ڄڻ ٻرو، ڳنڀي ڏُنگر ڳامَ جو،
ڇڏي ڪيتُ ڳرو، لوڇي لاهُوڙي لٿا.

پيئي ڄڻ ٻڙي، ڳنڀي ڏُنگر ڳامَ جي،
ڇڏي نِنڊَ ڳهڙي، لوڇي لاهُوڙي لٿا.

ٻٽي ڄڻ ٻروڙ، ڳنڀي ڏُنگر ڳامَ جي،
ڇڏي سڀ ضرور، لوڇي لاهُوڙي لٿا.

ڳنڀو ڏُنگر ڳامُ، پيئي ڄڻ ٻروڙو،
ڪري تن تمامُ، لوڇي لاهُوڙي لٿا.

پيُو ٻرُوڙي پاءِ، ڳنڀي ۾ ڳڻ ڳهٽا،
ڪاهوڙي ڳرا وِها، آڪا اوڏي ماءِ،
جنهن ڏني جاءِ، تنهن مولا مهٽون.

آٽ واري واٽ

اِچي پتا آٽ ۾، واٽ وڃائي ڄڻ،
سي ٻيران ٻرن ۾، الڏا لشو اٿن،

مَحَبَّتَ جي مَيدانَ ۾، لاشڪُ پِيا لَهِي،
اُنِ کي ساري رات، سَيِّدَ چِي، گُوندَرَ ۾ گَهِي،
ڪَرِنو سيڻُ سَهِي، اِڪا پُٺِ لوڪَ ۾.

جُهين ڏِيهِ چَڙهي، پِيا ڪِهِ پَرِياڻَ ۾،
اَندَرِ آدِيسِيَن کي، ڏُرانِين ڏَٺي،
پِرِيَ سُنهارا ڪيا، ڪانئين آڳ ڪَٺِي،
پِيٺو پَنجَ ڪَٺِي، اِڪا پُٺِ لوڪَ ۾.

سَتين ڏِيهِ، سَيِّدَ چِي، ڏاجا ڏونائُون،
اِيي اَلَکَ ساهُون، ٻانهُون ٻَڌائُون،
وَڏِيَ ڪِهِ وِلاتِ جا، اَڳِهَ آندائُون،
روحَ پِرِيجو رامَسِين، پَرِ ۾ پُرِئائُون،
ڪَٺِيو ڪِدائُون، اِڪا پُٺِ لوڪَ ۾.

اَنِين ڏِيهِ اِيي وِنا، جوڳِي جاءِ بِجاءِ،
سا پَرِ سامِي سِڪِنا، جا پَرِ جوڳِ جُڳاءِ،
ويرونارَ وُجُودَ ۾، اَللهُ اُنِين کي آهِ،
ڪِهِ جِهِ ڪمانِيَ لاءِ، اِڪا پُٺِ لوڪَ ۾.

مَحَبَّتَ جي مَيدانَ ۾، لاشڪُ پِنا لَڳِي،
اِنِ کي ساري راتِ، سَيّدَ چِئي، گُوندَرَ ۾ گَڏِي،
ڪَرِنو سيڻُ سَڳِي، لِڪا پُڻِ لوڪَ ۾.

جُھين ڏِيہِ چَڙِهي، پِنا ڪِہ پَرِياڻَ ۾،
اَلدَرِ آدِيسِنَ کي، ڏُرائِين ڏَٺِي،
پَرِيَ سُنهارا ڪِنا، ڪانئِين آڳ ڪَٽِي،
پِشو پَنجَ ڪَٽِي، لِڪا پُڻِ لوڪَ ۾.

سَتين ڏِيہِ، سَيّدَ چِئي، ڏاجا ڏونائُون،
اِپِي اَلکَ سامُهُونِ، پانهُونِ پَڏائُون،
وَڏِيَ ڪِہ وِلاتِ جا، اَڳُهَ آندائُون،
دوحَ اَپِڄِو رامَسِين، پَرِ ۾ پُرِنائُون،
پَڳِيو ڪِدائُون، لِڪا پُڻِ لوڪَ ۾.

اَنين ڏِيہِ اِپِي وِنا، جوڳِي جاءِ پَجاءِ،
سا پَرِ سامِي سِڪِنا، جا پَرِ جوڳُ جُڳاءِ،
وِيرونارَ وُجُودَ ۾، اَللّٰہُ اَنين کي آہِ،
ڪِہ جِہ ڪَمائِيَ لاءِ، لِڪا پُڻِ لوڪَ ۾.

جي پاپين جوڳي ليان، نه ڪِنَ ٻيالي پيءُ،
ناوَ نِهاري هَتِ ڪَرِ، "آئُون" سين اُتِ نه پيءُ،
نه سَندو وَحدَت وِيءُ، طالِبَ! لوڙا ماڻين.

جوڳين جي جُوءِ

اُوري ۽ ناري، جوڳيڙا جهانَ ۾،
ٻَري جن ٻاري، آئُون نه جيَندي اِنِ ري.

سُتي سبجَ هُياسِ، مُنکي آهَ اُٺارِئو،
جَين جاڳاياسِ، آئُون نه جيَندي اِنِ ري.

نڪي ڪَٺِنِ ٻاڪَ سين، نڪو ساٿِنِ ٻاڻُ،
اُهڙو جن اُهڃاڻُ، آئُون نه جيَندي اِنِ ري.

جُرو وِڃايو جوڳين، ڪُلّ سين آهين ڪمُ،
آڳُ جن عدَمُ، آئُون نه جيَندي اِنِ ري.

ڪِيم ڪاپڙِنِ جي، ڀِريين ٻِڌو ٻَرُوڙَ،
سگها ساعَتَ نه هيڪڙي، چاڙِئي ٻَهُو جُورَ،

جي پايِن جوڳِي لِيان، نہ ڪِني پيالي پِيُّ،
ناوَ نِهاري هَٿِ ڪَرِ، "آئُون" سين اَتِ نہ پِيُّ،
نہ سَندو وَحدتِ وِيُّ، طالِبَ! تُوڙا ماڻِين.

جوڳِيُن جي جُوء

اُورِي ۽ پارِي، جوڳِيڙا جهانَ ۾،
ٻَري جَنِ ٻارِي، آئُون نہ جِيَندِي اُنِ ري.

سُتِي سڀجَ هُياسِ، مُنکي آهَ اُٿارِئو،
جَنِين جاپاپاسِ، آئُون نہ جِيَندِي اُنِ ري.

تَنِي ڪَنِّ ٻاڪَ سين، تنڪو ساڻِ ٻاڪُ،
اَهُڙو جَنِ اُهڃاڻُ، آئُون نہ جِيَندِي اُنِ ري.

جُڙو وِڇايو جوڳِيِن، ڪُلَّ سين آهِنِ ڪَمُ،
آڳَمُ جَنِ عَدَمُ، آئُون نہ جِيَندِي اُنِ ري.

ڪِيَم ڪاپڙِيَنِ جي، پِهرين ڏِٺِي پَرُوڙَ،
سُکيا سائَتَ نہ هيڪڙِي، چاڙَهي پَهَرَ چُوڙَ،

اَڄُ نہ اوطاقُنِ ۾، طالِبَ تَوارِئنِ،
آديسي اُٿِي وِيا، مُڙهِيُون مُون مارِئنِ،
هُو جي جُڳِّ جِيارِئنِ، سي لاهُوتِي لَڏي وِيا.

وِيا سي وِلِڇهارَ، هِيرو لَعلُ وِنِڍِئنِ جي،
تَنِين سَندا پوئِيان، سِيهي لَهَنِ نہ سارَ،
ڪِنِ ڪُڇِ ڪَنارَ، هاٺي اُتِن پيٺيس.

جــوڳِي

جِهِ سَمايِيَ سالِڪ، ڪَنِدِي ۽ ڳِراهُ،
اِلين؏ ڪان اَللّٰهُ، اَچا آڳاهُون ٿِيو.

ڳولا جي ڳِراهَ جا، جُونا سي جوڳِي،
قِتَلَ او تورِڳِي، جِنِين شِڪَرَ سالِڪ يا.

جوڳِي! تُهِجي جوڳَ ۾، ڳالِ ڳهرجي ڳَڄُ،
وَڍِئو، چِيرِئو، چِيرِئو، ٻُر ۾ اُڀِو ٻَڄُ،
سِـرِڙِي ٻارِجِ مَڄُ، جو اَلشا آبُ لِيي.

اَڄُ نه اوطاقُنِ ۾، طالِبَ تَوارِنِ،
آديسي اُلِي وِئا، مُڙهِيُون مُون مارِئِنِ،
ڳُهو جي جڳُ ڄيارِنِ، سي لاهُوتِي لَڏي وِئا.

وِئا سي وِلڇهارَ، هِيرو لَعلُ وِنڌِئِنِ جي،
تَنِين سَندا پوئِيان، سِيهي لَهَنِ نه سارَ،
ڪِنِ ڪُپِڙ ڪُهارَ، هاڻي اُتِن ويٺِيس.

جوڳي

جِهِ سَماسِيَ سانڍِيو، ڳُنڍِي ۽ ڳِراهُ،
اُلِيءَ کان اَللّهُ، اَڃا آڳاهُون ڏِيو.

ڳولا جي ڳِراهَ جا، جُونا سي جوڳِي،
قِتَلَ او توڳِي، جَنِين شِڪَرُ سانڍِيا.

جوڳِي! تُنهِجي جوڳَ ۾، ڳالِ ڳُهرجي ڳَچُّ،
وَيلو، چِيرِلو، چِيِرِلو، ٻَر ۾ اُڀو پَچُّ،
سوڙِهي ٻارِجِ سَچُّ، جو اَلَشا آبُ لِيي.

اَڄ نه اوطاقن ۾، طالب تواري،
آديسي اُٿي وِيا، مڙهيون مُون ماري؛
مُهر جي مٿي جهاري، سي لاهوتي لَڏي وِيا.

وِيا سي وِڻجهار، هيرو لعل وِڻندڙ جي،
تَنين سَندا بوليان، سيهي لَهن نه سار،
ڪِنِ ڪُڇ لُهار، هاڻي اُنهن پيڙهين.

جـوڳي

جِهِ سَنياسي سانڍيو، ڪيڏي ؛ ڪِراهُ،
اِليءَ ڪان اَللهُ، اَچا آئاهُون نيو.

ڳوا حي ڪِراهَ جا، جُونا سي جوڳي،
تَنَلَ او توڳي، جَنين شُڪَر سانڍيا.

جوڳي ! ٿُيجي جوڳ ۾، ٿاڻِ تُنهِجي ڳجُهُ،
وِڙتو، ڇيڙتو، ڇيڙتو، ٻَر ۾ اُپو ٻَجهُ،
؛ سڙلي ٻارِج مَجُهُ، جو اَلِتا آڳ لِيي.

اَڄ نه اوطاقن ۾، طالب تواري،
آديسي اُٿي وِيا، مڙهيون مون ماري،
مون جي ڄِي جياري، سي لاهوتي لَڏي وِيا.

وِيا سي وڻجهارَ، هيرو لعلُ وندِئن جي،
تِين سَندا پرڙيان، سيئي لهن نه سارَ،
ڪِنِ ڪُک لُهار، هاڻي اُهِن پيٽيين.

جـوڳي

جِه سَناسيَ سانڍيو، ڪيڏي ٿي ڳراهُ،
اِنِيءَ ڪان اَللهُ، اَچا آڀاهُون ٿِيو.

ڳوا هي ڳراهَ جا، جُونا سي جوڳِي،
ڦِتلَ او ڦوڳِي، جَنِين ٿڪَر سانڍيا.

جوڳي! تُنهجي جوڳَ ۾، ٽالِ ٽَبَرجي ڳَجَ،
وَڻڻو، ڇيرلو، ڇِڇِرلو، ٻَر ۾ اَيو ٻَجَ،
سرلي ٻارج مَڇَ، جو آڪنا آبَ لِيي.

سُته کهڙي سارَ؟ وِڃ کولڊيءَ وِسَرا!
تو جيڏا تو يارَ، لهرِن لهوارا ڪيا.

اُهکي راهَ اَللّهَ جي، اُهکي، اُهکي پَٽ،
هُوءَ جي ڏهائي ڏيه جا، تن پَٽ مُوڙهي مَٽ،
آچارِن اَٿَٽ، کهڙِي کهاڻي نيهَ سين.

سامــي

سَدائين سَڦَرَ ۾، رَمِن مَٿي راهَ،
پُرِن پُورَب پَندَ ڏي، مَنجهه مَوالي ماهَ،
جِن جي اَلکَ سين آگاهَ، کُلوا! نه تکيا پَسُون تن جا

سامِي ڪامِي رِيِ لَءِ، کپي لَٺا ڪبابُ،
نَڪر ڏسِن ڏوهَ کي، نَڪر کَنِ ثوابُ،
اولِن آرتي ڳاڏُ ٿو، مَنجها اُکِن آبُ،
سَندو ذاتِ جوابُ، تُون ڪِنءَ پُڇين تَن کي؟

سامِي ڇايِين، سُکَ ڇَلَيين، سِکيين نه، سامِي!
اُجا اوريين پَندَ ۾، وِئين وِسامِي،

سُتهه ڪهڙي سار؟ وڃُ ڪُولدي وسرا!
تو جيڏا تو يار، لهرن لهوارا ڪيا.

اُٿي راهَ اَللهَ جي، اُٿي، اُٿي يَٽ،
ھوءَ جي ڍِهاڻي ڏيهه جا، تِن ٻِٽِ مُوڙهي مَٽ،
آڃارن اَنَٽ، ڪهڙِ ڪهاڻي نيهَ سين.

سامي

سَدائين سُڪُر ۾، رَمَنِ مَٽي راهَ،
ٻَرنِ ٻُوَرَب پَندَ ڏي، مَنجهه مَوالي ماهَ،
جَنِ جِي اَلَکَ سبن آگاهَ، هَلو! ته تڪيا پَسُون تِن جا

سامي ڪامي ٻري لاءِ، ڪُيي لِٿا ڪبابُ،
نَڪر ڏِسَن ڏوهَ ڪي، نَڪر ڪَن ثوابُ،
اوڙن آرتي گاڏُ تو، مَنجها اَڪن آبُ،
سَندو ذاتِ جَوابُ، تُون ڪِنءَ پُڇين تِن کي؟

سامي چايين، سُک طَلَبين، سِکيين نه، سامي!
اَجا اوريين پَندَ ۾، وينين وِسامي،

جنءِ سين کوهيَ نارَ، وَهَنِ وارِيَ ڪاڏَ ناں،
هيڙو پرِهان ڏارَ، نِير بانسِ نه نِبري.

اهڪي راه الله جي

سارِي رات سُبحانُ، جاڳي جَنِ ياد ڪئو،
اُنِ جي، عَبدُاللطيفُ چي، مِٽِيَ ڪَڏو مانُ،
کوڙين ڪَنِ سَلامُ، آڳہ اُڃڻو اُنِ جي.

سيرا ڪَرِ سَمُنڊَ جي، جِت جَرُ وَهي ئو جالَ،
سَٽين وَهَنِ سِيرَ ۾، ماڻڪَ، موتِي، لَعلَ،
جي ماسو جُڙَئي مالَ، نہ پُوجارا! پُرِ نِسين.

سيرِئو جَنِ سُبحانُ، وِيرِ نہ وِڙهي کَنِ سين،
توبَہ جي نائَر سانِ، تَرِي وِتا طُوفانُ،
ڏاڍِي تَوڪِّلَ تَکِيو، آرُ لنگهيا آسان،
ڪامِلُ ڪشتيبانُ، وَحِ ۾ کَڏيِنِ واهُرو.

هِڪِي ٻالهي چِٽَ ۾، اِيِ جا ڪَري اَللّٰهُ،
ٻاڻہ وِڄهي کُنَ ۾، ٻاڻہ اُڪاري اوڙاهُ،
نہ واحدَ کي واهُ، آڳہ جہ جي اُنهين.

جنءِ سين ڪوهيءَ نارَ، وَهنِ وارِيَ ڳاڏُنان،
هيڙو پِرِيان ڏارَ، نِيرِ ٻانسِ نه نِبري.

اهڪي راه الله جي

ساري راتِ سُبحانُ، جاڳي جَنِ ٻادِ ڪِئو،
اُنِ جي، عَبدُاللطيفُ چئي، مِٽي ڪَندو مانُ،
ڪوڙين ڪَنِ سَلامُ، آڳهِ اَچڻو اُنِ جي.

سيوا ڪَرِ سَمُنڊَ جي، جِتِ جَرُ وَهي ٿو جالَ،
سٽين وَهنِ سِيرَ ۾، ماڻڪَ، موتِي، لعلَ،
جي ماسو جُڙَئي مالَ، ته ٻُوجارا ٻُرِ ڀِيين.

سيوِتو جَنِ سُبحانُ، وِيرِ نه وِڙهي تَنِ سين،
توٻَهَ جي تالِيرَ سان، ٽَري وِڃَا طُوفانُ،
ڏاڍي تَوڪَّلَ تَڪِيو، آرُ لنگهيا آسان،
ڪامِلُ ڪِشتِيبانُ، وَڃ ۾ ڪَڍئِنِ واهَرو.

هِڪِي ٻالهي چِتَ ۾، اِي جا ڪَري اَللهُ،
ٻاڻِه وِجهي ڪَنَ ۾، ٻاڻِه اَڪاري اوڙاهُ،
لَه واحدَ ڪي واهُ، آڳهِ جِهَ جي اَٿهين.

ويڄن سين والي ٻنا، ڪري نه ڪٺائون،
جي ٻئي ٻارنائون، نه سکائي سگها ٻنا.

ٻاڙي ويڄ هٿام، تان مون مورِ نه ٻجها،
ليلاهين ٿيام، مورهيسر اکين ٻر.

ويڄن ويٺي، دوس ٻيهي ڪري آئيو،
صحت جي سرلو ٻر، ڪل ٻولن ٻيٺي،
ٻيڙ ٻري ويئي، اڄ ساڳ عجيب هي.

ڪڙي منجهه ڪڙو

ناز مٺڙا اڪري، حذه ٻري ڪري لو ٻڌ،
ٻون ٻڌ "بسم الله" چئي، راه ڇمي لي ولڏ،
ايئون ڪٿي اڌ سن، حورون حيرت هٿڏ،
سائين حو سو ڪٽڏ، ساڄن سيٺان سهڻون.

ڪڙو منجهه ڪڙي، جن نهار لهيٺو،
مهڄو جي جڙي، سهيرٻان سوگهو ڪيٺو.

وڃڻ سين والي پنا، ڪري نہ ڪنائون،
جي پند پارنائون، نہ سکڻائي سگها لنا.

بازي وڃ هتام، تان مون مور نہ پڄنا،
ليلاهين پنام، مورسو آکين پر.

وڃڻ ويلڻي، دوس پيهي ڏر آئيو،
صحت جي سرلو پر، ڪل پرين پيئي،
پيز پري ويئي، اڄ ساڻ عجيب حي.

ڪڙي منجهہ ڪڙو

نانءُ منجهارا اڪري، حذہ پري ڪري لو پدُ،
پون پڻ "بسم الله" چئي، راہ جمي لي ولڏ،
ايئون ڳهٽي آدت سبن، حورون حيرت هڏُ،
سائين حو سوڪيدُ، ساڃن سيئنان سهڻون.

ڪڙو منجهہ ڪڙي، جن نهار لهيتو،
مهجو جي جڙي، سمهر پان سوکهو ڪيو.

ڪَٿين جي، حَبيبَ! مَتَنَ مَيا ڪَري،
ٻُڌيان ڪِين طَبيبَ، ڇُڏَ ڏيائِن سين ٿِي ڏيارِ يان.

سِڪ ۽ سمجهه

سِڪَ نُبِجي، سُپرين! ڪَهي ۽ ڪوري،
سَڳيان نه چوري، ڏاڍو نِيَرِنيءَ جو.

سِڪَا اي نه سَڏَ، جِنءِ لِکِئو لِياڪا پائِين،
پَٽي پِرِيان جي نه لِين، مَٿي اُڪَّ اَڏَ،
اي پُنا ڪُرڙي سَڏَ، جِنءِ ڪِلِئو، ڪابو، سَمجهه.

ساجَنَ ڪارَڻِ سُئِجَ، مَرَ قَبُولي تَسُڪَي،
اَلدو جَبين اَجَ، باڻي اَجِئو اَنِ ڪي.

اَچي عِزرائيلَ، سُتي جاڳائي سُڪي،
ٿِي دَوڙائي دَليلَ، نه پُنجوءِ ماڙهُو موڪِليو.

مُنڪَر ۽ نَڪيرَ ڪي، جَڏهِ ڏنائين،
اِئِا اُئي اِنِ ڪي، پُنجو پُڇائين،
"ادا! اِعانين، ڪر وتو سات سَجَنَ جو؟"

ڏُکَن جي، حَبيبَ! مُنهنجي مَيا ڪَري،
ٻُڌايان ڪِينَ طَبيبَ، ڇُڏَ ٻَڌائِ سين ٻي ٻِمارِيان.

سڪ ۽ سمجهه

سڪَ تُنهنجي، سُپرين! ڪَئي ۽ ڪوري،
سَڳِيان نه چوري، ڏاڍو ڏِيَرَ نيَهَ جو.

سِڪَڻَ اي نه سَڌَ، جن ۾ لِکو لياڪا پانَهين،
پَئي پِرِيان جي نه لِهين، مَٿي اُڪَڻَ اُڏَ،
اي پُڻا ڪُوڙي سَڌَ، جن ۾ ڪِلُهو، ڪابو، سُمجهه.

ساجَنَ ڪارِڻِ سُڃَ، مَرَ قَبُولي مُنهنجي،
اَندَرِ جَنِين اَجَ، پاڻِي اَچِرُ اَنِ ڪي.

اَچي عِزرائِيلَ، سُتي جاڳائي سُمهي،
ڏِي ڏُورانِي ڏَلِيلَ، نه پُنهنجو مارُهو موڪِلِيو.

مُنڪَرَ ۽ نَڪِيرَ ڪي، جَڏهه ڏِنائين،
اِڪا اِئي اُنِ ڪي، پُنهجو پُڇائِين،
"ادا! اِڃائين، ڪَرو تو سات سَچَڻَ جو؟"

حاتی ناده‌ین تاش ویلی، له له زلتو وات واینه تورن،
جهی نامن هو لیلی، کالی جیمن هنف بر.

بدرلی کالی باه، نیجی اوه پرتنکون،
لرک پرلان هو لیل بر، واجف جن‌ه زجاه،
بسلدن ماد ایاه، جی االو گمزه لیه جر.

کالین کرلد لوق، کن زیلدز هنف ب،
ابیار ار نموسه جی، لیجار زجی لوق،
عاشقین الدوق، سدا معذرتین جر.

جعدان بیکمن، شوران! کاسالیکی کار؟
ایکی کالی هرس کری، مایجی سمن م مار،
جوری جاده اوار، جی شورن سالکهزا کتا.

کالی ایکی م ایجی، نو شیهالی هره،
مان وون اوه، مزن ایرلان جا هنرا.

کاتي کدين تاڠ ويڠ، له له زلتو وات والڠ تورن،
[illegible] کالي جيمن هنڠ بر.

[illegible] کالي [illegible]،
[illegible] واجک [illegible]،
[illegible] لالو [illegible] جر.

کالي کرل لوڠ، کن زبلدڠ هنڠ بر،
[illegible] لوڠ،
عاشقن الدوڠ، سدا معشوقن جر.

کتان بيکمن، سوران! کاسالکي کار؟
ايکي کالي [illegible] مار،
[illegible] سورن سالکهڠا کنا.

کالي ايکي [illegible] ھرھ،
مان ورمن اره، [illegible] ايرلن [illegible].

ايڻ اهائين جان، سُتي لوڪَ ڏِکيان،
اڄهاميو ٻرلن، لوکي سارِيو، سُبرِين!

سوريءَ جو سڏ

الدا اولدا وٺجا ڪَلَ ڪُجاڙنا ڪانئيين؟
اسان ڏُکي ڏِيلَ ۾، تُون پيارِيين پيچَ!
سُوڙِيَ جِيين سيجَ، مَرَڪُ کَنِ مُشاهدو.

سوريِ سَڏُ ڪَري، اِيِ عاشقَنِ کي،
جي اَلِئي سَڏَ سِڪَا جِي، نه ڪوءِ مَ ٻيرُ ٻَري،
سِبِي دارُ دَرِي، اَڳِئِ ٻوءِ پَرِيَتڻون.

سُوري آه سِنگارُ، اَگهِين عاشقَنِ جو،
مُڙَڻُ، موڪِلِئا، موهِئون، لِئا لِڻاري اِروارُ،
مُڪَسَنَا مو قرارُ، اَصُلُ عاشقَنِ کي.

سُوريءِ سَڏُ لِڳو، ڪا هَلَندي جيڏِيُونَ
اَمِرِيا لِنِ پُئو، االو لمهَ اِڪَنِ جي.

ايڏ اهائين جان، ستي لوڪ ڏکيا،
اڄهاميو برلن، توکي ساڙيو، سُبرين!

سوريءَ جو سڏ

اَلڏا اولڏا وڃا ڪَل ڪُجاڙتا ڪانئيين؟
اسان ڏُکي ڏِيل ۾، تُون پيارِيين پيچ!
سُوريءَ جِبين سيجَ، مُرڪُ ڪَنِ مُشاهدو.

سوري سَڏُ ڪَري، اِڀي عاشقَنِ کي،
جي اَئِي سَڏَ سِڪَا جي، نه ڪوءِ مَ پيرُ پَري،
پيبي دارَ ڏري، اَڳي پوءِ پرتنگُون.

سُوري آه سِڪارُ، اَکِهن عاشقَنِ جو،
مُرَڪَا، مرکَا، مهڪُون، لَنا لِطاري اروارُ،
مُصَنَا مو قرارُ، اَصُلُ عاشقَنِ کي.

سُوريءَ سَڏُ لِڳو، هِڪا هَلَندي جيڏاوُن
آيَرا لِنِ ڳنو، االو لهءَ ڳنِ جي.

پيتي جه پاسي ليي، مَنجها رَڱِن رُوح،
ڪاني چڪ ڪڪوره، لاهي سِرُ، لطيف ڏي.

سَڏڙيا سَري جيُون، ڪُڪُ ٻَڌارُون ڪنِ؟
جُه ڪاٺ ڪلاڙِن ڪيڏيا، نه موٽيو پوء وَڃن،
پڪون سي پِين، سِر جَنين جا سَٽ پر.

سِرُ ڏيئي سَٽ جوڙ، ڪه پَر ڪلاڙَن سين!
ڪالِي ڪَرِٺ ڪَپارَ پر، ڪَدِڄُ آڻي ڪوڙِ،
مَرَڻا مُنهُ مَروڙِ، ڙلي لِي وَڌ لهي.

ڪلاڙِئُون ڪاء، ٽَمِڪ نه سِگهن، مُون هِيان
رُندي راتِ وهاء، چِڪائيدي ٻِيون.

پتنگ

پَتنگَنِ پَڻُ ڪِنو، مِڙِيا مَٿي مَچَ،
پَسي لَهسَ نه لِڇِيا، سَڙِنا اَچي سَچَ،
سَندا ڪِچَين ڪچَ، واڄارن وِڃايا.

پيتي جه پاسي ليي، منجها رڳن روح،
ڪاني چڪ ڪڪوه، لاهي سر، لطيف چي.

سڌڙيا سري جيون، ڪه پچارون ڪن؟
جه ڪام ڪلاڙن ڪيا، نه مونکو پوء وڃن،
پڪون سي پين، سر جنين جا ست پر.

سر ڏيئي ست جوڙ، ڪه پر ڪلاڙن سين!
ڪاتي ڪرت ڪهار پر، خنجر آئي ڪوڙ،
مرٽا مٺ مروڙ، وئي لي وڍ لهي.

ڪلاڙيئون ڪاء، تمير نه سگهن، مون هيان
رنڌي راب وهاء، چڪائيندي پيون.

پتنگ

پتنگن پڻ ڪئو، مڙيا متي مچ،
پسي لهس نه لچيا، سڙنا آڇي سچ،
سدا ڳچين ڳچ، واجارن وڃاٽيا.

ڪولي ڪهڙ

ڪڇن ۽ ڪولين، اي پر سندي سڄڻين،
سُوري چاڙهيو سيرون، ڏنب ڏيهاڙي ڏين،
ويا وره ونين، آءٌ وائي ورنا وهاءِ ڪون.

ڪولي ڪهڙي سيرون، ڪولي ڪهڙا ساٿ،
ليڙي هينان ليڪ جي، پاسي ڪرم پاٿ،
جُل، وڃائي جاٿ، عاشق اَجل سامهو.

ڪونگا ڪريئن جو، عين ڪرڙا آهه،
اي الٽي ڳالڙي، سڪ ورندي ساهه،
آسر هڏ م لاهه، چنگا ڳڻڪا ان جو.

ڪڇن تان ڪر لڇن، ڪر لڇن تان ڪڇن،
سيئي ماءُ مڇن، سيئي راحت روح جي.

ڪلاڙڪي هٽ

جي اَلي مَد مُرڪ جي، ته وڃ ڪلاڙڪي ڪُوءِ،
مهيسر جي مد جي هٽ هڏهر هوءِ،

ڪوئلي ڪهڪ

ڪَهِن ۽ ڪوئلين، اَيَ پِرَ سَندِي سَڄَڻين،
سُورِي چاڙهيو سُرِن، ڏَئي ڏِيهاڙِي ڏِينِ،
ويٺا وِرِهُه وَٽين، آءٌ وائِي وِڙنا وِهاءُ ڪُون.

ڪوئلي ڪُهِي سُرِن، ڪوئلي ڪُهڪَ ساڻُ،
ليڙي هيٺان لِيهَ جي، پاسي ڪَرِ مَ پاڻُ،
جُلُ، وِڃائي جانُ، عاشِقَ اَجَلَ سامُهِين.

ڪوئڻ قَرِيبَن جو، عَينُ ڪَڙَڪُ آهِ،
اي اِلِتي ڳالِهڙي، سِڪَ وَرَنِدي ساهِ،
آسَرَ هَنِ مَ لاهِ، جِنَڪُ ڳُنڍَڪُ اُنِ جو.

ڪَهِن ڪانَ ڪَرَ لَهِن، ڪَرَ لَهِن ڪانَ ڪُهِنِ،
سيڙي ماءُ مُهِنِ، سيڙي راحت رُوحَ جي.

ڪلاڙڪي هٽ

جي اُلي سَدَ سُرڪَ جي، ته وَڃُ ڪلاڙڪي ڪُوڻ،
مهيسَرَ جي مَدَ جي هُٽ هڏهِ هوءِ،

عاشقن آرامُ، ڪڏهن ڪونَ ڪيو،
طعني ڪيا تمامُ، حَبيباڻي هيڪڙي.

نامُرادي نڀرو، عَدَمُ اوبارون،
رضا راحُ سَڌون، مُورُ نه مڱن ڪي ٻيو.

جانْ عاشق مٿي رَتُ، تانْ دَعوىٰ ڪري نه نيهَ جي
سائو مُنهُ، سُڻهَ ڪَٿي، سِڪَڻُ اِي شَرطُ،
نه ڪِينَ ڪرڙ ڪَرتُ، مَٿا سِرَ سَودا ڪري.

اَڃا لو مَنجهاءِ، ڪَکُ ڇُتي رَتُ نڪري!
مُنهَ ۾ مَحبوبن جا، ڪِن جهَليندين گهاءِ؟
سو ڪُون ڪُڇاڙناءِ، سِڪا جِيُون سَڌون ڪرين؟

عاشقُ عزازيلُ، ٻيا مرڻي سَڏڙيا،
مَنجها سِڪَ سَبيلُ، لعنتي لاڳُ لڳو.

محبت جو ميدان

مَحَبتَ جي ميدانَ ۾، عاشقَ اِتي آچامُ
سمُجها سَلَ، سَيّدُ چئي، ڪَنڌَ ڪِيرَ تمامُ،

عاشقن آرامُ، ڪڏهن ناهِ ڪون ڪِٿي،
طعني ڪِنا تمامُ، حبيبائي هيڪڙي.

نامُرادي نِڀُرو، عَدَمُ اوٻارون،
رَضا راحُ سَندون، مورُ نه مڱن ڪِي ٻِئو.

جانْ عاشق مٿي رَتُ، تانْ دَعوِيٰ ڪَري نه نِيهَ جي
سائو مُنهُن، سُنهَ ڳَتِي، سِڪَڻُ اِئي شَرطُ،
نه ڪِينْ ڳرڻِ ڳَرتُ، مَٿا سِرَ سَودا ڪَري.

اُٺا تو مَنجهاءِ، ڪَڪَ جُتي رَتُ نِڪَري!
مُنهَ ۾ مَحبُوبَن جا، ڪِنءَ جهَليندين گهاءِ؟
سو ڳُون ڪجهاڙِناءِ، سِڪَا جِيُون سَڏُون ڪَرين؟

عاشقُ عزازيلُ، ٻيا مُڙئي سَڏِڙيا،
مَنجها سِڪَ سَبِيلُ، لعنتي لالُ لِئو.

محبت جو ميدان

مَحبتَ جي ميدانَ ۾، عاشقَ اِتي آڇامُ
سُنها سَلَ، سَيّدُ چئي، ڪَنڌ ڪِيرَ تمامُ،

اوقابيل اکن ہر

اوقابيل! اکن ہر، لوکي ہاري ہانَ،
ابو اکرائون ڪرين، ماڳ هڪڙو مستانَ،
جانبَ! ٿون زبانَ، اکن سين اِئا ڪرين!

اوقابيل! اکن ہر، ليرَ ليکا لوکي،
ساجن! انهن سُورَ ڇي، کلَ نہ آ ڪنہ کي،
مارين لو مُون کي، چاڙهي لوهَ لطيفُ ڇي.

اوقابيل! اکن ہر، لوکي ليکا ليرَ،
ساجن! انهن سيگَ سين، ڦيٽي کُهڻا ڦيرَ،
ہئو مَ مارِ، ميرا! ٽيڄو ہيرو ٿي ہُورو لڻو.

اوقابيل! اکن سين، ليرَ چلايا لو،
ہئو مَ مارين سو، جنہ جو ہيرو ہُورو نہ ٿيي.

اوتابيل اکن ۾

اوتابيلَ! اکِن ۾، لوکي ٻارِي ٻانَ،
اِيو اکرائُون ڪرِين، ماڳ هَٿِئو مَستانَ،
جانبَ! تُون زِبانَ، اکِن سين ايئا ڪَرِين!

اوتابيلَ! اکِن ۾، لِيرَ لِکا لوکي،
ساجَنَ! اَنِهِر سُورَ جِي، ڪَلَ نہ آ ڪِہ کي،
مارِين تو مُون کي، چاڙهي لوهَ، لَطِيفُ چي.

اوتابيلَ! اکِن ۾، لوکي لِکا لِيرَ،
ساجَنَ! اَنِهِر سِيگَ سين، تُنهِنجي ڪُهَٽا نِيرَ،
ٻِئو مَ مارِجِ، مِيرَا! تُنهِنجو ٻِيرو ٻِي ٻُورو لِڳو.

اوتابيلَ! اکِن سين، لِيرَ چِلايا لو،
ٻِئو مَرُ مارِي سو، جِہ جو ٻِيرو ٻُورو نہ لِڳي.

ڄڻا اڳي ئي ڄيا، ڄڳ سي ڄيئڻ،
اوءِ مرلي ڪين مرن، مرڻا اڳي ئي مئا.

روحاني ريلو

ڏهٽا ڏرِ ڏوسنِ جي، ھر ھر ھوڙائي،
ٻاڙي ڳَهه ٻڙيءَ جي، اڄهه م اوائي،
اڙڻ لِي م آهه اُون، والهڙنِ واڻي،
لاڳيدو لطيف چئي، سُورا سُرهاڻي،
ڪُهوو ٽالائي، ٻرڻ ولڙي ٻاڪا ٻر.

جان جان آهِ غرورُ، تان تان طبيب ناهِ ڪو،
ٻنا سو سرلو سورُ، ڏرڪر وڃ ڏرِ ٻڻو.

سُورُ جنين کي سرتو، سري لنِ صحت،
ٻئي مصيبت، آئي عاشقنِ کي.

سرڪي سُور طبيب، جنين سُور سڄ کي،
جو ڍنگو ٽسي لطيف چئي، سو ٿي ڪن قريب،

ڄمڻا اڳي ھي ڄيا، ڄڳ ڄڳ سي ڄيئڻ،
اوھ مرلي ڪين مرڻ، مرڻا اڳي جي مئا.

روحاني ريلو

ڏٺا ڏر دوستن جي، ھر ھر ھوڙائي،
ٻاڙي ڳاھ ٻڙيءَ جي، اڃھ م اوائي،
الزلي م آھ اون، والھوڙن وائي،
لاابدھ لطيف چي، سوا سرھائي،
ٻوڙو ٻالائي، ٻروڙ ڦلڻي ٻاڪا ٻر.

جان جان ناھ ڪڙوڙ، تان تان طبيب ناھ ڪو،
ڄڻا سو سرلو سور، تہ ڪر وڃ وڌ ڏنو.

سوز جنھن کي سرلو، سري لن صحت،
ٻني محبت، آھي عاشق کي.

سونھي سوز طبيب، جنھن سوز سھي ڪئي،
جو ٿئي سو طبيب لطيف چي، سوڻي ڪن قريب،

"اَلانسانُ سِرّي وَاَنا سِرّهٗ" ڳُرُوڙَ ڳجھارَ،
ڪَندا وِتا ڳوڙَ، عالِمَ عارِفَ اِهڙي.

ڏَڪا اِبتَدا عَبدَ جي، ڏَڪا اِنتَها،
سي وَڄَڻا ڪي وِتا، جِنِ نَہ سُڃاتو سُرِيِن.

ڳُوندِتا ڳوٺُ ٻَري، اوڏو اَڳِ ڳُوندِ ڪي،
ساڄَنُ ڪَنِ سَري، "لا" سين لَڏِنِ جي.

ٻَرِباني ڏَہ ٻارِ، ڦُوڪِ نہ لَڳي اَلبَرِنِ،
ڄِتي جي ڳُنڍَا ڄِڀُن، وَڳُون سَڀِ وِسارِ،
سَمُوري سِرڪارِ، ليئي رَکِيج ناهِ ۾.

جانْ جانْ ٻَسِي ٻاڪَ کي، تانْ تانْ ناهِ سُڄُڻُ،
وِڃائي وُجودُ، لِيان ٻوءِ ڪِبيرَ ڇڏَ.

ناڙُودي ليئي، عَبدَ کي اَعلي ڪِيو،
مُورِسَ ۾ مَخفي ڪِيا، صُورَتَ ٻُڙ سيئي،
ڪِجي ابِ ڪِيئي، ٽِڳِ ٻِرِيان جي ٻُجھِ جي.

"اَلانسانُ سِرّي وَاَنا سِرُّه" پَروڙج پَچارَ،
ڪَنڌا وِتا ٿوارَ، عالِمَ عارِفَ اِهڙي.

ٿَڪا اِبتدا عَبدَ جي، ٿَڪا اِنتَها،
سي وَڃَڻَ کي وِتا، جَنِ نَہ سُڃاتو سُپرين.

ڳُونڌتا ڳوٺُ ٻَري، اوڏو اَڃا ڳُونڌِ کي،
ساڃَہَ کَنِ سَري، "لا" سين لَڏڻِ جي.

ٻِرِياني نَہ ٻارِ، ٿوڪَ نَہ لَڳي اَلبَرِين،
ڄَڃي جي هُنَڌَ جِيُون، وَٺُون سَبِ وِسارِ،
سَمُوري سِرڪارِ، لِڱي رَکِج ناهِ ٻِ.

جانْ جانْ ٻِيس ٻاڳَ کي، تانْ تانْ ناهِ سُجودُ،
وِڃائي وُجودِ، لِباس ٻوءِ تَڪبيرَ چَوُ.

ناٻُودي ليڪي، عَبدَ کي اَعلي ڪَري،
مُورَتَ ٻِ مَڪَتي لَڳا، صُورَتَ ٻُڌَ سيڻي،
ڪِجي اِت ڪيڻي، ڳالِ ٻرياڻ جي ڳُجهہ جي.

جَنِ کي ڏورُ ڏَرڏَ جو، سَبَقُ سُورَ پڙهَنِ،
ڪَرَ ڦوڙهي هٿَ ۾، ماٺِ مُطالع ڪَنِ،
پوءِ سو پڙهَنِ، جه ۾ پَسنِ پريَ کي.

ڪِتو مُطالِع مُون، هو جو ورقُ وِصالَ جو،
ٽڪه ۾ ٽُٻهين ٽُون، اِي لاٿِ نه لکِڻي جيتري.

اَکرُ پڙهُه اَلِفَ جو، ورقَ سڀِ وِسارِ،
اَندرُ تُون اُجارِ، پنان پڙهندِه ڪيترا!

هلالِي هِيڻن ۾، اَلِفَ سَندي اوڙَ،
نَه ڪِتابن جي ڪوڙَ، سَمجهالي مَعلُومُ ٿيي.

جنءَ جنءَ ورقَ ورائِين، ٿنءَ ٿنءَ ڏِنو ڏوهُ،
ٽڪه ڪَهڻيَ ڪِيو ڪرهُ؟ جي رَهڻيَ رَهيو نه سُپرين.

ڪو لو ڪاڳَر ڪورِين؟ وِيلو وِڃائين مَسُ،
ڏورِ ٿنائين ڏَسُ، اَکرَ جنائين جُڙيا.

لِهَڙا چالِيها نه چالِيهَ، جهَڙو پَسَڻُ پِريَ جو،
ڪهَڙي ڪالبَ! ڪرِاين، مٿي پَنَ پِيهَ،
جي ورقَ وارين وِيهَ، نه اَکرُ اهوئي هيڪڙو.

جَنِ کي دُورُ دَردَ جو، سَبَقُ سُورَ پڙهَنِ،
وِکَرَ ڦَرهي هَٿَ ۾، ماڻِ مُطالع ڪَنِ،
پَڙهن سو پَڙهَنِ، جه ۾ پَسَنِ پِرِيَ کي.

ڪِتو مُطالع مُون، هو جو وَرَقُ وِصالَ جو،
لِڪا ۾ لُڌِهين لُون، اِي لاڀ نه لکي جيتري.

اَکَرُ پَڙهُ اَلِفَ جو، وَرَقَ سڀ وِسارِ،
اَندَرُ کُون اُجارِ، پَنان پَڙهَندِه ڪيترا!

هَلالِج هِيڻن ۾، اَلِفَ سَندي اوڙَ،
تَه ڪِتابَن جي ڪوڙَ، مَنجهان ٿي مَعلُومُ ٿيي.

جِنء جِنء وَرَقَ وَرائيس، ٿِنء ٿِنء ڏِٺو ڏوهُ،
لِڪا کَهڙَي ڪِيو ڪورهُ؟ جي رَهڙي رَهيو نه سُپِرين.

ڪو لو ڪاڳَرَ ڪورِين؟ ويلو وِڃائين مَسُ،
ڏورِ تِيائين ڏَسُ، اَکَرَ ڄاڻين ڄُڙيا.

ڳهَڙا چالِيها تَه چالِيهَ، ڄهَڙو پَسَڻُ پِرِيَ جو،
کهَڙي ڪاڻَ ڪَرين! مَٿي پَنَنِ پِيهَ،
جي وَرَقَ وارين وِيهَ، تَه اَکَرُ اهوئي هيڪڙو.

ههؤيں ڪوں ڄاڻان ٻه، هند، سنڌ، سورت هاڻ،
ڏر دانا منگ منگنا، اي جي ڪنهن مرڪاڻ،
ٻاگوندڙ ٻاڪ، حال ٻيي ٻال ڪري.

ٻلاڙي آهين، ٻرين ٻلاڙي پاهجي،
سباجها سر چڙهين، ڏورابو نه ڏين،
مان ڏي مديون لين، سچڄ سڄاڻين ٻه.

مُهجي مدائن جي، ڪل پربان پيئي،
ڪنده ڪوسا نه ٿيا، ڏورابو ڏيئي،
ساڄن سڀيئي، پرڪيم ٻول ٻرلائيون.

ماڙهو ڳهرن مال، آئون سڀ ڏيه ڳهران سبرين،
دنيا، نه دوست تان، فدا ڪريان في الحال،
ڪيس نام اهال، پسڻ تان بري لين.

الا! ڏاهي مرليان، ڏاهيون ڏک ڏسن،
مون سين مون ٻرين، ٻوراليءَ ٻه ٻال ڪيا.

جاڻين ٿپ نه جاڻ، اي ڏر اُبوجهن جو،
ان ڏر سي لي آڳهتا، جن نه ياثير ٻاڻ؛

ھُوءِس ڪوَن ڄاڻان ٻ، ھِندُ، سِنڌُ، سُورَتَ ھاڻِ،
ڏُرِ دانا مَڱَ مَڱِنا، اِي جي ڪَنُ مَرڪاڻِ،
پاڱوڙدَرَ پاڻِ، حالُ ٻِسي پالُ ڪري.

ٻَلاڙي آھِين، پِرِين ٻَلاڙي پاھِجي،
سَپاجھا سِر چڙھيو، ڏوراپو نہ ڏين،
مان ڏي مَديُون لِين، سَڄَڻَ سَڄاڻِ ٻ.

مُھجي مَدائِن جِي، ڪَلَ پِرِيان پيئي،
ڪَڏھ ڪوسا نہ ٿيا، ڏوراپو ڏيئي،
ساڄَنَ سَيڻي، ٻَڪِيرِ ٻولَ ٻِلاڙيُون.

ماڙھو گھورَنِ مالُ، آئُون سَڀُ ڏِيہ گھوران سُپرين،
دُنيا، لہ دوستَ تان، فِدا ڪَريان في الحالُ،
ڪِيسِ نامَ اِيھالُ، ٻَنُڻ تان ٻَري لِيو.

اَلا! ڏاھِي مَرِ ليان، ڏاھِيون ڏُکَ ڏِسَنِ،
مُون سين مُون پِرِين، پورالِيءَ ٻ پالَ ڪِنا.

جاڻين تَبِ نہ جاڻَ، ائي دَرُ اُبوجھِن جو،
اِن دَر سِي لِي آگھتا، جَن نہ پاتِيرِ پاڻ؟

ڀان ڪا واڳي واڙ، ٻلاسي جي، ڏاسڙا!
ٽون مُهڄو وَلهو، آلـُون لو ۾ طَمعدارِ،
ٻَڪي، ٻولَا ڪُذارِ، ڪَنَ مُهڄي لوڪ ۾.

ڄِي مُون مُوڙهي مَتِّ، ته ٽُون ڀاڳُ سُڄاڻيج سڄڻان!
اصلُ اَوايِنِ جا، عَيبَ ٻَڪِيين ڪـون اَتّ،
اي، ٻِرا ٻُهڄي ڀَتِّ، جنءِ وِلهيُون ڏَڪِيين، وَلها!

ٻولا ڪُڄاڙنا، ڀولاٻيو ڀوڳ ڇُٽيين؟
آلون لو ٻيرالدِنا، ڪَرُ موڙِلو، وَرَا! آليان!

ٻولا! ٻيلِ مَ مُون، ڪالدَا ڪَميڻي آهيان،
سڪ ٻُڄيَ، سُهڙِيا! ٻيري وِڏ ٻَسِ ڀـُون،
مُون وَرُ ٻُهِين ٽُون، لو، وَرَا وَهُون ڪيتَرِيُون.

ٽو، وَرا! وَهون ڪيتَرُاڻ، مُّون وَرُ ٽون وَريج،
سويِي! ان سُهاڳَ کي، ٻوڙِي! ٻَرُمَ ڏيج،
ٻيـونا ٻيَر ٻريج، مَلهالِي مِـڪين کـي.

ڙلي ٻيجِيُون ڪاڻيُون، ٽُون ڪرڙِيَن سَندو ڪالهُ،

ٽان ڪا واڳي واڙ، ٻلاسي جي، داسڙا!
ٽُون مُهجو وَلهو، آئُون لو ۾ طَمعدارِ،
ٻَڪي، ٻولَا ڳُڌارِ، ڪَنهِ مُهجي لوڪ ۾.

جي مُون مُوڙهي مَتِ، ته ٽُون پاڻُ سُڃاڻج سيڙِهان!
اصلُ آواڻِ جا، عَيبَ ٻَڪيين ڪون اَتِ،
اي، ٻَرا ڳُهجي ٻَتِ، جن۽ وِلهُون ڏِڪيين، وَلها!

ٻولا! ڪُهاڙنا، ٻولاڙيو ٻوڙُ ڇُنين؟
آئُون لو ٻيرالڊِنا، ڪَرُ موڙلو، ڙَرا! اِليان!

ٻولا! ٻڀلِ مَ مُون، ڪالڊا! ڪَميڻي آهيان،
ڪَ ڳُهجي، سُهڙين! ٻيري وڏِيسِ ٻُون،
مُون ڙُرُ ڳُهين ڏُون لو، ڙَرا! ڙهُون ڪيٽرِيُون.

لو، ڙَرا! ڙهُون ڪيٽرُاڻ؛ مُون ڙُرُ ڏُون ڙَرڀج،
سوڙهي! اڻَ سُهاڳَ ڪي، ٻوري! ٻَرُ مَ ڏِڀج،
ٻسوٽا ٻَر ٻرڀج، مَلهالج مڪين ڪسي.

ڙَن ٻُجهُون ڪاڻيُون، ٽُون ڪرڙِين سَدو ڪالڊُ،

لڙي لهرين، لس، ليٽ، جتي آهي نه آهي آب جو،
اللهَ! اُب مَ اوليين، ٻيڙا مَـتي ٻيٽ،
جوکو ٿيي مَ جهاز کي، ڦرهي اُجي مَ ڦيٽ!
لـڳي ڪا مَ لپيٽ، هن غاربي غُراب کي.

آڏو وِچڪا ڇاڙ، مُنهنجي موج نه سَهي مَڪڙي،
ميڙي مَنائِين جـو، ٻيحَد ڇاڙهيُن اسارُ،
ڇوڙا ڇارو نـاهِ ڪو، ٻَـڌيُون ٻيشُمارُ،
ڪَهُو ڪارُونيارُ، اڪارِين احسانَ سين.

اُڙِين، ڇاڙهيين لوُن ڏَٺي! اِي جو ڏَعوٺي وَسي نه ڏ
هن مُنهنجي حالَ جو، مِيهُو ڪـسي مَعلُمُ،
وَکُ ٻيلي جو ٻَهُمُ، حو اُجي ٻٿو اُجهوڙ ٻ.

هنڌدي اَڪرِ هَٽ، هيڙي حُجُون ڇڏيُون،
لڪُ لهِرِ ڪـڏِلو، مَوجُون وَرِهُون مَٽ،
نَيرِ ڪُڻ ڦـوٽ، ٻِـرُ، ٻَليرا سُوريُن!

ٽڙي ٽڙيون، لس، ليٽ؛ جتي اُٿ نه آهي اَب جو،
اَللهَ! اُتِ مَ اوليين، ٻيڙا مَتي ٻيٽ،
جوکو ٻيي مَ جهاز کي، ٽُڙهي اَچي مَ ٽيٽ!
لڳي ڪا مَ لپيٽ، هِنَ غارِبي غُرابَ کي.

آڏو ڇِڪڪا ڇاڙ، مُنهنجي موج نه سهي مَڪڙي،
ميڙي مَتاڻِن جو، بيحد ڇاڙهيءَ سارُ،
ڇوڪا ڇارو ناهِ ڪو، ٻَدِيُون بيشمارُ،
ڪَکُو ڪارُونيارُ، اُڪارِين احسانَ سين.

ٻروڙين، ڇاڙهيين تُون ڏَٺي! اِي جو دَعوٽِي وَسي نه ڏ
هِنَ مُنهنجي حالَ جو، ميڻُو ڪسي مَعلُمُ،
وَکُ ٻيلي جو ٻيرُمُ، جو اَچي ٻتو اَجهورُ ٻر.

هُنڊي اَکِر هَٿَ، هيڙي حُجُرن جَڏِيُون،
لکُ لهرِ ڪَڏِلو، مُوجُون وُرِڪُون مَٿَ،
نِير ڪُنَّ ڪُوٿَ، ٻرَ، ٻَليرا سُرِٻن!

وائِيءَ نه وَڻڪارَ جِي، هارِي ڀَڄَنِ ڪَن،
وِڙُ، وَسِيلا سُورِين! ڪَڪِيسِ ڏوري ڳَر،
لِهِج، لَعلُ لَطِيفُ چِي، ڪالَڌا مِيَ جِي ڪَر،
وِلَهِي ڪَري، وَرَا! مَچَڙِ مارَگِ ڇَڏِين.

وائِيءَ نه وَڻڪارَ جِي، باڙِي ڪَنبِير نَه ياءِ،
جَبَلُ جَلدائُون ڪَري، لِڪَ ڏِ ڀِڪاري تاءِ،
لِڳي لُڪَ، لَطِيفُ چِي، مُعذُورِنِ مَتاءِ،
اِنِي اوڏ و آءِ، جِتِ، هوتَ! هيڪَلِي آهِيان.

مَ ڪِرِ، ڍولَ! ڍِلو، لَالو اِماڻِي سيين،
ڪولِه ڪَميڻِي جو، ڀِڳِر لوءِ ڀِلو،
ڻُهجو نانءُ ڀِلو، وَلِيو وِيلِي آهيان.

سُتو ڪَرِ، سَتارَ! آئُون اُگهاڙِي آهِيان،
ڍَڪِين، ڍَڪَڻهارَ! ڏِيئي پالَڌُ پاهَ جو.

جِن تُون قائِمُ، ڪالَڌا! تِن آئُون، وَرَا! وِلِهي نه لِبان،
ڍَڪي چِيا پالَڌَ، ڳَنڍُ نه چاڙِي ڪو ڀِتو.

تون اوڏو، تُون اوڏڪو، تُون اَجهو، تُون آڪَ،

واٽ نه وڻڪار جي، ٻاري ٻڄڻ ڪر،
ڦُو، وسيلا سورن! لکيس ڏوري لَرَ،
لهج، لعل لطيف چي، ڪاللا مي جي ڪر،
ولهي ڪري، وارا مڇڻ مارگ ڇڏين.

واٽ نه وڻڪار جي، ٻاڙي ڪنڊير نه ٻاغ،
جبل جلداڙون ڪري، لِڪَ ڏي ٻڪاري ڪاغ،
لڳي لَڪَ، لطيف چي، مڏورن متاغ،
اڳي اوڏو آغ، جت، هوت! هيڪلي آهيان.

مرڪي، ٻول! ٻلو، لسالو ٻماٽي سين،
ڪولهه ڪميٽي جيو، ٻڪري لوغ ٻسلو،
لهجو ناڻغ ڀلو، وليو ويڻي آهيان.

ستو ڪري، ستار! آئون اگهاڙي آهيان،
ٻڪين، ٻڪڪهار! ڏيڻي ٻالڊ ٻپاه جيو.

جن تون نايُر، ڪاللا! نن آئون، قرا! ولهي نه لبان،
ٻکي چيا ٻالله، ڪنڊ نه جاٽي ڪو ٻتو.

لون اودو، تون اوڊڪو، تون اجهو، تون آڪ،

جَرِ لِرِ لِڪَ لَرانَ، وَٽِ لِٽا واٽِي هيڪڙي،
سَيئِي شَيءِ لِنا، سُورِيَ سَزاوارَ،
ڪَمَهَ مَنصُورَ هَزارَ، ڪِهڙا چاڙهيو چاڙهين؟

ڪيڏاهَه ڪاهِيان ڪَرَهو؟ جُوڙِس جِتا ٽُر،
مَنجِهين ڪاڪِ ڪَکورِي، مَنجِهين ڪُڏاٽُو،
والُو ۽ والُو، ڍِءَ واٽِي پِٽو ناهِ ڪو.

اللا جِنءَ نالوءِ

جيڪين مَنجِهه جَهانَ، سو ناري لَکِي لِهِجي،
لُطفَ جي، لَطِيفُ چئي، تو وَٽِ ڪَمِي ڪانَ،
عَدلَ جُنان آنْ تَه، کو ڦيرو ڪِجِ فَضلَ جو.

لَکَنا ڪِيَر لَکِيجِ، جي مُوراهُن ناوَ مُون،
مُون کي مَلهائِيجِ، وارو ڏي ٻِٽي، وَلَها!

کوڙِي، ڪُٺا مَر، سُهِڙِيُن! کَيئِي لَسان کوڙِ،
عادَتَ جا اَکِين جِي، سا اَڏِتي اِباهِج لوڙِ،
مُون ۾ عَيبن کوڙِ، تُون ٻاڍِ سُجاڻِيجِ، سُهِڙِن!

جَرِ لِرِ لِکَ لَرانِ، ڏَٺِ لِڳا واڳي ھِڪِڙي،
سَبيئي شَيءِ لِئا، سُوريَ سَزاوارَ،
ھَمَہ مَنصُورَ ھُرانِ، ڪِھَڙا چاڙھئو چاڙھين؟

ڪِہ لاءِ ڪاھِيان ڪَرھو؟ جُوڙِس چِٽاڙُ،
مَنجھين ڪاڪِ ڪَکوري، مَنجھين ڪُڏاڙو،
واڙو ۽ واڙو، وِءِ واڳي پِٺو ناھِ ڪو.

اللا جِنءِ ٿالوءِ

جيڪينْ مَنجھہ جَھانَ، سو ٿارِيَ لَکِي لُھجي،
لُطفَ جِي، لَطِيفُ چِي، تو وَٽِ ڪَمِي ڪانَ،
عَدُلَ جُنان آنْ لَہ، ڪو ٿيرو ڪِجِ فَضلَ جو.

لَکَکا ڪِيَر لَکيجِ، جي مُوراھِين ناھِ مُون،
مُون کي مَلھائيجِ، وارو نَہ پِٺي، وَلَھا!

ڪوڙي، ڪُٺامَ، سُھِرِيَن! کَنِيَتي لسان ڪوڙِ،
عادَت جا اَکَين جِي، سا اُنِي اِباھِجِ لوڙِ،
مُون ۾ عَيبَنِ ڪوڙِ، تُون پاڻِ سُجھائيجِ، سُھِرِيانِ!

سو ڏيولڏيان، ڏڙ نہ لهان، ڏڙ ڏيولڏيان، سو [illegible]
هيڪ ڪرايون آڱريون، ونا ڪوڙي ڪانڌ،
وحدت جي وڻاءُ، جي ونا سي ولڙا.

عاشق چؤ م اُن کي، م ڪين چؤ معشوق،
خالق چؤ م ڄام ڪون، نہ ڪين چؤ مخلوق،
سليج لبيس سلوڪ، جو انصتا نبڪتو.

وحدتا ڪثرت ٿي، ڪثرت وحدت ڪُل،
حق حقيقي هيڪڙو، ٻولي ٻي م ڀُل،
هو هلاچو هل، بالله سندو سجڻين.

پاڻ جل جلالة، پاڻ جان جمال،
پاڻ صورت پري جي، پاڻ حسن ڪمال،
پاڻ پير مريد ٿيي، پاڻ پاڻ خيال،
سڀ سڃولي حال، منڇهاني معلوم ٿيي.

پاڻ ٻسي ٻاڻ کي، پاڻ ٿي محبوب،
پاڻ خلقي خوب، پاڻ طالب ٿن جو.

سو هِي، سو هو، سو اجل، سو اللهُ،
سو پرين، سو پاهُ، سو وري، سو واهرو.

سو ٻکي، سو ڀڄرو، سو سر، سو ٿي ڪنبجُ،

سو ڀوليائين، ڏڙ نہ لهان، ڏڙ ڀوليائين، سو

هَمَہ ڪرائين آڳرين، وڻا ڪُرجي ڪانہ،

وَحدَتَ جي وِڻاڻ، جي وِڻا سي وَلِڙا.

عاشِق چِوَ مَ اُن کي، مَ ڪِينئن چِوَ مَعشُوق،

خالِق چِوَ مَ ڪام ڪُن، نہ ڪِينئن چِوَ مَخلُوق،

سَلِيجِ لَبِيس سُلُوڪ، جو الصّفا نِڪَتو.

وَحدَتا ڪَثرَت لِي، ڪَثرَت وَحدَت ڪُلُّ،

حَقُّ حَقِيقي هيڪڙو، اِوليءَ اِيءَ مَ ڀُلُّ،

هو هُلاچو هُلُّ، بالله سندو سڄِڻين.

پاڻهي جل جلالہ، پاڻهي جانِ جمال،

پاڻهي صورت پِريءَ جي، پاڻهي حُسنُ ڪمال،

پاڻهي پيرُ مُرِيدُ ليي، پاڻهي پاڻُ خِيال،

سَڀ سُڃاڻي حالُ، مَنجهاني مَعلُومُ لِيي،

پاڻهي پَسي پاڻَ کي، پاڻهي لِي مَحبُوبُ،

پاڻهي خَلقي خُوبُ، پاڻهي طالِبُ ڪَنِ جو.

سو هِيءَ، سو هُو، سو اَجَلُ، سو اللهُ،

سو پِرين، سو پاڻُ، سو وَيرِي، سو واهَرو.

سو ڪِي، سو پِڇرو، سو سَرُ، سو لِي هَنجُ،

[illegible] جي [illegible] ۽ [illegible] جي
[illegible] ۽ [illegible] لي ۽ شعر چيا آئس ، ير [illegible]
[illegible] ۽ [illegible]

[illegible] مثال ۾ هندي شاعري ۽ والکر، عروض
[illegible] ۽ [illegible] ۽ [illegible] تر هن عوامي شاعر
[illegible] ۽ [illegible] ۾ [illegible] ۽ [illegible]
[illegible] عروض طبقي مان ئي چولدي
[illegible] ۽ [illegible] ، ڏوهي ۽ جي ڏي ۽
[illegible] ۽ [illegible] ۾ [illegible] ۽ [illegible] کان بهتر ۽
[illegible] ۽ [illegible] ۽ [illegible] ۽ بڪا-
[illegible] ۽ [illegible] الس، ۽ شاهاڻ
[illegible] ۽ [illegible] ۽ [illegible] کان وڌيڪ لا وٺيس.

[illegible] تاليا ڪارو ۽ جڏهن هو سيلاني
[illegible] مختلف حصن ۾ هر قسم
[illegible] وجهه مليو عوص، انگريزي
[illegible] ۽ [illegible] ۽ اخلاق بابت
[illegible] 'ڪلياڻ' ۾ وحدانيت
[illegible] '[illegible]' (ائون شاستان) ۾ صوفي
[illegible] الس ۽ ڏڏوڪڏ
[illegible] ۽ [illegible] جو احوال ڏنو
[illegible] ۽ [illegible] ۽ [illegible] ڪي
[illegible] ۽ [illegible] جي شوق 'سوره'
[illegible] '[illegible]' ۽ [illegible] ۽ وهڻ ۽
[illegible] '[illegible]' ۾ سائيه
[illegible] '[illegible]' ۽ '[illegible]'
[illegible] ترشان
[illegible] سال [illegible]

[illegible] جي لير ۽ لارن جي
[illegible] شعر چها انس ۽ ٻر ڳالھ
[illegible]

[illegible] مثال ۾ هندي شاعري ۽ والكر ۽ عروض
[illegible] ۽ [illegible] ۽ هن عوامي شاعر
[illegible] ۾ جهاليون ٻالي ۽ [illegible]
[illegible] طبقي مان لي چولدي
[illegible] ڌوبي ۽ جي ذي ۽
[illegible] ۾ [illegible] ۽ مهاراڻين كان بهتر ۽
[illegible] ڀيرون ۽ [illegible]
[illegible] روحاني [illegible] الس ۽ شاهاڻين
[illegible] ۽ [illegible] كان وڏيڪ لا وٺيس.

[illegible] تاليا كاروءِ جڏهن هو سيلاني
[illegible] مختلف حصن ۾ هو قسم
[illegible] وجهه مليو عوس ۾ انكري
[illegible] عادتن ۽ اخلاق بابت
[illegible] 'كليلة' ۾ وحدانيت
[illegible] (اڻون شاسحان) ۾ صوفي
[illegible] كيو الس ۽ ڏڏوڪڏ
[illegible] ۽ قرآني جو اصوال ڏنو
[illegible] ۽ كانگ كي
[illegible] شوق 'سوره'
[illegible] ۽ وعلي ڏ وهڻ ۽
[illegible] ساٿيه
[illegible]
[illegible]
[illegible]

شعر

شاه، سنڌي شاعرن جو سرمور، صوفي، عارف ۽ فيلسوف آهي. سندس ڪلام ۾ آهر سوز ۽ ساز، ۽ روحاني راز آهي جو هر طبقي ۽ هر طريقي جو انسان، عمر جي هر دور ۽ هر حال ۾، پنهنجي احساس ۽ اُنڌ آهر، منجهائنس روح جي راحت ۽ دل جو قرار حاصل ڪري سگهي ٿو. تصوف جون گهرايون، خيال جون بلند پروازيون، فطرت جو فهم ۽ فڪر، ۽ انساني برادريءَ جا پاڪ ۽ پُر اثر جذبا سندس بيت بيت ۾ ملندا. ڪائنات جو ذرو ذرو هن لاءِ عبرت جو آئينو هو. اهڙو اُڪتو يا پهلو مشڪل هوندو جو هن ياري ڪ ين قابل تلاش هٿان رهجي ويو هجي. چند ۽ تارا، بيابان ۽ ابر، جبل ۽ شهر، پکي ۽ پسون، پوک ۽ واپار، خوراڪ ۽ پوشاڪ، مطلب ته هر طرح جا حيثيتي ۽ انوکا چٽ چٽي، فطرت سان گڏ ملڪ جي مالي، سماجڪ، سياسي، اخلاقي ۽ روحاني حالت کي ظاهر ڪيو اٿس.

اُرڙهين صديءَ جي سنڌي ٻوليءَ جو اندازو لڳائڻ سان، شاه جي زماني واري سنڌي گهٽي ۾ گهٽو، ته هڪ صوبائي محاوري (dialect) جي منزل واري نظر ايندي. شاه پنهنجي ڪلام ۾ اٽڪل ويهه هزار مختلف لفظ ڪم آڻي نه فقط اسانجي زبان کي پرپور ڪيو آهي، پر ايڏي شبد ڀنڊار سان شبد رس شامل ڪري اُن ڪي لهاڻ مٺو ۽ موهيندڙ بڻايو آهي. سچ رسالو اُللالو ته اهڙيون ٿي چار مصرعون مس ملنديون جي تجنيس حرفيءَ کان خالي هجن. دنيا ۾ جي شاعرن ۾ اهڙو ڪمال شايد ئي ڪنهن ڏيکاريو هجي. لفظن جي چونڊ به لاجواب اٿس، هر لفظ وڻندڙ، پختو ۽ تُريل آهي ۽ ڪيترين مصرعون اڄ به عام چوڻيون ۽ پهاڪا ٿي ڪم اچن ٿيون. ڪئي ڪئي خيال دهرايا اٿس يا ساڳيا لفظ ۽ جملا وري وري

شعر

شاهه، سنڌي شاعرن جو سرمور، صوفي، عارف ۽ فيلسوف آهي. سندس ڪلام ۾ اهو سوز ۽ ساز، ۽ روحاني راز آهي جو هر طبقي ۽ هر طريقي جو انسان، عمر جي هر دور ۽ هر حال ۾، پنهنجي احساس ۽ اُتُر آهر، منجهانئس روح جي راحت ۽ دل جو قرار حاصل ڪري سگهي ٿو. تصوف جون گهرايون، خيال جون بلند پروازيون، فطرت جو فهم ۽ فڪر، ۽ انساني برادريءَ جا پاڪ ۽ پُر اثر جذبا سندس بيت بيت ۾ ملندا. ڪائنات جو ذرو ذرو هن لاءِ عبرت جو آئينو هو. اهڙو اُڪتو يا پهلو مشڪل هوندو جو هن نه ڪو پن قابل تلاش هٿان رهجي ويو هجي. چند ۽ تارا، بيابان ۽ بحر، جبل ۽ شهر، پکي ۽ پسون، پوک ۽ واپار، خوراڪ ۽ پوشاڪ، مطلب ته هر طرح جا حيثيتي ۽ اوڪا چتر چٽي، فطرت سان گڏ ملڪ جي مالي، سماجڪ، سياسي، اخلاقي ۽ روحاني حالت کي ظاهر ڪيو اٿس.

ارڙهين صديءَ جي سنڌي ٻوليءَ جو اندازو لڳائڻ سان، شاهه جي زماني واري سنڌي گهڻي ۾ گهڻو ته هڪ صوبائي محاوري (dialect) جي منزل واري نظر ايندي. شاهه پنهنجي ڪلام ۾ اٽڪل ويهه هزار مختلف لفظ ڪم آڻي نه فقط اسانجي زبان کي پرپور ڪيو آهي، پر اهڙي شبد ڀنڊار سان شبد وس شامل ڪري اُن کي نهايت مٺو ۽ موهيندڙ بڻايو آهي. سچو رسالو الالدو ته اهڙيون لي چار مصرعون مس ملنديون جي تجنيس حرفيءَ کان خالي هجن. دليا ۾ جي شاعرن ۾ اهڙو ڪمال شايد ئي ڪنهن ڏيکاريو هجي. لفظن جي چونڊ ۾ لاجواب اٿس، هر لفظ وڻندڙ، پختو ۽ ٽُڪل آهي ۽ ڪيترين مصرعن اڄ به عام چوڻيون ۽ پهاڪا ٿي ڪم اچن ٿيون. ڪٿي ڪٿي خيال دهرايا اٿس يا ساڳيا لفظ ۽ جملا وري وري

سي سندن ڪڍيا. ٻاڙي جي لنگ ڪان پهچڻ ٻراڻ ٻولڻ
ڪي مدد ڪرڻ مناسب ڄاڻي، شاه ٻاڻ آڇيو، مگر نه فقط
سندس آڇ ٺڪراڻي وئي، بلڪ مغل بيگ نه اکر به ٻڌي
ڪڍيس. شاعر جي نازڪ دل کي ان جي چوٽ لڳي.
ڪرامت جا قائل چون ٿا ته اُن وقت شاه صاحب جي زبان
بان ازخود نڪري ويو:

”بيگ! ٻُڌجي بيگي، ڪوڙِيَ ۾ ڪانَ،
اَتر آسَ اَللهَ ۾، دَلَ مارِيندي مانَ.“

ميرزا جوان جل ڌرليءَ لاءِ ڪجي چڪو هو. ٻئي ۽ سندس
سالي لوڙن سان لڙندي اجل جو شڪار ٿيا. اهو حادثو سنہ
١١٢٤ هجري (١٧١١ عيسوي) ۾ ٿيو جڏهن لطيف اڃا ٻاويهن
ورهين جو هو. مغلن جي زالن جي دلين ۾ اچي سنسو جاڳيو
ته هيترن مردن جو اوچتو موت لاشڪ سيدن جي رنجش
سبب آهي ۽ ان اچي سيدن ٻاهر ورلي. عبداللطيف کی
سندس دل گهُرني دلبر جو سڱ آڇيو ويو، جو هن
هڪدم قبوليو.

هينئر سندس حياتي همراز ٿي پيئي. هو عبادت، رياضت،
مخلوق سان محبت ۽ مصيبت جي مارين جي مدد ڪرڻ
کي لڳي ويو، وقت ملندو هوس ته شعر به چوندو هو. هڪ
سيد، ٻيو سياڻ سڀاڄهو، اڪري سياويڪ دوستن ۽ مريدن
جي تعداد ۾ واڌارو ٿيڻ لڳس. پيرن، زميندارن ۽ وقت جي
حاڪم ڪلهوڙن ڪان اهو سٺو نه ويو. هن کيس سختيون
سهائڻ ۽ مارائڻ جا به اُپاءَ ڪيا، پر جنهن سان واکو ساڻ تنهن جو
وار به ونگو ڪيئن ٿئي!

سي سنڌن کڍي ڇڏيا. ٻاڙي جي ننگ کان پنهنجن ٻراڻن ٻوڙلڪن
کي مدد ڪرڻ مناسب ڄاڻي، شاهه پاڻ آڇيو، مگر نه فقط
سندس آڇ ٺڪرائي ويئي، بلڪ مغل بيگ نه اکر به ٻڌي
ڪڍيس. شاعر جي نازڪ دل کي پٿر جي چوٽ لڳي.
ڪرامت جا قائل چون ٿا ته اُن وقت شاهه صاحب جي زبان
مان ازخود نڪري ويو:

”بيگ! ٻُجهي بيگي، ڪوڙي ۽ ڪانَ،
اَٿر آسَ اَللهَ ۾، دَلَ مارِيندي مسانَ.“

ميرزا جوان جل ذري ۽ ٿان ڪجهي ڇڪرهو. پاڻ ۽ سندس
سالي لوڻ سان ٽڙندي اجل جو شڪار ٿيا. اهو حادثو سنه
١١٢٤ هجري (١٧١١ عيسوي) ۾ ٿيو جڏهن لطيف اڃا ٻاويهن
ورهين جو هو. مغلن جي زالن جي دلين ۾ اچي سنسو ڄاڳيو
ته هيترن مردن جو اوچتو موت لاشڪ سيدن جي رنجش
سبب آهي ۽ ڏن آڇي سنڌن ٻاڻ ورلي. عبداللطيف کي
سندس دل گهرٺي دلبر جو سڱ آڇيو ويو، جو هن
هڪدم قبوليو.

هيئر سندس حياتي همراز ٿي پيئي. هو عبادت، رياضت،
مخلوق سان محبت ۽ مصيبت جي مارين جي مدد ڪرڻ
ڪي لڳي ويو. وقت ملندو هوس ته شعر به چوندو هو. هڪ
سيد، ٻيو سياڻ سباجهو، اڪري سياويڪ دوستن ۽ مريدن
جي تعداد ۾ واڌارو ٿيڻ لڳس. پيرن، زميدارن ۽ وقت جي
حاڪم ڪلهوڙن کان اهو سنو نه ٿيو. هنن ڪيس سختيون
سهائڻ ۽ مارائڻ جا به اُپاءَ ڪيا، پر جنهن سان واڪو ساڻ تنهن جو
ار به ونگو ڪيئن ٿئي!

آهي، تنهن صورت ۾ ظاهري علم به حاصل ڪرڻ لابد آهي،"
شاه جهڙي سليقي ۽ ڄمڻان پڻ ضرور پڙهڻ چالو رکيو
هوندو. البت اهو چوڻ مشڪل آهي ته هو ڪيترو وقت
پڙهيو ۽ ڪيتري قدر علم پرايائين. مگر هڪڙ کان ته وڏاڪ
قرآن مجيد جون آيتون تلميح يا تضمين طور آڻڻ اڪيچار
حديثن جو سنڌيءَ طرح استعمال ڪرڻ يا اثر ڏيڻ ۽ ٽُڪن
مي وچ نزاڪتدار ڪڙي ڪري ٻڌائڻ مادري ٻوليءَ کي
مالامال ڪرڻ ۽ هموطنن کي فارسي، هندي، پنجابي وغيره
ٻولين جي همخيال شعرن، سلوڪن ۽ دوهن جو لطف وٺائڻ
لاءِ انهن کي اهڙي ئي ايها ۽ بي ساخته اموزي ۾ پيش ڪرڻ
جو اصليت جو ڏوکو ڪارائين ۽ اڳي ۽ پنهنجي وقت جي
سنڌي شاعرن جي طرز ۽ خيال کي يا سندن جواب ۾ بهتر شعر
چوڻ ۽ چالو ڏوهيڙي جي اوج لاءِ نيون نيون وائون ۽ وسيلا
جوڙڻ ۽ وائيءَ يا ڪافيءَ جو سنڌي شعر ۾ رواج وجهڻ سندس
عالم هجڻ جي ساک ٿا ڀرين.

عبداللطيف اڃا ننڍو ئي هو ته حبيب الله هالا حويليءَ
مان لڏي اچي ڀر واري ڳوٺ ڪوٽڙيءَ ۾ ويٺو. اتي ارغون
خاندان جو هڪ معزز شخص مرزا مغل بيگ به رهندو هو
جنهن جو حبيب الله سان مريديءَ ۽ عقيدتمنديءَ جو رشتو
هو. بيماريءَ يا تڪليف جي وقت، هو دعا گهرڻ لاءِ وٽس
ايندو هو ۽ وقتي گهر به ولي ويندو هوس.

شاه جرانيءَ کي رسيو هو ته هڪ ڏينهن ميرزا جي وڏڙو
نياڻي ناچاق ٿي پيئي. مغل بيگ هميشه وانگر دعا ۽ شفا
لاءِ مرشد ڏانهن ماڻهو موڪليو، مگر جڏهن ته حبيب الله پاڻ
بي مزي هو، ان ڪري لطيف کي پنهنجي بدران روانو
ڪيائين.

هي، انهن صورت ۾ ظاهري علم نہ حاصل ڪرڻ لابد آهي،"
شاه جهڙي سلڇڻي ۽ چڱمڙان پت ضرور پڙهڻ چالو رکيو
هوندو. البت اهو چوڻ مشڪل آهي تہ هو ڪيترو وقت
پڙهيو ۽ ڪيتري قدر علم پرايائين. مگر هڪ ڳالهہ ته وڏاڪ
قرآن مجيد جون آيتون تلميح يا تضمين طور آڻڻ، اڪيچار
حديثن جو سنڌيءَ طرح استعمال ڪرڻ يا الٽو ڏيڻ ۽ ٽُڪن
مي وچڙ تزاڪتدار ڪڙي ڪري ٻنهارڻ، مادري ٻوليءَ کي
مالامال ڪرڻ ۽ هموطنن کي فارسي، هندي، پنجابي وغيره
ٻولين جي همخيال شعرن، سلوڪن ۽ دوهن جو لطف وٺائڻ
لاءِ انهن کي اهڙي ئي انها ۽ بي ساخت لمواي ۾ پيش ڪرڻ
جو اصليت جو دوکو کارائين، اڳئي ۽ پنهنجي وقت جي
سنڌي شاعرن جي طرز ۽ خيال تي يا سندن جواب ۾ بهترشعر
چوڻ ۽ چالو ڏوهيڙي جي اوج لاءِ نيون نيون واٽون ۽ وسيلا
جوڙڻ ۽ وائيءَ يا ڪافيءَ جو سنڌي شعر ۾ رواج وجهڻ سندس
عالم هجڻ جي ساک ٿا ڀرين.

عبداللطيف اڃا ننڍو ئي هو تہ حبيب الله هالا حويليءَ
مان لڏي اچي ڀر واري ڳوٺ ڪوٽڙيءَ ۾ ويٺو. اتي ارغون
خاندان جو هڪ معزز شخص مرزا مغل بيگ نہ رهندو هو
جيڪو حبيب الله شاه مريديءَ ۽ عقيدتمنديءَ جو رستو
هو. بيماريءَ يا تڪليف جي وقت، هُو دعا گهرڻ لاءِ وٽس
ايندو هو ۽ وقتي گهر نہ ولي ويندو هوس.

شاه جوانيءَ کي رسيو هو تہ هڪ ڏينهن ميرزا جي ڏڏڙ
نياڻي ناچاق ٿي پيئي. مغل بيگ هميشه وانگر دعا ۽ شفا
لاءِ مرشد ڏانهن ماڻهو موڪليو، مگر جڏهن تہ حبيب الله پاڻ
بي مزي هو، ان ڪري لطيف کي پنهنجي پاران روانو
ڪيائين.

صفحو

صفحو

